

Agenda – Y Pwyllgor Deisebau

Lleoliad: I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 3 – Y Senedd Gareth Price – Clerc y Pwyllgor
Dyddiad: Dydd Llun, 4 Hydref 2021 0300 200 6565
Amser: 14.00 Deisebau@senedd.cymru

- 1 **Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datganiadau o fuddiant**
(Tudalennau 1 – 31)

- 2 **Deisebau newydd**
 - 2.1 P-06-1173 Amddiffyniad Cyfreithiol i Ardaloedd Tirwedd Arbennig
dynodedig yng Nghymru
(Tudalennau 32 – 37)
 - 2.2 P-06-1179 Peintiwch y trenau ar reilffordd canolbarth Cymru fel eu bod yn
debyg i lindys, er mwyn rhoi hwb i dwristiaeth
(Tudalennau 38 – 43)
 - 2.3 P-06-1183 Gosod terfyn cyflymder 20 milltir yr awr ar gyfer 100 metr bob
ochr i'r groesfan newydd i gerddwyr yng Nglan Conwy
(Tudalennau 44 – 49)
 - 2.4 P-06-1188 Dechrau Cynllun Erasmus yng Nghymru i ganiatáu i fyfyrwyr sy'n
astudio yng Nghymru fynd i wledydd yr Undeb Ewropeaidd
(Tudalennau 50 – 55)
 - 2.5 P-06-1189 Darparu grantiau ffioedd dysgu i gefnogi myfyrwyr meddygaeth
sy'n astudio meddygaeth fel ail radd
(Tudalennau 56 – 63)
 - 2.6 P-06-1190 Gwahardd y defnydd o fawn mewn garddwriaeth ac unrhyw
ddeunydd tyfu erbyn 2023
(Tudalennau 64 – 71)
 - 2.7 P-06-1192 Dylid sicrhau bod graddau asesu canolfannau yn cyfrannu at y
graddau TGAU a Safon Uwch terfynol
(Tudalennau 72 – 78)

- 2.8 P-06-1196 Gwobr Urdd Marchog Cymru
(Tudalennau 79 – 84)
- 2.9 P-06-1198 Achub y coed, y gwrychoedd a'r caeau yng Nghefn yr Hendy,
Meisgyn
(Tudalennau 85 – 106)
- 2.10 P-06-1199 Gosod Gwasanaethau Plant Caerdydd mewn mesurau arbennig
(Tudalennau 107 – 116)
- 2.11 P-06-1203 Peidiwch â chyflwyno pasbortau brechlyn COVID-19 ar gyfer
lleoliadau manwerthu a lletygarwch neu leoliadau eraill
(Tudalen 117)
- [Rheoliadau Diogelulechyd \(Cyfyngiadau Coronafeirws\) \(Rhif5\) \(Cymru\)
\(Diwygio\) \(Rhif17\) 2021](#)
- [Rheoliadau Diogelulechyd \(Cyfyngiadau Coronafeirws\) \(Rhif5\) \(Cymru\)
\(Diwygio\) \(Rhif17\) 2021 – Memorandwm Esboniadol](#)

Deisebau y gellir eu dirwyn i ben

- 2.12 P-06-1214 Dylid gwahardd defnyddio masgiau wyneb yn yr ystafell
ddosbarth
(Tudalen 118)
- 2.13 P-06-1215 Ailddechreuwch parkruns Cymru yr un pryd â rhai Lloegr
(Tudalen 119)
- 2.14 P-06-1216 Lleihau'r costau ar gyfer prawf PCR yng Nghymru i'r rhai sy'n
dychwelyd o wyliau tramor a rhoi terfyn ar hunanynysu i'r rhai sydd wedi cael
y brechlyn
(Tudalen 120)

3 Y wybodaeth ddiweddaraf am ddeisebau blaenorol

Y Prif Weinidog

- 3.1 P-05-1046 Ailystyried y cyfnod clo ac ymchwilio i dystiolaeth wyddonol nad yw'n gweithio a'i fod yn achosi mwy o niwed

(Tudalennau 121 – 124)

Tai a Llywodraeth Leol

- 3.2 P-05-1056 Rhowch rymoedd i Awdurdodau Lleol reoli'r farchnad dai yn ardaloedd gwledig a thwristaidd Cymru

(Tudalen 125)

[Trawsgrifiad o'r Cyfarfod Llawn, 17 Mawrth 2021](#)

- 3.3 P-05-1129 Mae angen cymhwyso mesurau deddfwriaethol nawr i weithredu argymhellion Comisiwn y Gyfraith i ddiddymu Lesddaliad

(Tudalennau 126 – 131)

Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth

- 3.4 P-05-1094 Rhoi terfyn ar ddirywiad treftadaeth Pontypridd – achubwch y Bont Wen

(Tudalennau 132 – 134)

- 3.5 P-05-1142 Cynllun Mynd Allan i Helpu Allan

(Tudalennau 135 – 137)

Yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig

- 3.6 P-05-1010 Ymchwiliad annibynnol i'r llifogydd yn Rhondda Cynon Taf yn 2020 fel bod gwersi yn cael eu dysgu

(Tudalennau 138 – 142)

- 3.7 P-05-1097 Dylid gwahardd cewyll adar hela

(Tudalennau 143 – 145)

3.8 P-06-1159 Gwahardd cynhyrchu, gwerthu a defnyddio maglau anifeiliaid unwaith ac am byth yng Nghymru

(Tudalennau 146 – 148)

Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

3.9 P-06-1161 Casglu a chyhoeddi faint o fabanod & plant sy'n dychwelyd at ofal eu rhieni sydd mewn gofal ar ddiwedd Lleoliad

(Tudalennau 149 – 156)

Y Gymraeg ac Addysg

3.10 P-06-1164 Gwneud bwlio ac aflonyddu mewn ysgolion yn drosedd pan fydd plant wedi cyrraedd yr oedran cyfrifoldeb troseddol

(Tudalennau 157 – 159)

Economi

3.11 P-06-1167 Cefnogwch fusnesau teithio a thwristiaeth Cymru

(Tudalennau 160 – 162)

4 Papur i'w nodi

(Tudalen 163)

5 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42(ix) i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer eitem 6 o'r cyfarfod.

6 Sesiwn gynllunio strategol / Cyflwyniad data deisebau

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

P-06-1173: Amddiffyniad Cyfreithiol i Ardaloedd Tirwedd Arbennig dynodedig yng Nghymru.

Y Pwyllgor Deisebau | 4 Hydref 2021
Petitions Committee | 4 Hydref 2021

Cyfeirnod: SR21/0497-1

Rhif y ddeiseb: P-06-1173

Teitl y ddeiseb: Amddiffyniad Cyfreithiol i Ardaloedd Tirwedd Arbennig dynodedig yng Nghymru.

Geiriad y ddeiseb: Mewn ymateb i'r argyfwng yn yr hinsawdd, gofynnwn i Lywodraeth Cymru ddiogelu Ardaloedd Tirwedd Arbennig ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Mae Ardaloedd Tirwedd Arbennig yn feysydd tirwedd uchel o bwys ar gyfer gwerth amgylcheddol, corfforol, gweledol, diwylliannol neu hanesyddol a gallan nhw fod yn unigryw, yn eithriadol neu'n neilltuol, ond NID YDYN NHW WEDI'U HAMDDIFFYN.

Mae eu coetiroedd hynafol, rhywogaethau prin, ardaloedd arbennig o gynefin neu'r man lle y maen nhw'n bodoli yn agored i niwed yn sgil ffyrdd newydd, parciau busnes neu ddatblygiadau niweidiol eraill.

Rhagor o fanylion

Mae enghraifft o Ardal Tirwedd Arbennig sydd mewn perygl ym mhentref cadwraeth Pendeulwyn yn Nyffryn Elái, y mae Cyngor Bro Morgannwg yn cynnig adeiladu ffordd cludo nwyddau newydd drwyddo. Bydd y ffordd hon yn dinistrio coetir hynafol a bywyd gwylt sydd mewn perygl yn ogystal â llygru'r cyrsiau aer a dŵr y mae'r Ardal Tirwedd Arbennig hon yn dibynnu arny'n nhw.

Yn anffodus, nid oes unrhyw amddiffyniad i fod yn Ardal Tirwedd Arbennig, felly mae cynllunwyr a datblygwyr yn rhydd i ddatblygu pa bynnag gynlluniau y maent eu heisiau.

Rydym yn galw ar Lywodraeth Cymru i gofio eu hymrwymiad i bolisiau amgylcheddol a newid yn yr hinsawdd, a'u cyfrifoldebau i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Mae angen rhoi amddiffyniad Cyfreithiol ar frys i ardaloedd unigryw yng Nghymru sydd eisoes wedi'u nodi fel Ardaloedd Tirwedd Arbennig.

Cefndir

Mae Ardaloedd Tirwedd Arbennig (ATA) yn **ddynodiad anstatudol** a ddefnyddir gan yr awdurdod cynllunio lleol i ddiffinio ardaloedd lle mae'r dirwedd o bwysigrwydd uchel, ledled y DU. Mae dynodiadau ATA yn cydnabod gwerth ffisegol, amgylcheddol, gweledol, diwylliannol a hanesyddol tirweddau o'r fath, a'u nod yw eu hamddiffyn.

Dylai awdurdodau cynllunio nodi pa nodweddion neu rinweddau y mae angen amddiffyniad ychwanegol ar eu cyfer, ac egluro sut y bydd y polisi neu'r dynodiad yn cyflawni hyn.

Efallai y bydd mwy nag un rôl ar gyfer ATA:

- cydnabod ac amddiffyn (drwy reoli datblygu) tirweddau sy'n cael eu gwerthfawrogi'n lleol ac sy'n bwysig am eu cymeriad unigryw, eu rhinweddau a'u hymdeimlad o le/'bro';
- dylanwadu ar gynllunio tirwedd yn gadarnhaol. Er enghraifft, drwy gynhyrchu canllawiau dylunio i wella cymeriad y dirwedd neu i dargedu grantiau rheoli tir er mwyn gwarchod nodweddion arbennig y dirwedd a gydnabyddir o fewn yr ATA; a/neu
- cynyddu dealltwriaeth a gwerthfawrogiad o bwysigrwydd tirweddau lleol i gymunedau, ymwelwyr a'r cyhoedd yn fwy eang.

Gellir cynnwys ATA mewn Cynllun Datblygu Lleol neu Gynllun Datblygu Unedol awdurdod cynllunio lleol (lle nad oes Cynlluniau Datblygu Lleol wedi'u mabwysiadu eto) i nodi ardaloedd ar gyfer cyflwyno lefel ychwanegol o amddiffyniad i dirwedd drwy bolisiau tirwedd arbennig.

Mae papur Llywodraeth Cymru ar y ddeiseb hon yn nodi y dylai LANDMAP (offeryn polisi a phenderfynu ar gyfer tirweddau a gynhelir ac a reolir gan Gyfoeth Naturiol Cymru) ac unrhyw asesiadau cysylltiedig o gymeriad tirweddau gael eu defnyddio i lywio polisiau tirwedd lleol ac i helpu i nodi neu adolygu ATA.

Camau gweithredu Llywodraeth Cymru

Mae Polisi Cynllunio Cenedlaethol Llywodraeth Cymru (Polisi Cynllunio Cymru 11) yn nodi:

Dynodiadau anstatudol yw ATA sy'n diffinio ardaloedd lleol o bwysigrwydd tirwedd mawr, a allai fod yn unigryw, yn eithriadol neu'n benodol i'r ardal. Dylai awdurdodau cynllunio roi'r dynodiadau hyn ar waith lle mae rheswm da dros gredu na all polisiau cynllunio arferol eu gwarchod yn ddigonol.

Mae Cymru'r Dyfodol: y cynllun cenedlaethol 2040 gan Lywodraeth Cymru yn cyflwyno ym Mholisi 9 ddull ar gyfer amddiffyn cynefinoedd (ymhlith amcanion eraill) i sicrhau nad ydynt yn cael eu peryglu'n ormodol gan ddatblygiadau. Nod y polisi hwn yw diogelu ardaloedd o dir sy'n bwysig ar gyfer ehangu neu gysylltu rhwydweithiau ecolegol, addasu i'r newid yn yr hinsawdd neu bwysau eraill, neu ddarparu gwasanaethau ecolegol allweddol.

Mae llythyr y Gweinidog ar y ddeiseb hon yn nodi:

Er ei bod yn 'ddyddiau cynnar' i bolisiau Cymru'r Dyfodol hidlo drwy'r system gynllunio, mae dyheadau polisi Llywodraeth Cymru yn uchel ac yn uchelgeisiol; mae statws cyfreithiol Cymru'r Dyfodol yn golygu bod yn rhaid i bolisiau a phenderfyniadau lleol gydymffurfio â Chymru'r Dyfodol.

Camau gweithredu'r Senedd

Ni fu unrhyw gamau sylweddol gan y Senedd i roi amddiffyniad cyfreithiol i ATA dynodedig hyd yma.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r

papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref P-06-1173
Ein cyf/Our ref JJ/10901/21

Jack Sargeant AS
Cadeirydd – Y Pwyllgor Deisebau

deisebau@senedd.cymru

16 Medi 2021

Annwyl Jack,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 22 Gorffennaf ynghylch Deiseb P-06-1173 'Rhowch warchodaeth gyfreithiol i Ardaloedd Tirwedd Arbennig dynodedig yng Nghymru' a chynnig cyfle i gyflwyno rhai safbwyntiau i'r Pwyllgor ar y materion a godir yn y ddeiseb.

Mae Ardaloedd Tirwedd Arbennig (ATA) yn fecanwaith polisi cynllunio hirsefydlog, a ddefnyddir yn eang gan awdurdodau cynllunio lleol i ddarparu ar gyfer gwarchod a gwella tirweddau lleol. Er eu bod yn ddynodiad tirwedd anstatudol (o'i gymharu â Pharc Cenedlaethol neu Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol) maent yn fecanwaith polisi sydd ar gael i awdurdodau cynllunio lleol i gydnabod nodweddion, priodoleddau a rhinweddau tirwedd o arwyddocâd lleol. Mae awdurdodau cynllunio lleol wedi ystyried, ac yn parhau i ystyried, ATA fel ffordd o ddiogelu tirweddau sensitif mewn Cynlluniau Datblygu Lleol ac wrth ddatblygu dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth o'r nodweddion hynny sy'n rhoi ymdeimlad o le i ardal.

Mae'r broses o ddynodi ATA a ddilynir gan awdurdodau cynllunio lleol yn gadarn ac yn seiliedig ar dystiolaeth (Polisi Cynllunio Cymru 11, para 6.3.12/13); dylai awdurdodau cynllunio ddatgan pa nodweddion, priodoleddau neu rinweddau tirwedd sydd angen eu diogelu'n ychwanegol ac egluro sut y bydd y polisi neu'r dynodiad yn cyflawni'r amddiffyniad hwn. Dylid defnyddio [LANDMAP](#) (polisi tirwedd cenedlaethol ac offeryn gwneud penderfyniadau a gynhelir ac a reolir gan Cyfoeth Naturiol Cymru) ac unrhyw asesiadau cymeriad tirwedd cysylltiedig i lywio polisiau tirwedd lleol ac i helpu i nodi neu ddiwygio ATA.

Mae Polisi Cynllunio Cymru 11 yn ddiawys yn datgan mai “dynodiadau anstatudol yw ATA sy'n diffinio ardaloedd lleol o bwysigrwydd tirwedd mawr, a allai fod yn unigryw, yn eithriadol neu'n benodol i'r ardal. Dylai awdurdodau cynllunio roi'r dynodiadau hyn ar waith lle mae rheswm da dros gredu na all polisiau cynllunio arferol eu gwarchod yn ddigonol”.

Ochr yn ochr â'r fframwaith polisi ar gyfer ATA fel y'u pennir ym Mholisi Cynllunio Cymru, mae gennym hefyd fframwaith polisi ehangach, cyd-destunol yng Nghymru'r Dyfodol.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 36
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae Cymru'r Dyfodol – y Cynllun Cenedlaethol 2040 yn cyflwyno dull diogelu ym Mholisi 9 ar gyfer gwarchod cynefinoedd (ymhlith amcanion eraill) i sicrhau nad ydynt yn cael eu peryglu'n ormodol gan ddatblygiadau. Mae'r polisi cynllun datblygu haen uchaf hwn yn gosod canllaw polisi cryf i helpu i sicrhau nad yw ardaloedd o dir a allai fod yn bwysig ar gyfer ehangu neu gysylltu rhwydweithiau ecolegol, addasu i newid yn yr hinsawdd neu bwysau eraill, neu sy'n darparu gwasanaethau ecolegol allweddol yn cael eu peryglu gan ddatblygiad. Mae'r polisi diogelu yn gweithredu ar raddfa tirwedd a gellir diogelu ardaloedd am amrywiaeth eang o resymau. Gall y rhain gynnwys cynyddu gwytnwch neu gysylltedd rhai mathau o gynefinoedd, creu cynefin, neu ar gyfer darparu seilwaith gwyrdd.

Gall y dull polisi diogelu fel y'i nodir yng Nghymru'r Dyfodol helpu i ddiogelu ac adfer nodweddion tirwedd a gall alluogi'r system gynllunio i weithredu a all ategu dulliau ehangach o reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy.

Er ei bod yn 'ddyddiau cynnar' i bolisïau Cymru'r Dyfodol hidlo drwy'r system gynllunio, mae dyheadau polisi Llywodraeth Cymru yn uchel ac yn uchelgeisiol; mae statws cyfreithiol Cymru'r Dyfodol yn golygu bod yn rhaid i bolisïau a phenderfyniadau lleol gydymffurfio â Chymru'r Dyfodol.

Hyderaf y bydd y wybodaeth uchod yn helpu'r Pwyllgor wrth i chi baratoi ar gyfer ystyried y ddeiseb.

Yn gywir,

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change

P-06-1179 Peintiwch y trenau ar reilffordd canolbarth Cymru fel eu bod yn debyg i lindys

Y Pwyllgor Deisebau | 4 Hydref 2021
Petitions Committee | 4 October 2021

Cyfeirnod: SR21/0740-1

Rhif y ddeiseb: P-06-1179

Teitl y ddeiseb: Peintiwch y trenau ar reilffordd canolbarth Cymru fel eu bod yn debyg i lindys, er mwyn rhoi hwb i dwristiaeth.

Geiriad y ddeiseb: I roi hwb i dwristiaeth yng nghanolbarth Cymru, peintiwch y trenau dau gerbyd fel eu bod yn edrych fel lindys. Byddai plant o Birmingham a Gorllewin Canolbarth Lloegr wrth eu boddau'n mynd ar drên y lindysyn i lan y môr. Byddai hefyd yn dod â gwen i wyneb pawb a fyddai'n eu gweld yn teithio i lawr y trac. Mae dirfawr angen hynny yn ystod y cyfnod anodd hwn.

Byddai'n ffordd hawdd o ddenu twristiaeth a byddai'n cael sylw yn y wasg genedlaethol a rhyngwladol. Byddai'n bosibl trefnu cystadleuaeth i ddewis enw pob trên, a gellid eu peintio mewn lliwiau gwahanol.

Cefndir

Gwasanaethau rheilffyrdd yng Nghymru

Mae Llywodraeth Cymru yn gweithredu gwasanaethau rheilffyrdd ledled masnachfaint Cymru a'r Gororau drwy [Trafnidiaeth Cymru](#).

Sefydlwyd Trafnidiaeth Cymru yn 2015 fel is-gwmni dan berchnogaeth lawn Llywodraeth Cymru. Trafnidiaeth Cymru yw'r sefydliad trosfwaol, ac mae elfen y rheilffyrdd, '[Gwasanaethau Rheilffyrdd TrC](#)', yn gweithredu Gwasanaeth Rheilffyrdd Cymru a'r Gororau.

Diben cychwynnol Trafnidiaeth Cymru oedd caffael, datblygu a gweithredu gwasanaethau masnachfaint rheilffyrdd a Metro newydd Cymru ar gledrau'r cymoedd, yn dilyn datganoli pwerau caffael masnachfaint y rheilffyrdd. Ym mis Mai 2018, [cyhoeddwyd](#) bod KeolisAmey wedi ennill y fasnachfaint hyd at fis Hydref 2033.

Oherwydd effaith y pandemig ar y galw am wasanaethau rheilffyrdd, ym mis Hydref 2020 [cyhoeddodd Llywodraeth Cymru fodel cyflenwi newydd ar gyfer Gwasanaethau TrC Trenau](#) ac ym mis Chwefror 2021 [daethpwyd â gweithrediadau rheilffyrdd o dan reolaeth gyhoeddus uniongyrchol](#).

[Cyhoeddodd Ymchwil y Senedd erthygl](#) sy'n darparu rhagor o wybodaeth.

Llinell Cambria

Mae prif linell [Cambria](#) yn rhedeg o Birmingham ar draws canolbarth Cymru i Aberystwyth drwy Fachynlleth tra bod llinell arfordir Cambria yn rhedeg o Fachynlleth i Bwllheli.

Yn dilyn dyfarnu'r fasnachfaint yn 2018, roedd y cynlluniau'n cynnwys ymrwymiad i gyflwyno cerbydau newydd neu rai wedi'u hadnewyddu ar draws y rhwydwaith. Roedd hyn yn cynnwys cynlluniau i [ddisodli'r fflyd gyfan ar linell Cambria](#) yn ystod 2022 gyda threnau o gerbydau diesel newydd.

Yn dilyn y cyhoeddiad y byddai gweithrediadau rheilffyrdd yn cael eu dwyn o dan reolaeth gyhoeddus uniongyrchol, amlinellodd [datganiad ym mis Tachwedd 2020](#) fod yr ymrwymiad o £800 miliwn ar gerbydau newydd yn parhau.

Gofynion dylunio

Rhaid i unrhyw gynlluniau i gyflwyno dyluniad arbennig ar drenau ar draws y rhwydwaith gydymffurfio â safonau penodol. Rhaid i gwmnïau sy'n berchen ar drenau ac sy'n eu gweithredu sicrhau eu bod yn ddigon gweladwy am resymau diogelwch.

Rhaid cadw at nifer o safonau, gan gynnwys GMRT2131- Clywadwyedd a Gwelededd Trenau. Cyn 2016 roedd yn ofynnol bod pen blaen trenau yn cael ei baentio'n felyn. Fodd bynnag, nid oes angen hyn mwyach cyn belled â bod y trên yn cydymffurfio â rhai gofynion goleuadau blaen a nodir yn yr Hysbysiadau Manyleb Dechnegol Cenedlaethol (NTSNs).

Mae Safon GMRT2131 hefyd yn nodi nifer o faterion a nodwyd ar gyfer defnyddio gwahanol fathau o liwiau pen blaen trên fel a ganlyn:

- a) Using colours which already have an operational meaning to drivers and track staff. These include: red and green which are associated with signal aspects...;
- b) Using colours and surface finishes which may impact on the visibility of the train headlight...; and
- c) Patterns and text (for example, logos) which may make the shape of the front end of the train difficult for trackside staff to identify when the train is approaching them...

Enghreifftiau o ddyluniadau a gomisiynwyd yn arbennig

Yn 2020, cyflwynodd Great Western Railway (GWR) lifrai trên arbennig i ddiolch i weithwyr allweddol am eu hymdrechion yn ystod y pandemig COVID-19. Roedd y dyluniad yn ymgorffori syniadau o gystadleuaeth a gynhaliwyd drwy'r cyfryngau cymdeithasol.

Byddai angen ystyried cyllid ar gyfer unrhyw ddyluniad arbennig hefyd. Ariannwyd lifrai GWR gan y ddau gwmni preifat sy'n berchen ar ei gerbydau.

Mae enghreifftiau eraill yn cynnwys y Trên Pride of ScotRail sy'n cynnwys lliwiau'r faner cynnydd i gynrychioli'r gymuned LGBTQ+, a lifrai arbennig a gyflwynwyd gan Nexus i ddatlu 40 mlynedd o Fetro Tyne and Wear.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae'r Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd wedi ymateb gan dynnu sylw at: ofynion o ran cost ac adnoddau; yr angen i symud y trenau o wasanaeth, y ffaith nad yw trenau wedi'u cysegru i linell benodol; a'r ffaith bod gan Trafnidiaeth Cymru gontract gyda **Global Ltd.** sy'n berchen ar yr hawliau i du allan trenau ar gyfer gwerthiannau hysbysebu masnachol.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Lee Waters AS/MS
Y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd
Deputy Minister for Climate Change

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-06-1179
Ein cyf/Our ref LW/11016/21

Jack Sargeant AS
Cadeirydd – Y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

22 September 2021

Annwyl Jack,

Diolch am eich gohebiaeth ar 22 Gorffennaf yn rhinwedd eich swydd fel Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau, yn glŷn ag addasu'r dyluniad paent ar drenau ar Reilffordd Calon Cymru i fod yn debyg i lindys i ddenu twristiaid.

Mae cryn gost yn gysylltiedig â mentrau o'r fath o ran amser, pobl ac arian, ac mae'n bosibl y bydd angen tynnu trenau o'r gwasanaeth er mwyn gwneud y gwaith. Dylid nodi hefyd fod trenau yn aml yn cael eu defnyddio ar draws amrediad eang o lwybrau ar rwydwaith Trafnidiaeth Cymru, ac na ellir gwarantu y bydd y trenau sydd wedi cael eu paentio â'r dyluniad a awgrymir gan y ddeiseb bob amser ar yr un llwybr. Un enghraifft o hyn yw trê'n ac arno logo pen-blwydd Rheilffordd Calon Cymru sy'n treulio cryn dipyn o amser ar Reilffyrdd Cymoedd De Cymru.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Lee.Waters@llyw.cymru
Correspondence.Lee.Waters@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 42
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Er mwyn i Drafnidiaeth Cymru ystyried y cynnig hwn yn llawn, byddai angen darparu'r canlynol.

- Dealltwriaeth neu ymchwil gadarn yn seiliedig ar farn defnyddwyr sy'n profi bod y cyhoedd mewn gwirionedd o blaid Trafnidiaeth Cymru yn buddsoddi cymaint o amser, ymdrech ac arian.
- Dealltwriaeth neu ymchwil gadarn yn seiliedig ar farn defnyddwyr sy'n nodi'r cynnydd posibl mewn referniw gan gwsmeriaid y gellid ei gyflawni.
- Dadansoddiad o'r anfanteision i gwsmeriaid a allai godi o ganlyniad i dynnu trenau o'r llwybr hwn o'r gwasanaeth er mwyn cyflawni'r prosiect.
- Asesiad o sut y byddai gweithgaredd o'r fath yn ategu yn uniongyrchol nodau Trafnidiaeth Cymru o ran y Gymraeg a diwylliant Cymru.
- Cynnig ynghylch sut y gellid hyrwyddo menter o'r fath i'r cyhoedd, pwy ddylai wneud hyn, beth fydd y gost o ran arian ac ymdrech a beth fydd y canlyniadau.
- Cynnig ynghylch sut y gellid ariannu'r prosiect hwn a chost oes y prosiect.
- Achos busnes i ddangos cost/manteision cyffredinol y prosiect newydd arfaethedig hwn.

Mae gan Drafnidiaeth Cymru contract sefydledig gyda chwmni o'r enw Global Ltd sy'n gwerthu lle hysbysebu yn ei gorsafoedd ac ar ei threnau. Global Ltd sy'n berchen ar yr hawliau i ddefnyddio holl du allan trenau ar gyfer lle hysbysebu masnachol. O ganlyniad, byddai angen hefyd ystyried yr amodau a'r esemptiadau sy'n gysylltiedig â'r contract hwn pe bai'r cynnig yn y ddeiseb yn cael ei weithredu.

Byddai hefyd angen penderfynu pa brosiectau Trafnidiaeth Cymru presennol y gallai fod angen eu gohirio neu eu hatal er mwyn darparu ar gyfer y prosiect newydd hwn – prosiect nad oes cynlluniau na chyllideb ar ei gyfer.

Yn gywir,

Lee Waters AS

Y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd
Deputy Minister for Climate Change

P-06-1183 Gosod terfyn cyflymder 20 milltir yr awr ar gyfer 100 metr bob ochr i'r groesfan newydd i gerddwyr yng Nglan Conwy

Y Pwyllgor Deisebau | 4 Hydref 2021
Petitions Committee | 4 October 2021

Cyfeirnod: SR21/0634-2

Rhif y ddeiseb: P-06-1183

Teitl y ddeiseb: Gosod terfyn cyflymder 20 milltir yr awr ar gyfer 100 metr bob ochr i'r groesfan newydd i gerddwyr yng Nglan Conwy

Geiriad y ddeiseb: Diolch i'r Gweinidog Trafnidiaeth, mae gan Glan Conwy groesfan angenrheidiol i gerddwyr erbyn hyn ac mae gwelliannau diweddar i'r ffyrdd wedi cynyddu gweledd. Fodd bynnag, mae llawer o drigolion yn poeni am gyflymder cerbydau a gofnodwyd dros gyfnod o bythefnos gan Asiant Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru, sef 32.8 milltir yr awr ar gyfartaledd. Mae'r groesfan yn cael ei defnyddio gan blant ysgol ac oedolion i gyrraedd safle bus a chyfleusterau chwaraeon lleol yn ogystal â bod yn rhan o lwybr seiclo. Mae llawer o adroddiadau wedi bod yn y cyfryngau am ddamweiniau a fu bron â digwydd a cherbydau yn peidio â stopio.

Un pryder penodol yw y gallai plant gredu eu bod yn ddiogel a chamu neu redeg allan i'r groesfan heb edrych. Bydd y tymor prysur yn yr haf pan fydd y twristiaid yn cyrraedd yn cynyddu'r perygl gan y bydd ymwelwyr yn anghyfarwydd â'r ffordd, yn ogystal â pheidio â thalu sylw o bosibl gan eu bod yn edmygu'r golygfeydd lleol.

I gloi, hoffai'r deisebwyr ddadlau bod 30 milltir yr awr yn rhy gyflym ar gyfer cyflwr y ffordd ar hyn o bryd ac maent yn gofyn i'r Gweinidog ystyried gostwng y terfyn cyflymder i 20 milltir yr awr yn agos at y groesfan.

Mewn gwrthdrawiad ar 30 milltir yr awr â cherddwr, y siawns o farwolaeth yw 25%, a'r siawns ar 20 milltir yr awr yw 2.5%, sy'n golygu ei fod 10 gwaith yn fwy diogel!

Byddai gosod terfyn o 20 milltir yr awr am 200 fetr yn ychwanegu ychydig eiliadau yn unig at amser taith, a byddai'n golygu ei bod yn llawer mwy diogel ac yn helpu i gael gwared ar bryderon rhieni, sy'n bwysig iawn.

1. Cefndir

Llywodraeth Cymru yw'r awdurdod priffyrdd a'r awdurdod traffig ar gyfer rhwydwaith cefnffyrdd a thraffyrdd Cymru. Awdurdodau lleol sy'n gyfrifol am ffyrdd lleol. Mae'r A470 yn rhan o [rwydwaith cefnffyrdd Cymru](#).

Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda dau asiant cefnffyrdd, [Asiant Cefnffyrdd De Cymru](#) (SWTRA) ac [Asiant Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru](#) (NMWTRA), i reoli, cynnal a gwella'r rhwydwaith.

Mae Llywodraeth Cymru yn gyfrifol am osod terfynau cyflymder ar gefnffyrdd yn unol â'i [chanllawiau cyfredol](#). Cawsant eu cyflwyno yn 2009 ac maent yn nodi y "gellir defnyddio terfynau cyflymder 20mya ar gefnffyrdd o dan amgylchiadau eithriadol, yn gyffredinol dros hydoedd byr ac am gyfnodau cyfyngedig yn ystod y dydd".

Yn gynnar yn 2021 [gwnaed gwaith](#) ar groesfan i gerddwyr ar ddarn o'r A470 yng Nglan Conwy. Y terfyn cyflymder ar y darn hwn o'r A470 yw 30mya ar hyn o bryd, ac mae'r deisebwyr yn galw am ei ostwng i 20mya, 100 metr bob ochr i'r groesfan.

2. Camau gweithredu Llywodraeth Cymru

Mewn llythyr at y Cadeirydd dyddiedig 6 Medi, mae'r Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd yn amlinellu bod NMWTRA, yn dilyn adolygiad o'r adran hon o'r A470, wedi gwneud gwaith i dynnu sylw gyrrwyr at y groesfan i gerddwyr. Mae hefyd yn tynnu sylw at gynlluniau Llywodraeth Cymru ar gyfer cyfyngiadau cyflymder 20mya.

Yn 2019 sefydlodd Llywodraeth Cymru grŵp gorchwyl a gorffen i ystyried a ddylai 20mya ddod yn derfyn cyflymder diofyn mewn ardaloedd preswyl. Cyflwynodd y grŵp [adroddiad](#) ym mis Gorffennaf 2020. [Derbyniodd Llywodraeth Cymru argymhellion y grŵp](#), gan gynnwys y dylid lleihau'r terfyn cyflymder diofyn ar ffyrdd cyfyngedig (y rhai sydd â system o oleuadau stryd heb fod yn fwy na 200 llath oddi wrth ei gilydd) o 30mya i 20mya.

Mae cam cyntaf y broses o gyflwyno terfyn 20mya diofyn wedi dechrau drwy [gynlluniau peilot mewn wyth cymuned](#) ledled Cymru i gasglu data cyn ei gyflwyno'n llawn yn 2023. Ym mis Medi 2021 cyhoeddodd y Dirprwy Weinidog [gyllid parhaus](#) ar gyfer y cynlluniau peilot hyn.

Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi [ymgyngori ar y cynigion](#) yn ddiweddar.

3. Camau gweithredu Senedd Cymru

Cyn gosod y groesfan i gerddwyr ar y darn hwn o'r A470, codwyd y mater mewn [cwestiwn ysgrifenedig ym mis Mehefin 2018](#) gan Janet Finch-Saunders AS.

Ym mis Gorffennaf 2020 [trafododd y Senedd y syniad o gyflwyno terfynau cyflymder 20mya diofyn](#).

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref P-06-1183
Ein cyf/Our ref LW/10935/21

Jack Sargeant AS
Cadeirydd – Y Pwyllgor Deisebau

deisebau@senedd.cymru

6 Medi 2021

Annwyl Jack,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 3 Awst ynghylch Deiseb P-06-1183 a gawsoch gan Daniel Worsley yn gofyn am gyflwyno terfyn cyflymder o 20mya 200 metr bob ochr i'r groesfan newydd i gerddwyr ar yr A470 yng Nglan Conwy.

Mae Llywodraeth Cymru yn cymryd diogelwch pob defnyddiwr ffordd o ddifrif ac mae'n adolygu'n rheolaidd y terfynau cyflymder ar y rhwydwaith cefnffyrdd, yn unol â'r [canllawiau](#) presennol gyda'r nod o nodi'r angen am welliannau i ddiogelwch gan gynnwys mesurau peirianeg neu newidiadau i derfynau cyflymder. Gosodir terfynau cyflymder yn seiliedig ar nifer o feini prawf gan gynnwys gwrthdrawiadau anafiadau personol a lefel y datblygiad sy'n gyfagos i'r ffordd.

Cynhaliwyd adolygiad o'r llwybr y llynedd ac er nad oedd y safle'n gymwys ar gyfer Arwydd sy'n cael ei Gynnau gan Gerbydau (VAS), mae'r gwaith wedi'i gwblhau'n ddiweddar gan Asiant Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru i dynnu sylw gyrwyr at y groesfan wrth iddynt agosáu ati o'r ddau gyfeiriad.

Byddai Llywodraeth Cymru yn annog trigolion pryderus i fynegi eu pryderon i GanBwyll, y Bartneriaeth Diogelwch ar y Ffyrdd, sy'n gyfrifol am orfodi terfynau cyflymder. Gallant wneud hynny drwy'r dudalen we ganlynol: [GanBwyll – Cysylltwch â ni](#)

Cwblhaodd y Grŵp Gorchwyl a Gorffen 20mya (TFG), dan gadeiryddiaeth Phil Jones, ei waith a chyhoeddodd ei [adroddiad](#). Mae'r adroddiad yn nodi'r achos dros newid a thystiolaeth gysylltiedig. Rydym wedi derbyn holl argymhellion y TFG ac mae ein hymateb yn tynnu sylw at sut y bydd pob un ohonynt yn cael eu datblygu i'w gweld [yma](#), gyda'r bwriad o'r terfyn cyflymder diofyn o 20mya yn dod i rym ym mis Ebrill 2023.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Lee.Waters@llyw.cymru
Correspondence.Lee.Waters@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Bydd cynlluniau i leihau'r terfyn cyflymder diofyn cenedlaethol yng Nghymru o 30mya i 20mya ar ffyrdd preswyl a strydoedd prysur i gerddwyr yn rhan o flaenoriaethau deddfwriaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer eleni. Mae cam cyntaf y newid hwn yn cael ei gyflwyno mewn wyth cymuned ledled Cymru eleni er mwyn casglu data a datblygu dull arfer gorau cyn cyflwyno'r newid yn llawn yn 2023. Mae rhagor o fanylion ar gael [yma](#).

Mae cam cyntaf cyflwyno'r terfyn cyflymder diofyn o 20mya wedi dechrau mewn 8 cymuned ledled Cymru er mwyn casglu data a datblygu dull arfer gorau cyn cyflwyno'r terfyn llawn arfaethedig yn 2023. Bydd y data a gesglir yn cael ei ddefnyddio i gefnogi a llywio penderfyniadau yn y dyfodol. Y cymunedau hyn yw:

- Llandudoch, Sir Benfro
- Gogledd Llanelli, Sir Gaerfyrddin
- Saint-y-brid, Bro Morgannwg
- Canol Gogledd Caerdydd
- Pentref Cil-ffriw, Castell-nedd Port Talbot
- Y Fenni, Sir Fynwy
- Glan Hafren, Sir Fynwy
- Bwcle, Sir y Fflint

Fel rhan o'r dull hwn, mae Llywodraeth Cymru wedi lansio ymgynghoriad i bobl ddweud eu dweud ar y newid cyn i'r deddfwriaeth angenrheidiol gael ei gosod. Bydd yr ymgynghoriad yn para am 12 wythnos a bydd yn dod i ben ar 30 Medi. Mae manylion llawn yr ymgynghoriad ar gael [yma](#).

Yn gywir,

Lee Waters AS/MS

Y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd
Deputy Minister for Climate Change

P-05-1183 Implement a 20MPH speed limit 100 metres either side of the new pedestrian crossing in Glan Conwy, Correspondence – Petitioner to Committee, 23.09.21

Dear Committee Members,

We are pleased to hear the Deputy Minister is commencing the roll out of 20MPH limits in residential areas across Wales in 2023.

Whilst this is a step in the right direction it is long time in the future and in the meantime our residents are at risk using the pedestrian crossing on the A470. We are getting reports of near misses daily and it is inevitable that there will a serious accident sooner rather than later. Whilst the provisions in place look to be adequate they are just not working with too many drivers approaching at high speed and many seemingly oblivious to the crossing not noticing pedestrians crossing.

Vehicle Activated Signage would certainly help in making drivers aware they were approaching a crossing. The review has definitely drawn the wrong conclusions whereas a day spent watching the crossing and its near misses would draw the opposite conclusion. 20MPH limit would be less effective without VAS as the drivers who do not notice the crossing probably wouldn't see the speed limit signs either.

We need the Government's help URGENTLY! To quote Churchill, "Action this day."

Best Regards,

Papur briffio: Dechrau Cynllun Erasmus yng Nghymru i ganiatáu i fyfyrwyr sy'n astudio yng Nghymru fynd i wledydd yr Undeb Ewropeaidd

Y Pwyllgor Deisebau | 04 Hydref 2021
Petitions Committee | 04 October 2021

Cyfeirnod: SR210831

Rhif y ddeiseb: P-06-1188

Teitl y ddeiseb: Dechrau Cynllun Erasmus yng Nghymru i ganiatáu i fyfyrwyr sy'n astudio yng Nghymru fynd i wledydd yr Undeb Ewropeaidd.

Geiriad y ddeiseb:

Pan oeddem yn aelodau o'r Undeb Ewropeaidd, roeddem yn rhan o Gynllun Erasmws.

Gan ein bod allan o'r Undeb yn awr, hoffem ddechrau fersiwn o gynllun Erasmws ar gyfer myfyrwyr Cymru.

1. Crynodeb

Ni all Llywodraeth Cymru ymrwymo i gytundebau rhyngwladol ac felly ni all ailymuno â'r rhaglen ERASMUS+.

Yn lle hynny mae Llywodraeth Cymru wedi lansio ei [Chynllun Cyfnewid Dysgu Rhyngwladol](#) pum mlynedd gwerth £65 miliwn ei hun, rhaglen sy'n rhannu nifer o nodweddion rhaglen ERASMUS+ 2014.

Bwriedir i'r cynlluniau symudedd cyntaf ddechrau o 2022/23. Bydd y cynllun yn gweithredu yng Nghymru ochr yn ochr â chynllun Llywodraeth y DU ei hun, sef [Cynllun symudedd Turing](#).

2. Cefndir

Nid yw'r DU yn cymryd rhan yng nghynllun symudedd staff a myfyrwyr ERASMUS+ yr UE mwyach. Ni all Llywodraeth Cymru ymrwymo i gytundebau rhyngwladol, sy'n golygu nad yw'n bosibl i Gymru ailymuno â'r cynllun.

Yn ei le, mae Llywodraeth y DU wedi lansio'r [Cynllun Turing](#) gyda phrosiectau'n gweithredu o 1 Medi 2021. Mae'r cynllun Turing yn agored i holl genhedloedd y DU ond mae ganddo wahaniaethau sylweddol o'r [Cynllun ERASMUS+](#).

- Tra bod ERASMUS+ yn darparu ar gyfer symudedd i mewn ac allan (h.y. gallai sefydliadau anfon pobl dramor, yn ogystal ag ariannu pobl i ddod i'r DU) mae'r Cynllun Turing yn gynllun symudedd allanol yn unig. Mae hyn yn golygu nad yw'n gynllun dwyochrog.
- Roedd cynllun ERASMUS+ yn hwyluso symudedd staff a myfyrwyr. Mae'r Cynllun Turing yn ariannu myfyrwyr a dysgwyr yn unig.
- Tra roedd ERASMUS+ yn cefnogi symudedd i aelod-wladwriaethau'r UE a gwledydd trydydd parti penodol, mae'r Cynllun Turing yn gynllun byd-eang sy'n golygu y gall pobl o bosibl symud i unrhyw le.
- Mae'r Cynllun Turing yn caniatáu ar gyfer cyfnodau byrrach o symudedd (4 wythnos) yn wahanol i'r cynllun ERASMUS+. Bwriedir i gyfnodau byrrach o symudedd fod yn fwy deniadol i fyfyrwyr o gefndiroedd heb gynrychiolaeth ddigonol a chefnidiroedd difreintiedig.
- Mae'r ddau gynllun yn darparu grantiau cyfradd sefydlog i gyfranogwyr ar gyfer costau byw a theithio, ond mae'r Cynllun Turing yn targedu cyllid

costau byw ychwanegol at fyfyrwyr o gefndiroedd 'difreintiedig' ac yn darparu grant teithio ychwanegol.

- Disgwylir i sefydliadau 'anfon' o dan y Cynllun Turing wneud cytundebau dwyochrog gyda'r sefydliadau 'derbyn' ynghylch ffioedd - ni ddylai myfyrwyr orfod talu ffioedd ychwanegol.
- Mae'r ystod o brosiectau a ariennir gan y Cynllun Turing yn gulach na'r cynllun ERASMUS+. Mae'r Cynllun Turing yn ariannu symudedd yn unig, nid prosiectau partneriaeth ac adeiladu capasiti ehangach.

3. Camau gweithredu Llywodraeth Cymru - lansio'r Cynllun Cyfnewid Dysgu Rhyngwladol

Mynegodd Llywodraeth flaenorol Cymru ei siom na fyddai'r DU yn parhau i gymryd rhan yn y cynllun ERASMUS+ ar ôl ymadael â'r UE.

Ar 21 Mawrth 2021 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei Chynllun Cyfnewid Dysgu Rhyngwladol ei hun. Bydd sefydliadau'n gallu cymryd rhan yn y Cynllun Turing a'r Cynllun Cyfnewid Dysgu Rhyngwladol. Bwriedir i'r symudedd cyntaf o dan y Cynllun Cyfnewid Dysgu Rhyngwladol ddechrau yn y flwyddyn academaidd 2022/23, gyda £65 miliwn o arian wedi'i ymrwymo hyd at 2026/27. Mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu y bydd 15,000 o gyfranogwyr yn cael eu 'hanfon' dramor, ac y bydd 10,000 yn cael eu 'derbyn' o dramor.

Nid oes manylion llawn am weithrediad y Cynllun ar gael eto, ond mae Llywodraeth Cymru wedi egluro mai bwriad y Cynllun yw rhannu rhai o nodweddion y Cynllun ERASMUS+ nad ydynt yng Nghynllun Turing, gan gynnwys:

- Cyllid tuag allan a symudedd i mewn (er y cynigir y gosodir terfyn ar gyllid symudedd mewnol).
- Cyllido myfyrwyr a staff.
- O bosibl yn cefnogi ystod ehangach o fathau o symudedd y tu hwnt i'r lleoliadau dysgu a gwaith sydd ar gael o dan y Cynllun Turing.
- Cefnogi lleoliadau gwaith ieuenctid.

3.1. Rhagor o fanylion am y Cynllun Cyfnewid Dysgu Rhyngwladol

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi Datganiad Ysgrifenedig a diweddariad ym mis Gorffennaf 2021 ynghylch datblygiad y cynllun.

Mae Llywodraeth Cymru wedi dyfarnu cyllid i Brifysgol Caerdydd i sefydlu, datblygu a gweithredu'r rhaglen, a fydd yn cael ei wneud drwy is-gwmni sy'n eiddo llwyr iddi. Bydd y Brifysgol yn gweithredu fel 'Gweithredwr y Rhaglen' ac mae wedi sefydlu Bwrdd Cynghori.

Y bwriad yw y bydd y cynllun yn caniatáu ceisiadau gan y sectorau a ganlyn:

- Addysg uwch
- Addysg a hyfforddiant galwedigaethol, gan gynnwys addysg i oedolion
- Ysgolion
- Gwaith ieuenctid

Mae Llywodraeth Cymru yn egluro yn ei datganiad ysgrifenedig ei bod yn bwriadu i'r rhaglen gyflawni'r canlynol (wedi'i ddyfynnu'n uniongyrchol):

- 'Galluogi cyfleoedd cyfnewid dwyochrog (boed yn seiliedig ar symud yn gorfforol rhwng y ddau sefydliad neu gydweithrediad o bell) rhwng sefydliadau addysgol a hyfforddi yn ogystal â lleoliadau gwaith ieuenctid yng Nghymru ac yn rhyngwladol;
- Cefnogi, cyn belled ag y bo modd, yr ystod gyfan o weithgareddau sydd wedi bod ar gael i ddysgwyr yng Nghymru o dan raglen Erasmus+ yr UE, 2014 - 2020;
- Adeiladu ar lwyddiant Cymru Fyd-eang wrth ddatblygu cysylltiadau â gwledydd sy'n cael blaenoriaeth ledled y byd, gan gynnwys yr Unol Daleithiau, Fietnam ac India, a chefnogi ystod uchelgeisiol o ysgoloriaethau a fydd yn denu'r myfyrwyr gorau a disgleiriaf o bob cwr o'r byd i astudio yng Nghymru;
- Sicrhau bod cyfleoedd ar gael i'r ystod ehangaf o ddysgwyr a phobl ifanc, gan gynnwys grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol, y rhai ag anghenion dysgu ychwanegol a nodweddion gwarchoddedig;
- Cynnwys hyblygrwydd ychwanegol, yn arbennig o ran caniatáu cyfleoedd cyfnewid byrrach sy'n cynnwys addysg uwch;

Dechrau Cynllun Erasmus yng Nghymru i ganiatáu i fyfyrwyr sy'n astudio yng Nghymru fynd i wledydd yr Undeb Ewropeaidd.

- Cefnogi'r gwaith o feithrin gallu er mwyn hwyluso cyfranogiad eang yn y Rhaglen;
- Cefnogi cyfleoedd cyfnewid arbrofol, o bosibl, er mwyn cyd-drefnu partneriaethau ymchwil rhyngwladol;
- Cydweddu'n agos â'n Strategaeth Ryngwladol'.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-06-1188
Ein cyf/Our ref JMEWL/10999/21

Jack Sargeant AS
Cadeirydd - Y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN
deisebau@senedd.cymru

13 Medi 2021

Annwyl Jack,

Diolch am eich llythyr ar 31 Awst ynglŷn â'r ddeiseb a gawsoch gan Thomas Aled Canter, a hoffai i Gymru ddechrau cynllun tebyg i Erasmus i fyfyrwyr sy'n astudio yng Nghymru .

Roedd y profiadau a'r cyfleoedd a ddarparwyd gan raglen Erasmus+ yng Nghymru yn werthfawr iawn, ynghyd â'r partneriaethau pwysig a grëwyd gyda sefydliadau ledled Ewrop. Dyna pam, ym mis Mawrth eleni, y gwnaethom gyhoeddi'r Rhaglen Cyfnewidfa Dysgu Rhyngwladol.

Mae'r buddsoddiad hwn o hyd at £65m yn daliad-is ar ddyfodol ein pobl ifanc. Bydd yn sicrhau, lle bynnag y bo modd, y bydd y cyfleoedd a'r manteision y mae ein dysgwyr a'n staff wedi'u mwynhau o Erasmus+ yn parhau i fod ar gael iddynt yn y dyfodol. Gan ddechrau yn 2022/23, darparwyd cyllid, i ddechrau, ar gyfer pedair blynedd academiaidd lawn o weithgaredd, a bydd yn cefnogi symudedd allanol a mewnol i fyfyrwyr, dysgwyr a staff ar draws y sector addysg.

Yn gywir,

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru
Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Papur briffio: Darparu grantiau ffioedd dysgu i gefnogi myfyrwyr meddygaeth sy'n astudio meddygaeth fel ail radd

Y Pwyllgor Deisebau | 04 Hydref 2021
Petitions Committee | 04 October 2021

Cyfeirnod: SR210837

Rhif y ddeiseb: P-06-1189

Teitl y ddeiseb: Darparu grantiau ffioedd dysgu i gefnogi myfyrwyr meddygaeth sy'n astudio meddygaeth fel ail radd

Geiriad y ddeiseb:

Mae'n rhaid i fyfyrwyr sy'n astudio cyrsiau meddygaeth israddedig sydd eisoes wedi astudio gradd gyntaf dalu £9,250 o flaen llaw ar gyfer ffioedd dysgu, sef cyfanswm o £37,000 erbyn dechrau eu pedwaredd flwyddyn astudio.

Mae llawer o fyfyrwyr yn gorfod gweithio swyddi rhan-amser yn ystod eu cwrs heriol, ac mae'n rhaid iddynt ddod o hyd i gymorth allanol. Dylid darparu grantiau ffioedd dysgu i'r myfyrwyr meddygaeth hyn er mwyn atal myfyrwyr rhag peidio â gallu canolbwyntio ar eu hastudiaethau na'u hariannu.

1. Cefndir

Gall y rhai sydd am astudio cwrs meddygaeth israddedig gael y **pecyn arferol o gefnogaeth o ran ffioedd dysgu a chostau byw** gan Gyllid Myfyrwyr Cymru am bedair blynedd gyntaf eu cwrs. Yn ystod y bumed flwyddyn a'r blynnyddoedd dilynol maent yn gwneud **cais i'r GIG** am gymorth â ffioedd dysgu a chostau byw a bwrsari gofal iechyd sy'n dibynnu ar brawf modd, ac i Gyllid Myfyrwyr Cymru am y benthygiad cynhaliaeth is.

1.1. Rheol y radd gyntaf

Yn y rhan fwyaf o achosion, os oes gan fyfyrwr radd gyntaf o sefydliad yn y DU eisoes, nid yw'n gymwys i gael cyllid myfyrwyr pellach ar gyfer ei ffioedd na'i gostau byw i astudio am ail radd.

Mae **arweiniad Cyllid Myfyrwyr Cymru i ymarferwyr** yn egluro:

Students who hold a first degree cannot access further student support, unless they are topping up a an Ordinary degree or a Foundation Degree to an honours degree.

1.2. Eithriad i'r rheol Gradd Gyntaf

Mae'r rheoliadau'n caniatáu ar gyfer **eithriad** os yw'r ail radd israddedig yn radd mewn meddygaeth, ond mae'r eithriad hwn **yn berthnasol i gymorth costau byw yn unig**. Yn yr achosion hyn, **nid** yw myfyrwyr yn gymwys i gael cymorth ffioedd dysgu pellach.

Mae hyn yn golygu, fel y mae'r deisebydd yn nodi, y bydd yn rhaid i'r myfyrwyr hynny hunan-ariannu eu ffioedd dysgu llawn (£9,000 i £9,250) am bedair blynedd gyntaf y cwrs (gallant fod yn gymwys i gael cefnogaeth gan y GIG o'r bumed flwyddyn). Mae'r sefyllfa **yr un fath** yng Nghymru, Lloegr, Gogledd Iwerddon a'r Alban.

1.3. Nifer y bobl y mae hyn yn effeithio arnynt

Fe wnaeth tua **360 o fyfyrwyr sy'n byw yng Nghymru** gofrestru ar gyfer gradd israddedig meddygaeth yn 2019/20. Nid yw'n hysbys faint o'r rhain oedd yn astudio meddygaeth fel ail radd ac felly nid yw'n bosibl asesu'r effaith ariannol yn sgil cyflwyno'r polisi hwn.

1.4. Grantiau ffioedd dysgu

Mae'r ddeiseb yn galw am ddarparu grantiau ffioedd dysgu yn yr achosion perthnasol. Cyn 2018, roedd Llywodraeth Cymru yn darparu grantiau ffioedd dysgu i fyfyrwyr israddedig newydd fel rhan o'i phecyn cyllid myfyrwyr arferol. Roedd y rhain yn cael eu hariannu gan gyllideb Llywodraeth Cymru. Roedd yr un rheol gradd gyntaf yn berthnasol i grantiau ffioedd dysgu.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-06-1189
Ein cyf/Our ref JMEWL/11000/21

Jack Sargeant AS
Cadeirydd – y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

14 Medi 2021

Annwyl Jack,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 31 Awst ynghylch y ddeiseb (P-06-1189) i ddarparu grantiau dysgu i gefnogi myfyrwyr meddygol sy'n astudio meddygaeth fel ail radd.

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo i fuddsoddi mewn hyfforddi gweithlu'r GIG i ddenu'r gweithwyr iechyd proffesiynol gorau yng Nghymru. Yn gyffredinol, symudwyd o sefyllfa o ddarparu grantiau ffioedd dysgu i fenthyciadau ffioedd dysgu mewn ymateb uniongyrchol i argymhellion Adolygiad Diamond ar gymorth ffioedd dysgu. Yr hyn sy'n allweddol i'r penderfyniad hwnnw oedd sicrhau bod y cymorth i fyfyrwyr yn parhau i fod yn sefydlog ac yn gynaliadwy. Mae'r adnoddau sydd ar gael yn gyfyngedig, ac mae Gweinidogion Cymru yn gwneud penderfyniadau anodd i gynnal fforddiadwyedd cymorth i fyfyrwyr ledled Cymru, gyda'r nod o ganiatáu i gynifer o fyfyrwyr â phosibl gael y cymorth am y tro cyntaf. Cymerir gofal i sicrhau bod y cynnig o gymorth mor deg ag sy'n bosibl.

Rydym yn ariannu addysg a hyfforddiant ar gyfer amrywiaeth o Gyrsiau Addysg Iechyd drwy ein Cynllun Bwrsariaeth GIG Cymru. Mae'r Cynllun Bwrsariaeth yn rhoi cymorth ariannol i fyfyrwyr cymwys sy'n astudio Cyrsiau Addysg Iechyd, ac i'w cymell i weithio o fewn y sector gofal iechyd yng Nghymru ar ôl ennill eu cymhwyster. Telir ffioedd dysgu myfyrwyr gan y Fwrsariaeth a gallant wneud cais am gymorth tuag at eu costau byw (grant o £1,000 nad yw'n dibynnu ar brawf modd a Bwrsariaeth o hyd at £2,643 y flwyddyn sy'n dibynnu ar brawf modd), gan gynnwys cymorth ychwanegol os oes ganddynt ddibynyddion, a Lwfansau i Fyfyrwyr Anabl. Gall y myfyriwr hefyd wneud cais am fenthyciad cynhaliaeth ar gyfradd is o hyd at £4,675 gan Gyllid Myfyrwyr Cymru.

Dim ond i fyfyrwyr sydd wedi cael cynnig lleoedd ar gyrsiau penodol y mae Cynllun Bwrsariaeth GIG Cymru ar gael. Ar gyfer ail radd, byddai angen i ffioedd dysgu (sef ffi a godir yng Nghymru sy'n uchafswm o £9,000) gael eu hariannu gan y myfyrwyr eu hunain am y pedair blynedd gyntaf. Ym mlwyddyn pump bydd myfyrwyr yn gymwys i gael cymorth gan y Cynllun Bwrsariaeth ar gyfer costau byw a chymorth ffioedd dysgu. Mae'r cymorth hwnnw yr

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru
Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

un fath â'r hyn a gafwyd ym mlwyddyn pump gan fyfyrwyr sy'n gwneud meddygaeth fel gradd gyntaf, yn dibynnu ar pryd y bydd myfyrwyr yn dechrau ar eu cwrs.

O ran cymorth statudol i fyfyrwyr, mae ein pecyn cymorth hael wedi'i gyfyngu i fyfyrwyr cymwys sy'n ymgymryd â gradd israddedig gyntaf yn unol â Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2018, fel y'u diwygiwyd. Gall myfyrwyr cymwys sy'n ymgymryd â gradd pum mlynedd mewn Meddygaeth yng Nghymru, fel gradd gyntaf, fod yn gymwys o dan y rheoliadau i wneud cais am gymorth gan Gyllid Myfyrwyr Cymru yn ôl yr un telerau â myfyrwyr amser llawn eraill am bedair blynedd gyntaf eu cwrs (yn amodol ar astudiaeth flaenorol). Ar gyfer pumed flwyddyn a blynyddoedd dilynol eu cwrs bydd y myfyrwyr yn gwneud cais i Fwrsariaeth GIG Cymru am gymorth ar gyfer ffioedd dysgu a chymorth o ran costau byw; gallant hefyd wneud cais am fenthyciad cynhaliath ar gyfradd is gan Gyllid Myfyrwyr Cymru.

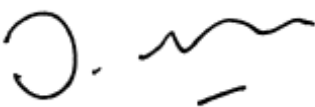
Ar gyfer blynyddoedd un i bedwar o radd gyntaf, gall myfyrwyr cymwys wneud cais i Gyllid Myfyrwyr Cymru am fenthyciad ffioedd dysgu o hyd at £9,000 y flwyddyn a chyfuniad o grant cynhaliath a chymorth benthyciadau sy'n dibynnu ar brawf modd o hyd at £10,350 y flwyddyn; mae'r swm ar gyfer cynhaliath hefyd yn dibynnu ar ble mae'r myfyriwr yn byw wrth astudio yng Nghymru. Gallant hefyd gael gafael ar grantiau sy'n dibynnu ar brawf modd ar gyfer dibynyddion a Lwfansau i Fyfyrwyr Anabl nad ydynt yn dibynnu ar brawf modd. I'r rhan fwyaf, mae lefel y cymorth ar gyfer cynhaliath a ddarperir yn cyfateb i'r Cyflog Byw Cenedlaethol.

Fodd bynnag, darperir cymorth cyfyngedig o dan y rheoliadau i fyfyrwyr sydd eisoes wedi cael gradd anrhydedd yn y DU ac sy'n dymuno dilyn gradd pum mlynedd mewn meddygaeth fel ail radd. Byddai'r cymorth sydd ar gael gan Gyllid Myfyrwyr Cymru yn fenthyciad cynhaliath cyfradd lawn ar gyfer blynyddoedd un i bedwar (hyd at £9,350 y flwyddyn) a benthyciad cynhaliath is ar gyfer blwyddyn pump (hyd at £4,675); mae'r swm a ddyfernir hefyd yn dibynnu ar ble mae'r myfyriwr yn byw wrth astudio yng Nghymru. Nid oes cymorth ffioedd ar gael gan Gyllid Myfyrwyr Cymru ar gyfer pob blwyddyn o'r cwrs. Fodd bynnag, byddai'r myfyriwr yn gallu gwneud cais i Gynllun Bwrsariaeth GIG Cymru am gymorth ffioedd ym mlwyddyn pump.

Rwy wedi nodi yn yr Atodiad isod y trefniadau o ran cymorth ffioedd dysgu ar gyfer ail radd mewn meddygaeth. Nid oes unrhyw gynlluniau i ddiwygio'r trefniadau ariannu yn ein rheoliadau cymorth i fyfyrwyr ar gyfer myfyrwyr sy'n dymuno ymgymryd ag ail radd israddedig / gradd ôl-raddedig, neu gymhwyster cyfatebol. Fodd bynnag, er mwyn cefnogi myfyrwyr yn y maes hwn ymhellach, mae'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol newydd gyhoeddi cynnydd yn nifer y lleoedd i fyfyrwyr a ariennir ar gyfer rhaglen C21 Gogledd Cymru, sef 25 lle ym mis Medi 2021 a 40 o leoedd ym mis Medi 2022, yn ogystal â chynnydd yn nifer y myfyrwyr sy'n cael eu derbyn i astudio meddygaeth ym Mhrifysgol Abertawe, sef 25 o fyfyrwyr ychwanegol yn 2021.

Rwy'n gwerthfawrogi'r sylwadau a godwyd gan y deisebydd, a hyderaf fod yr uchod yn egluro'r trefniadau cymorth ar gyfer myfyrwyr meddygol cymwys.

Yn gywir,

Jeremy Miles AS/MS

Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Tudalen y pecyn 60

Atodiad

Cwrs mynediad carlam 4 blynedd i israddedigion mewn Meddygaeth fel ail radd (codir ffioedd o hyd at £9,000 yng Nghymru)		
<i>Blwyddyn Astudio</i>	<i>Cymorth ffioedd y GIG</i>	<i>Cymorth Cyllid Myfyrwyr Cymru*</i>
1	Dim cymorth ar gyfer ffioedd – rhaid i fyfyrwr hunan-ariannu £3,465	Benthyciad Ffioedd Dysgu ar gael hyd at £5,535
2 i 4	Ar gael – hyd at £3,465 y flwyddyn drwy gymorth Bwrsariaeth	Fel uchod, fesul blwyddyn
<p>*Ym mlwyddyn 1 gall myfyrwyr wneud cais am fenthyciad cynhaliaeth cyfradd lawn gan Gyllid Myfyrwyr Cymru.</p> <p>O ran blynnyddoedd 2 i 4, gan y gall y myfyrwyr hyn wneud cais am fwsariaethau gofaliachyd a asesir gan GIG Cymru, efallai y byddant yn gymwys i gael benthyciad cynhaliaeth ar gyfradd is gan Gyllid Myfyrwyr Cymru.</p>		

Cwrs israddedig 5 mlynedd mewn Meddygaeth sy'n cael ei astudio fel ail radd yng Nghymru		
<i>Blwyddyn Astudio</i>	<i>Cymorth ffioedd y GIG</i>	<i>Cymorth Cyllid Myfyrwyr Cymru*</i>
1 i 4	Dim cymorth ar gyfer ffioedd	Dim cymorth ar gyfer ffioedd
5	Ar gael – drwy Gynllun Bwrsariaeth GIG Cymru	Fel uchod
<p>* Ar gyfer blynnyddoedd 1 i 4 gall y myfyrwr wneud cais am y benthyciad cynhaliaeth cyfradd lawn gan Gyllid Myfyrwyr Cymru.</p> <p>Ym mlwyddyn 5 bydd benthyciad cynhaliaeth ar gyfradd is gan Gyllid Myfyrwyr Cymru ar gael. Gall myfyrwyr hefyd wneud cais am gymorth gyda chostau byw o Fwsariaeth GIG Cymru ym mlwyddyn 5.</p>		

P-05-1189 Darparu grantiau ffioedd dysgu i gefnogi myfyrwyr meddygaeth sy'n astudio meddygaeth fel ail radd, Gohebiaeth – Deisebydd at y Pwyllgor, 24.09.21

Annywl Pwyllgor Deisebau,

Mae'r ddogfen yn crynhoi y sefyllfa bresennol yn dda iawn ac yn llawn. Er hyn, nid yw'r ddogfen yn ystyried budd cynnig benthyciad neu grant ffioedd dysgu ar gyfer blynyddoedd 1-4 meddygaeth fel ail radd. Yn yr ystr hyn, mae'r ddogfen yn arwynebol.

Mae gan Gymru ddifyg doctoriaid. Mae gan Gymru ddifyg graddedigion meddygaeth sy'n dod yn ol i Gymru ar ol astudio tu allan i Gymru. O ganlyniad, mae doctoriaid yn y GIG dan fwy o straen nag y dylent fod ac yn aml mae doctoriad yn gorffen bob dydd yn y gwaith yn hwyr bob dydd oherwydd diffyg doctoriaid. Mae hyn wedi cyfrannu at amseroedd aros uwch ar gyfer llawdriniaethau dewisol ac amseroedd aros hir at gyfer gweld meddyg teulu. Mae angen fwy o gefnogaeth i ddoctoriaid y dyfodol yng Nghymru.

Mae gradd 2:1 neu well yn ofynnol ar gyfer pob cwrs meddygeth fel ail radd ac mae'r nifer fawr o ddoctoriaid presennol yng Nghymru yn dod i'r gweithle drwy'r llwybr yma. Mae'r llwybr hon yn llwybr a gydnabyddir

Mae Plaid Llafur Cymru yngyd a pheidiau eraill yn y Senedd yn credu yn gryf mewn cydraddoldeb cyfleoedd ("equality of opportunity"). Heb gynnig cefnogaeth dros y 4 neu 5 mlynedd o astudiaeth meddygaeth i fyfyrwyr ail-radd, nid oes cydraddoldeb cyfleoedd i ddoctoriaid y dyfodol. Mae nifer o fyfyrwyr yn gweithio er mwyn cefnogi eu hunain ac yn ei chael yn anodd iawn i dalu'r costau dysgu. Mae eraill yn gorfod gadael y cwrs oherwydd diffyg arian ac llawer fawr yn methu fforddio ystyried yr opsiwn o feddygaeth fel ail-radd o gwbl. Mae hyd y cwrs hefyd yn ei wneud yn anodd i myfyrwyr fforddio'r gost a chasglu digon o arian i dalu amdano. Mae'r straen yma ar ben y straen uwch (gan gynnwys y straen ar iechyd meddwl) sydd yn gwynebu myfyrwyr meddygaeth ar gwrs anodd a phrysur tu hwnt. Mae'n anheg fod myfyrwyr meddygaeth yn cael eu cosbi gan fod ganddynt radd yn barod.

Diolch yn fawr am eich ystyriaeth gofalus,

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

P-06-1190 Gwahardd y defnydd o fawn mewn garddwriaeth ac unrhyw ddeunydd tyfu erbyn 2023

Y Pwyllgor Deisebau | 4 Hydref 2020
Petitions Committee | 4 October 2020

Cyfeirnod: SR21/0837-1

Rhif y ddeiseb: P-06-1190

Teitl y ddeiseb: Gwahardd y defnydd o fawn mewn garddwriaeth ac unrhyw ddeunydd tyfu erbyn 2023

Geiriad y ddeiseb: Mae corysdd a rhostiroedd mawn yn eithriadol o bwysig yn y frwydr yn erbyn yr argyfwng hinsawdd; gan ddal a storio carbon yn well na llawer o dirweddau naturiol, lleihau llifogydd a darparu bioamrywiaeth. Mae angen i ni wahardd y defnydd o fawn mewn garddwriaeth ac unrhyw ddeunydd tyfu erbyn 2023, gan gynnwys mewnfôrion.

Ar hyn o bryd, mawn yw 40% o'r deunydd tyfu a ddefnyddir gan y cyhoedd, a mwy na 60% o'r hyn a ddefnyddir yn y sector proffesiynol. Mae yna ddeunyddiau eraill y gellir eu defnyddio, fel rhisgl coconyt, pren wedi'i gompostio a llwydni dail. Yn hytrach na chloddio mawndiroedd, dylid eu diogelu a'u hadfer.

Dylai'r Senedd ddiogelu ac adfer holl gorysdd a rhostiroedd mawn Cymru ac, yn hollbwysig, sicrhau nad oes unrhyw fawn yn yr holl ddeunydd tyfu sy'n cael ei werthu a'i ddefnyddio yng Nghymru.

- 3 miliwn metr ciwbig o fawn yn cael eu gwerthu at ddefnydd garddwriaethol bob blwyddyn yn y DU, gyda $\frac{1}{3}$ o fawndiroedd yn y DU (IUCN <http://bit.ly/peat-extraction-horticulture>)

- 20 miliwn tonnall o garbon deuocsid yn cael eu colli i'r atmosffer bob blwyddyn o fawndiroedd sydd wedi'u difrodi yn y DU (IUCN <http://bit.ly/peat-climate>)
- Dinistr y mawndiroedd yn rhyddhau symiau enfawr o CO₂ (New Scientist <http://bit.ly/peatland-destruction>)
- Mae mawndiroedd yn cefnogi llawer o rywogaethau ac ecosystemau unigryw (IUCN <http://bit.ly/peat-species>)

1. Cefndir

Mae pridd yn storfa garbon bwysig. Mae'r mwyafrif helaeth o garbon yn yr amgylchedd daearol yn cael ei storio mewn priddoedd yn hytrach na mewn llystyfiant. Amcangyfrifir bod priddoedd Cymru yn cynnwys 410 miliwn tonnall o garbon. Mae gan bridd mawnog gynnwys uchel o garbon a mater organig. Mae priddoedd mawn dwfn yn cynrychioli dros 4 y cant o arwynebedd tir Cymru, ac mae priddoedd mawnog bas yn cynrychioli 17.3 y cant ohono.

Mae'r Adroddiad o Gyflwr Adnoddau Naturiol 2020 yn nodi bod mwyafrif yr adnodd mawn yng Nghymru mewn cyflwr gwael, a bod:

... cynnal y cynnwys carbon yn y priddoedd hyn yn flaenoriaeth allweddol o ran cyfyngu ar allyriadau nwyon tŷ gwydr yng Nghymru yn gyffredinol, ynghyd â rheoli adnoddau dŵr yn wyneb y newid anochel yn yr hinsawdd.

Mae dogfen gysylltiedig a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru, sef Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel, yn nodi:

...nid yw mawndir o'r fath yn cael ei gynrychioli'n dda yn ein cyllidebau carbon nac o fewn y llwybr allyriadau cyfredol a argymhellir gan yr UKCCC.

Dywed grwpiau amgylcheddol fod y broses adfer yn digwydd yn rhy araf, ac maent wedi bod yn ymgyrchu at ddibenion gwahardd gwerthu compost mawn. Mae'r Gymdeithas Crefftaw Garddwriaethol yn nodi nad yw gwaharddiad uniongyrchol yn realistig gan nad oes modd cael mynediad eto at y deunyddiau amgen sydd eu hangen o ran eu swmp a'u hansawdd. Mae'n ychwanegu:

Success is dependent upon government recognising the need to support the industry to bring to market new and novel alternative materials

Yn flaenorol, pennodd Llywodraeth y DU darged gwirfoddol i'r sector garddwriaeth roi'r gorau i werthu compost mawn i arddwyr erbyn 2020. Fodd bynnag bu'r dull hwn yn aflwyddiannus.

Mae ddeiseb debyg wedi cael ei thrafod gan Senedd y DU, ac mae'r ddeiseb honno bellach ar gau. Mewn ymateb, tynnodd Llywodraeth y DU sylw at Gynllun Gweithredu Mawn Lloegr, sy'n cynnwys ymrwymiad i gynnal ymgynghoriad llawn ynghylch rhoi terfyn ar y defnydd o fawn mewn garddwriaeth, fesul cam, yn 2021. Mae'r cynllun gweithredu hefyd yn cydnabod nad yw'r dull gwirfoddol wedi bod yn llwyddiannus.

Mewn ymateb i'r ddeiseb hon, dywedodd Lesley Griffiths AS, y Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru, a'r Trefnydd (y Gweinidog), fod Llywodraeth Cymru "yn gweithio gyda Llywodraeth y DU i lansio ymgynghoriad ar wahardd gwerthu mawn a chynhyrchion sy'n cynnwys mawn". Dywedodd hefyd:

Er nad oes unrhyw fawn yn cael ei godi yng Nghymru ar hyn o bryd, mae atal gwerthu compost mawn yn cyd-fynd â'n hymrwymiad yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol i fod yn genedl sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang.

Deddf Marchnad Fewnol y DU 2020

Pennodd Deddf Marchnad Fewnol y DU 2020 reolau newydd ar gyfer rheoleiddio nwyddau ledled y DU. Sefydlodd y Ddeddf egwyddorion cydnabyddiaeth gilyddol a pheidio â gwahaniaethu, a'u hymgorffori yng nghyfraith y DU fel Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad.

O dan yr egwyddor cydnabyddiaeth gilyddol, os yw nwydd yn cydymffurfio â'r rheolau sy'n ymwneud â'i werthu yn y rhan o'r DU lle cafodd ei gynhyrchu neu ei fewnforio iddi, gellir ei werthu mewn unrhyw ran arall o'r DU heb orfod bodloni'r safonau yn y rhannau eraill hynny, hyd yn oed os ydyn nhw'n wahanol.

O dan yr egwyddor peidio â gwahaniaethu, nid yw unrhyw reolau sy'n rheoleiddio sut y dylid gwerthu nwyddau mewn un rhan o'r DU sy'n gwahaniaethu'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol yn erbyn darparwyr o rannau eraill o'r DU yn berthnasol yn gyffredinol.

Gall gwahardd gwerthu deunydd tyfu sy'n cynnwys mawn ddod o fewn cwmpas yr Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad yn Neddf Marchnad Fewnol 2020. Mae hyn yn golygu y gallai effaith a gorfodadwyedd cynnig y ddeiseb gael eu heffeithio'n ymarferol.

2. Camau gweithredu gan Lywodraeth Cymru

Mae Strategaeth Mawndiroedd y DU (IUCN) yn galw ar bedair Llywodraeth y DU i ddatblygu a chydlynu cynlluniau gweithredu a rhaglenni ar lefel gwlad i gyflawni cyfres o amcanion a chanlyniadau.

Ym mis Tachwedd 2020, lansiodd Llywodraeth Cymru ei Rhaglen Weithredu Genedlaethol ar Fawndir 2020-2025, sef y rhaglen weithredu genedlaethol gyntaf ar gyfer adfer mawndiroedd Cymru. Mae'n cael ei ddarparu gan Adnoddau Naturiol Cymru, ac mae'n canolbwyntio ar y mawndiroedd hynny sydd fwyaf angen eu hadfer, gyda'r nod o adfer 600-800 hectar o dir bob blwyddyn.

Wrth ymateb i'r ddeiseb hon, mae'r Gweinidog yn tynnu sylw at y ffaith mai "man cychwyn yn unig o ran cyflawni'n huchelgais yw'r rhaglen", a'r ffaith bod ganddi gyllideb gyfalaf o "£1 filiwn ar gyfer y gwaith a thîm wedi'i neilltuo yn CNC ar ei gyfer".

Mae gwaith Llywodraeth Cymru ar adfer mawndiroedd eisoes wedi'i gyflawni drwy nifer o wahanol fecanweithiau, gan gynnwys y Cynllun Rheoli Cynaliadwy (SMS), cytundebau adran 106, a chynllun LIFE yr UE.

Mae Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel yn amlinellu'r camau y mae Llywodraeth Cymru yn ceisio eu cymryd i sicrhau bod holl fawndiroedd Cymru yn cael eu rheoli'n gynaliadwy (Polisi 66).

3. Camau gweithredu gan Senedd Cymru

Ar 16 Mehefin 2021, gofynnodd Joyce Watson AS i Lee Waters AS, y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd (y Dirprwy Weinidog) am y camau "y mae Llywodraeth Cymru yn eu cymryd i annog garddwyr a garddwriaethwyr Cymru i fynd yn ddi-fawn." Wrth ymateb, tynnodd y Dirprwy Weinidog sylw at y Rhaglen Weithredu Genedlaethol ar Fawndir, gan nodi y byddai'r rhaglen bum mlynedd hon yn destun "adolygiad llawn".

Mewn ymateb i'r ddeiseb hon, dywedodd y Gweinidog y byddai'r adolygiad yn cael ei gynnal cyn pen 18 mis ar ôl i'r rhaglen bum mlynedd ddod i ben, a bod disgwyl i adroddiad ar y gwaith gael "ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru erbyn diwedd cyfnod 3 ym mlwyddyn ariannol 2024/25."

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref P-06-1190
Ein cyf/Our ref LG/10260/21

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

21 Medi 2021

Annwyl Jack,

Diolch ichi am eich llythyr dyddiedig 31 Awst at Julie James, y Gweinidog Newid Hinsawdd, ynglŷn â Deiseb P-06-1190, Gwahardd y defnydd o fawn mewn garddwriaeth ac unrhyw ddeunydd tyfu erbyn 2023. Anfonwyd eich llythyr ymlaen ataf i i'w ateb gan fod garddwriaeth yn un o'r cyfrifoldebau yn fy mhortffolio.

Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda Llywodraeth y DU i lansio ymgynghoriad ar wahardd gwerthu mawn a chynhyrchion sy'n cynnwys mawn. Er nad oes unrhyw fawn yn cael ei godi yng Nghymru ar hyn o bryd, mae atal gwerthu compost mawn yn cyd-fynd â'n hymrwymiad yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol i fod yn genedl sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang.

Lansiais raglen weithredu genedlaethol gyntaf Cymru ar gyfer mawndiroedd ym mis Tachwedd y llynedd. Mae'r rhaglen honno'n amlinellu cynllun gweithredu dros gyfnod o bum mlynedd (2020-2025) ac mae ynddo chwe thema sy'n cael blaenoriaeth:

1. Erydu ar fawndir
2. Draenio mawndir
3. Rheoli gorfawnogydd yn gynaliadwy
4. Rheoli mawn yr iseldir yn gynaliadwy
5. Adfer mawndiroedd sydd wedi'u coedwigo
6. Mynd ati'n raddol i adfer y mawndiroedd sy'n rhyddhau'r lefelau uchaf o garbon

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae'r gwaith hwnnw'n mynd rhagddo'n dda, a gwnaed gwaith adfer ar fwy na 650ha yn ystod blwyddyn gyntaf y rhaglen. Mae'n bwysig cydnabod mai man cychwyn yn unig o ran cyflawni'n huchelgais yw'r Rhaglen 5 mlynedd gychwynol. Bydd yn rhaid wrth gryn ymrwymiad dros nifer o flynyddoedd gan y Llywodraeth, Cyfoeth Naturiol Cymru a phartneriaid i gyrraedd y nod.

Mae'r rhaglen weithredu'n canolbwyntio ar ardaloedd ar draws Cymru gyfan lle mae'r angen mwyaf am waith adfer neu reoli, ac mae hefyd yn diogelu ardaloedd sydd mewn cyflwr da ac sydd wrthi'n ymadfer. Y nod yw mynd ati'n raddol i adfer tua 600-800 ha y flwyddyn. Mae cyllideb gyfalaf o £1 filiwn ar gyfer y gwaith a thîm wedi'i neilltuo yn CNC ar ei gyfer. Un o themâu trawsbynciol y rhaglen weithredu yw meithrin gallu a chydlynu system fonitro a chofnodi genedlaethol i gasglu gwybodaeth am gyflwr a gwaith adfer.

Ymhen 18 mis ar ôl i'r Rhaglen 5 mlynedd ddod i ben, bydd CNC yn cynnal adolygiad ar sail y Themâu â Blaenoriaeth ac yn cyflwyno adroddiad am y gwaith a'r canlyniadau a gyflawnwyd ar y cyd â phartneriaid. Bydd yn ystyried y profiadau, y dysgu a'r dystiolaeth a fydd wedi'i chasglu drwy gydol y broses gyflawni ac yn gwneud argymhellion ynghylch a ddylid comisiynu ail Raglen Weithredu Genedlaethol ar gyfer Mawndiroedd. Os argymhellir hynny, bydd hefyd yn nodi ffurf a graddfa rhaglen o'r fath a pha mor gyflym y dylid mynd ati i'w chyflawni. Disgwylir y bydd yr adroddiad hwnnw'n cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru erbyn diwedd cyfnod 3 ym mlwyddyn ariannol 2024/25.

Yn gywir,

Lesley Griffiths AS/MS

**Y Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru, a'r Trefnydd
Minister for Rural Affairs and North Wales, and Trefnydd**

**P-05-1190 Ban the use of peat in horticulture and all growing media by 2023,
Correspondence – Petitioner to Committee, 28.09.21**

The Minister's letter focusses on the National Peatland Action Programme, which is a fantastic initiative. But we do have to act *internationally*, as she says, in line with the global responsibility of the Future Generations Act.

Unless we ban the use of all peat in horticulture, we are simply exporting the problem to another country and another threatened ecosystem and carbon sink.

Also, I question whether we need yet another consultation when all the evidence shows that peatlands are valuable ecosystems in their own right and also sequester vast amounts of carbon.

Please do let me know if you would like me to provide this evidence to the Committee.

Dylid sicrhau bod graddau asesu canolfannau yn cyfrannu at y graddau TGAU a Safon Uwch terfynol

Y Pwyllgor Deisebau | 4 Hydref 2021
Petitions Committee | 4 October 2021

Cyfeirnod: RS21/0837-4

Rhif y ddeiseb: P-06-1192

Teitl y ddeiseb: Dylid sicrhau bod graddau asesu canolfannau yn cyfrannu at y graddau TGAU a Safon Uwch terfynol

Geiriad y ddeiseb: Rhaid inni gefnogi myfyrwyr blwyddyn 10 a blwyddyn 12 y mae'r cyhoeddiad diweddaraf ynglŷn â'r mesurau graddio a bennwyd gan Cymwysterau Cymru wedi effeithio'n negyddol arnynt.

Fel myfyriwr blwyddyn 12 sydd wedi rhoi fy ngwaed, fy chwys a'm dagrau i barhau â'm hastudiaethau yn ystod y cyfnod anodd hwn, rwy'n deall pa mor ddinistriol y mae'r cyhoeddiad wedi bod yn amlinellu NA FYDD y gwaith caled rydym wedi'i wneud ac y byddwn yn parhau i'w wneud tan ddiwedd y flwyddyn yn cael ei gyfrif tuag at ein gradd TGAU/Safon Uwch derfynol.

GWNEWCH YN WELL!!!

1. Penderfyniadau perthnasol ynghylch dyfarnu cymwysterau yn 2021 a 2022

Mae'r ddeiseb hon yn cyfeirio at ddwy agwedd ar [benderfyniad a gafodd ei wneud ym mis Ionawr 2021 gan Kirsty Williams, y Gweinidog Addysg ar y pryd](#), ac a gafodd ei gadarnhau yn ei [Chyfarwyddyd i'r rheoleiddiwr, Cymwysterau Cymru, ym mis Chwefror 2021](#), sy'n effeithio ar y trefniadau ar gyfer dyfarnu cymwysterau yn 2022. Mae Jeremy Miles, Gweinidog newydd y Gymraeg ac Addysg, yn egluro'r rhesymeg yn ei lythyr at y Pwyllgor. Mae'r ddwy agwedd fel a ganlyn:

- Parthed disgyblion Blwyddyn 11 yn 2021/22 a oedd yn bwriadu cymryd rhai unedau TGAU unigol ar ddiwedd Blwyddyn 10 yn nhymor yr haf 2021 (ond nad oeddent yn bwriadu cwblhau'r cwrs TGAU cyfan), nid oedd modd asesu'r unedau hynny. Felly, nid oes modd iddynt ddefnyddio asesiadau ynghylch unrhyw unedau yn 2021 tuag at eu dyfarniad TGAU yn nhymor yr haf 2022, fel y byddai wedi digwydd yn arferol pe na bai'r arholiadau wedi cael eu canslo yn sgil y pandemig. Fodd bynnag, parthed y disgyblion a gwblhaodd eu cyrsiau TGAU cyfan erbyn diwedd Blwyddyn 10 yn nhymor yr haf 2021, dyfarnwyd cymwysterau TGAU iddynt yn unol â'r graddau a bennwyd ar eu cyfer gan ganolfannau.
- Parthed disgyblion Blwyddyn 13 yn 2021/22, ni fydd modd iddynt ddefnyddio'r graddau Safon Uwch Gyfrannol a bennwyd ar eu cyfer gan ganolfannau pan oeddent ym Mlwyddyn 12 yn nhymor yr haf 2021, tuag at ddyfarniad eu graddau Safon Uwch yn nhymor yr haf 2022. Fodd bynnag, mae ganddynt gymwysterau Safon Uwch Gyfrannol o hyd, yn unol â'r graddau a bennwyd iddynt gan ganolfannau.

Mae sefydliad Cymwysterau Cymru wedi ateb y ddau 'Gwestiwn Cyffredin' a ganlyn ar ei [wefan](#):

Beth fydd yn digwydd os ydw i'n ddysgwr Blwyddyn 10?

Os ydych wedi cwblhau'r cwrs a'ch bod yn mynd i gael eich cofrestru ar gyfer y cwrs TGAU llawn eleni, yna gallwch gael gradd wedi ei phennu gan eich ysgol. Er hynny, ni fydd yn bosibl cymryd rhai unedau TGAU yn unig eleni, a bydd angen inni ystyried beth fydd y trefniadau asesu ar gyfer y pynciau hynny y flwyddyn nesaf.

A fydd fy ngradd UG yn cyfrannu at fy Safon Uwch yn haf 2022?

Rydyn ni wedi ystyried a oes unrhyw ffordd deg o ganiatáu i ganlyniadau UG o'r haf hwn gyfrannu tuag at Safon Uwch yn haf 2022, ond yn anffodus 'does dim. Bydd dysgwyr ym Blwyddyn 12 yn cael gradd UG y bydd athrawon a darlithwyr yn ei phennu a fydd yn darparu ar gyfer symud ymlaen i'r cwrs astudio Safon Uwch, ac yn cefnogi ceisiadau UCAS. Fel arfer bydd Safon Uwch yn cael ei dyfarnu drwy roi marciau a gyflawnir ym mhob uned gyda'i gilydd (gan gynnwys unedau UG). Nid oes ffordd deg o ddefnyddio graddau o unedau UG haf 2021.

2. Rhagor o wybodaeth gefndir

Roedd presenoldeb disgyblion yn yr ysgol yn ystod 2020/21 yn destun tarfu parhaus yn sgil y pandemig. Felly, yn unol â'r hyn a welwyd yn nhymor yr haf 2020, ni chafwyd unrhyw arholiadau yn nhymor yr haf 2021.

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru [ym mis Ionawr 2021](#) mai canolfannau (ysgolion a cholegau) fyddai'n pennu graddau disgyblion. Rhoddodd y [Gweinidog ar y pryd gyfarwyddyd i'r rheoleiddiwr, Cymwysterau Cymru](#), i gydweithio â rhanddeiliaid, gan gynnwys CBAC, y corff dyfarnu, at ddibenion gweithredu [Model Gradd a Bennir gan Ganolfan](#). Nododd Cyfarwyddyd y Gweinidog na fyddai graddau Safon Uwch Gyfrannol myfyrwyr Blwyddyn 12 yn 2021 yn cyfrannu at eu dyfarniad Safon Uwch yn 2022. Yn ogystal, nododd na fyddai unrhyw asesiadau o unedau TGAU unigol a gymerwyd gan ddisgyblion Blwyddyn 10 yn 2021 y gellid eu defnyddio tuag at eu graddau TGAU yn 2022.

Mae'r Fodel Gradd a Bennir gan Ganolfan yn debyg i'r [system Graddau Asesu Canolfannau a ddefnyddiwyd yn 2020](#), er nad yw yn union yr un peth. Roedd dyfarniadau canolfannau yn 2020 yn seiliedig ar botensial disgyblion – hynny yw, yr hyn y byddent wedi'i gyflawni pe byddent wedi sefyll yr arholiadau. Yn 2021, mae canolfannau wedi defnyddio amrywiaeth o dystiolaeth, gan gynnwys asesiadau heblaw arholiadau, ffug arholiadau a gwaith dosbarth, i farnu "cyrhaeddiad dangosedig" disgyblion a dyfarnu gradd briodol iddynt.

Gan gymryd na fydd tarfu sylweddol pellach, [disgwylir i'r gyfundrefn arholiadau ddychwelyd yn 2022](#), gyda rhai newidiadau i adlewyrchu'r tarfu a fu hyd yn hyn. Yn ddiweddar, mae CBAC wedi cyhoeddi [manylion yr addasiadau hyn](#) i gymwysterau Safon Uwch/Safon Uwch Gyfrannol a TGAU yn 2022.

Mae'r penderfyniad ynghylch y ffaith na fydd graddau UG a ddyfarnwyd yn 2021 yn cyfrannu at y graddau Safon Uwch a ddyfarnwyd yn 2022 yr un peth â'r penderfyniad a wnaed yn y flwyddyn flaenorol. Nid oedd y graddau UG a ddyfarnwyd yn 2020 wedi cyfrannu at y graddau Safon Uwch a ddyfarnwyd yn 2021. Mae llythyr y Gweinidog yn nodi bod hyn oherwydd bod y broses ar gyfer dyfarnu graddau Safon Uwch Gyfrannol yn 2021 yn wahanol i'r broses arfaethedig ar gyfer dyfarnu graddau Safon Uwch yn 2022 (gan gymryd y bydd arholiadau'n bosibl), ac felly na ddylid cyfuno'r ddau.

Roedd erthygl Ymchwil y Senedd ym mis Medi 2021 yn cynnwys rhagor o wybodaeth am y broses o ddyfarnu cymwysterau yn ystod y pandemig.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-06-1192
Ein cyf/Our ref JMEWL/11026/21

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

Medi 2021

Annwyl Jack

Diolch am eich llythyr dyddiedig 2 Medi yn tynnu fy sylw at ddeiseb a gyflwynwyd gerbron y Pwyllgor Deisebau sy'n pwysleisio'r angen i roi cymorth i ddysgwyr ym mlynnyddoedd 10 a 12 a chanddynt bryderon am drefniadau cymwysterau ar gyfer 2022.

Rwy'n cydnabod bod dysgwyr a'u teuluoedd ac ymarferwyr yn awyddus i gael gwybod manylion y trefniadau a fydd yn eu lle ar gyfer dysgwyr yn 2022.

I ailadrodd a darparu ychydig mwy o gyd-destun i bryderon y deisebydd, pan wnaed y penderfyniad i ganslo arholiadau haf 2021 ym mis Chwefror 2021, oherwydd y sefyllfa barhaus mewn perthynas â'r pandemig, cytunwyd y byddai dysgwyr ym Mlwyddyn 12 yn cael gradd UG a bennwyd gan eu canolfan. Roedd hyn er mwyn cydnabod y gwaith caled a'r dysgu yn ystod y flwyddyn academaidd, i gefnogi dilyniant i'r cwrs Safon Uwch ac i gefnogi ceisiadau UCAS.

Fodd bynnag, cadarnhawyd ar yr un pryd na fyddai'r ganolfan yn pennu graddau UG yn cyfrannu at y dyfarniad Safon Uwch terfynol yn 2022. Ystyriwyd y defnydd o lefelau UG a ddyfarnwyd drwy'r trefniadau hyn yn fanwl gan y [Grŵp Cynghori Dylunio a Chyflawni](#). Gan fod graddau Safon Uwch fel arfer yn cael eu dyfarnu drwy roi 'marciau' gwahanol unedau at ei gilydd (gan gynnwys unedau UG) penderfynwyd nad oedd ffordd deg na chyfartal o gyfuno dull 'gradd' o raddau a bennwyd gan y ganolfan, gyda dull seiliedig ar 'farc' yn 2022 pan fydd disgwyl i arholiadau ddychwelyd. Dyma'r un dull a gymerwyd ar gyfer dysgwyr a oedd yn cwblhau lefelau UG yn 2020 drwy raddau asesu canolfannau.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru
Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 76
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Ym mis Mawrth, cadarnhaodd Cymwysterau Cymru mai'r bwriad oedd cynnal arholiadau ar gyfer 2022 ac y gwneir addasiadau i fanylebau pwnc er mwyn lleihau'r cynnwys sy'n cael ei asesu, megis lleihau asesiadau nad ydynt yn arholiadau a dileu unedau asesu ac unedau dewisol, i adlewyrchu'r tarfu a wynebwyd gan ddysgwyr yn ystod y pandemig.

I lywio'r addasiadau hyn, cynhaliodd CBAC drafodaethau manwl ag ymarferwyr ynghylch y cynigion, gan ddefnyddio'r addasiadau a wnaed ar gyfer 2021 fel man cychwyn. Cynhaliodd hefyd ymarferion ymgynghori gyda'r proffesiwn addysg, dysgwyr, rhieni a gofawyr. Arweiniodd hyn at drafodaeth gadarnhaol a daeth 1,200 o ymatebion i law gan athrawon, darlithwyr, uwch arweinwyr ysgolion a cholegau a chafwyd dros 900 o ymatebion i arolwg ar gyfer dysgwyr, rhieni a gofawyr. Cyhoeddodd CBAC ganlyniad yr Arolwg Dysgwyr mewn [adroddiad](#) ar 3 Medi.

I gefnogi'r gwaith cynllunio ar gyfer tymor yr hydref, rhoddwyd gwybod i weithwyr addysg proffesiynol am yr addasiadau terfynol cyn diwedd tymor yr haf. Disgwylir y bydd yr addasiadau terfynol ar gael i'r cyhoedd ar wefan CBAC cyn bo hir. Byddwn felly yn annog dysgwyr i gadw mewn cysylltiad â'u canolfannau i sicrhau eu bod yn ymwybodol o'r hyn y mae'r addasiadau yn ei olygu ar gyfer y pynciau a ddewiswyd ganddynt. Byddwn hefyd yn eu hannog i ymweld â gwefan [CBAC](#) a fydd yn parhau i gyhoeddi'r manylion, y cyngor a'r arweiniad diweddaraf.

Ochr yn ochr â hyn, gan ddefnyddio ein profiad o 2021, mae Cymwysterau Cymru yn datblygu cynlluniau wrth gefn ar gyfer trefniadau asesu amgen rhag ofn y bydd tarfu pellach yn y byd addysg – caiff hyn ei lywio gan yr hyn a ddysgwyd o'r broses graddau a bennwyd gan ganolfannau, yn ogystal â'r paratodau sy'n cael eu gwneud gan reoleiddwyr eraill, i sicrhau nad yw dysgwyr yng Nghymru o dan anfantais. Rwy'n cydnabod ei bod yn bwysig i ysgolion a cholegau, yn ogystal â dysgwyr, gael dealltwriaeth o'r disgwyliadau sy'n gysylltiedig â chymwysterau a threfniadau wrth gefn cysylltiedig cyn gynted â phosibl ac mae fy swyddogion yn cydweithio â Cymwysterau Cymru i'r perwyl hwn.

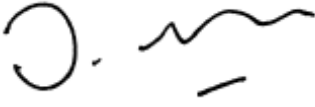
Rwyf hefyd yn cydnabod pwysigrwydd sicrhau bod cymorth priodol ar gael i'r dysgwyr hynny a allai fod yn bryderus ynghylch y posibilrwydd o sefyll arholiadau am y tro cyntaf. Yn ystod y flwyddyn academaidd ddiwethaf, ceisiwyd blaenoriaethu lles a dilyniant dysgwyr er mwyn sicrhau bod gan ddysgwyr yr wybodaeth, y sgiliau a'r hyder i symud i'w camau nesaf mewn addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant – bydd yr ymrwymiad hwn yn parhau yn 2022.

Er mwyn cefnogi addysgu a dysgu rydym wedi cydweithio â CBAC i ddatblygu ystod o [adnoddau](#) ar gyfer gwahanol gymwysterau gan gynnwys trefnwyr gwybodaeth a ffug arholiadau. Mae adnoddau pellach bellach yn cael eu datblygu ar hyn o bryd i gefnogi cymwysterau eraill. Rydym hefyd wedi cyhoeddi casgliad o adnoddau a chanllawiau i gefnogi'r ddarpariaeth ddysgu cyfunol a sicrhau bod adnoddau ar gael i ddysgwyr a rhieni i gefnogi parhad dysgu a dilyniant: <https://hwb.gov.wales/dysgu-cyfunol>. Ochr yn ochr â hyn rydym wedi rhoi ystod o adnoddau ategol ar waith i ddysgwyr mewn perthynas ag iechyd meddwl a lles, gan gynnwys datblygu'r Pecyn Cymorth Iechyd Meddwl Pobl Ifanc sydd ar gael drwy [Hwb](#).

Rydych hefyd yn ymwybodol fy mod, ym mis Mehefin, wedi cyhoeddi buddsoddiad ychwanegol o £150 miliwn ar gyfer 2021/22 drwy'r [cynllun Adnewyddu a Diwygio](#) ar gyfer addysg. Mae £6.25 miliwn o'r cymorth hwn wedi'i glustnodi ar gyfer cefnogi lles a chynnydd dysgwyr mewn ysgolion er mwyn sefydlu cynlluniau tymor hir gwydn ar gyfer achosion o COVID-19 yn y dyfodol, a £24 miliwn ohono er mwyn parhau i gefnogi a mentora dysgwyr drwy'r rhaglen [Recrwtio, Adfer a Chodi Safonau](#) gan gynnwys y gefnogaeth benodol y bydd ei angen ar ddysgwyr mewn blynyddoedd cymwysterau.

Gobeithio y bydd yr wybodaeth hon yn ddefnyddiol i'r Pwyllgor Deisebau a diolch yn fawr i chi am dynnu fy sylw at y ddeiseb hon.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'J' followed by a series of wavy lines and a short horizontal stroke.

Jeremy Miles AS/MS

Gweinidog y Gymraeg ac Addysg

Minister for Education and Welsh Language

P-06-1196 Sefydlu System Wobrwyo Genedlaethol Er Anrhydedd; Gwobr Urdd Marchog Cymru

Y Pwyllgor Deisebau | 4 Hydref 2021
Petitions Committee | 4 October 2021

Cyfeirnod: SR21-0837-8

Rhif y ddeiseb: P-06-1196

Teitl y ddeiseb: Sefydlu System Wobrwyo Genedlaethol Er Anrhydedd; Gwobr Urdd Marchog Cymru

Geiriad y ddeiseb:

Yr ydym ni, y cyhoedd yng Nghymru, wir yn dymuno dod ag Urddas i Gyflawnwyr ein Cenedl

Mae'n drasiedi lwyr bod cynifer o gyflawnwyr ein Cenedl wedi'u claddu, yn angof a heb eu dathlu mewn beddi ym mhob cwr o'r byd.... drwy gydol ein hanes balch a hir

Fy nymuniad, ers tro, yw anrhydeddu'r eneidiau hyfryd hyn, yma yng Nghymru sydd wedi ymuno mewn hanes a'u calonau, mae'n debyg, wedi torri o wybod na chawsant eu gwir gydnabyddiaeth yng..... "Ngwlad ein Mamau a'n Tadau "

1. System anrhydeddau'r DU

1.1. Cefndir

Rhoddir anrhydeddau gan y brenin neu'r frenhines. Mae'r mwyafrif o anrhydeddau a roddir heddiw yn rhan o Urdd yr Ymerodraeth Brydeinig. Cafodd hyn yn ei sefydlu gan Frenin Siôr y Pumed ym 1917 i wobrwyo gwasanaeth di-frwydro yn y Rhyfel Byd Cyntaf.

Mae'r Goron yn fater a gedwir yn ôl o dan Atodlen 7A i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006. Mae hyn yn cynnwys system anrhydeddau'r DU.

1.2. Dethol

Gall unrhyw un enwebu rhywun i gael anrhydedd. Mae Llywodraeth y DU yn cyhoeddi arweiniad ynghylch am beth y ceir rhoi anrhydeddau.

Mae deg pwylgor pwnc annibynnol yn ystyried enwebiadau am anrhydeddau ac yn cynghori'r Prif Weinidog. Mae'r Prif Weinidog yn cyflwyno rhestr o argymhellion ar gyfer anrhydeddau i'r Frenhines. Mae'r Ysgrifennydd Amddiffyn a'r Ysgrifennydd Tramor hefyd yn cyflwyno rhestrau.

Cyhoeddir y rhestrau anrhydeddau adeg y Flwyddyn Newydd a Phen-blwydd Swyddogol y Frenhines ym mis Mehefin.

1.3. Gwobrau

Gall y Frenhines ddyfarnu gwahanol fathau o anrhydedd, gan gynnwys gwneud rhywun:

- yn Gydymaith Anrhydedd;
- yn Farchog neu'n Fonesig;
- yn Gomander Urdd yr Ymerodraeth Brydeinig (CBE), yn Swyddog Urdd yr Ymerodraeth Brydeinig (OBE), neu Aelod o Urdd yr Ymerodraeth Brydeinig (MBE).

Gall y Frenhines hefyd dynnu anrhydeddau yn ôl yn unol â chyngor Gweinidogion a Phwyllgor Fforffedu. O dan Ddeddf Anrhydeddau (Atal Cam-drin) 1925, mae'n anghyfreithlon masnachu mewn anrhydeddau.

2. Gwobrau Dewi Sant

2.1. Cefndir

Ym mis Chwefror 2013, fe wnaeth y Ceidwadwyr Cymreig gyflwyno cynnig bod Cynulliad Cenedlaethol Cymru (ar y pryd):

1. Yn nodi pwysigrwydd cydnabod a dathlu hunaniaeth ddiwylliannol Gymreig; ac
2. Yn credu y dylid ystyried cyflwyno System Anrhydeddau Cymreig i gydnabod a gwobrwyo'r rhai sydd wedi gwneud cyfraniadau gwerthfawr i fywyd Cymru. [...]

Cymeradwyodd y Cynulliad y cynnig. Fe wnaeth Llywodraeth Cymru gyhoeddi dechrau Gwobrau Dewi Sant ym mis Gorffennaf y flwyddyn honno, a rhoddwyd y gwobrau cyntaf ym mis Mawrth 2014. Ers hynny, mae'r gwobrau'n cael eu rhoi bob blwyddyn.

2.2. Dethol

Ceir deg gwobr Dewi Sant, a phob un mewn categori gwahanol. Yn y naw categori cyntaf, gall unrhyw un enwebu unigolion neu grwpiau. Mae Pwyllgor Cynghori annibynnol Gwobrau Dewi Sant yn dewis y rhai sy'n cyrraedd y rownd derfynol a'r Prif Weinidog sy'n dewis yr enillwyr. Y wobr olaf yw Gwobr Arbennig y Prif Weinidog; y Prif Weinidog sy'n dewis yr enillydd yn uniongyrchol.

2.3. Gwobrau

Mae enillwyr gwobrau Dewi Sant yn cael tlws, ac mae'r rhai sy'n cyrraedd y rownd derfynol yn cael tystysgrif a bathodyn arian.

3. Camau gweithredu gan Lywodraeth Cymru

Fe wnaeth y Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol ymateb i'r ddeiseb hon ym mis Medi 2021, gan gadarnhau nad yw Llywodraeth Cymru yn bwriadu cyflwyno system anrhydeddau sy'n benodol i Gymru.

Yn y llythyr, dywedodd y Gweinidog:

Rwy'n credu y dylid ystyried sut mae gwneud System Anrhydeddau'r DU yn fwy cynhwysol, o ran ei phrosesau ond hefyd mewn perthynas â'i chyd-destun diwylliannol hanesyddol.

Nododd y Gweinidog y byddai'n barod i roi mewnbwn i unrhyw adolygiad o ran sut y gellid gwneud y system anrhydeddau yn fwy cynhwysol, a bod Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda rhanddeiliaid i helpu i gynyddu amrywiaeth y bobl sy'n cael eu henwebu ar gyfer anrhydeddau.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Ein cyf - JH-/10461/21

Jack Sargeant
Cadeirydd
Pwyllgor Deisebau

Deisebau@senedd.cymru

16 Medi 2021

Annwyl Jack,

Diolch am eich gohebiaeth ar 2 Medi ar y ddeiseb gan Neil App Jones am sefydlu System Genedlaethol Anrhydeddus o Wobrau.

Hoffwn ddechrau drwy eich llongyfarch ar eich penodiad diweddar yn Gadeirydd y Pwyllgor Deisebau.

Bwriad system Anrhydeddau'r DU yw cydnabod a dathlu cyflawniad, ymroddiad ac ymrwymiad rhagorol, a'r rhai y mae eu gwaith wedi dod â rhagoriaeth i fywyd Prydain a Chymru.

Fel Gweinyddiaeth Ddatganoledig, ni all Llywodraeth Cymru gynnal ei gwobrau ei hun fel rhan o system Anrhydeddau'r DU ac ar hyn o bryd nid oes unrhyw gynlluniau i sefydlu system Anrhydeddau benodol i Gymru. Byddwch yn ymwybodol bod Llywodraeth Cymru wedi cyfrannu at system Anrhydeddau'r DU fel ffordd o gydnabod llwyddiannau ac ymroddiad pobl Cymru ac, er nad yw'n rhan o system Anrhydeddau'r DU, sefydlodd Llywodraeth Cymru Wobrau Dewi Sant yn 2014 gydag enwebiadau gan y cyhoedd, sef gwobrau cenedlaethol Cymru.

Rwy'n parhau'n ymrwymedig iawn i groesawu amrywiaeth a gwella cynhwysiant ledled ein cymdeithas, felly fyddwch chi ddim yn synnu o glywed fy mod yn credu y dylid ystyried sut y caiff System Anrhydeddau'r DU ei gwneud yn fwy cynhwysol, nid yn unig o ran ei phrosesau

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Jane.Hutt@llyw.cymru
Correspondence.Jane.Hutt@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

ond hefyd mewn perthynas â'i chyd-destun diwylliannol hanesyddol. Mae Llywodraeth Cymru yn barod i gyfrannu at unrhyw adolygiad o'r fath.

Mae gennym gyfle i wneud gwahaniaeth cadarnhaol yng Nghymru. Dros y 12 mis diwethaf rydym wedi gwneud newidiadau a gynlluniwyd i godi proffil ac ehangu cyrhaeddiad Anrhydeddau. Yn ogystal ag ymestyn ein rhwydweithiau, rydym wedi cynnal cyfres o sesiynau codi ymwybyddiaeth gyda rhanddeiliaid i siarad drwy'r broses Anrhydeddau, ac i roi cymorth a chefnogaeth gyda'r dasg anodd yn aml o baratoi enwebiad. Mae llawer mwy i'w wneud o hyd os ydym am weld ystod mwy amrywiol o Anrhydeddau yn cael eu dyfarnu yng Nghymru.

Rwy'n gobeithio bod fy myfyrdodau a'm crynodeb o'r gwaith sy'n cael ei wneud yn ddefnyddiol i'ch Pwyllgor ac, yn benodol, yn dangos er nad oes gennym gynlluniau ar hyn o bryd i sefydlu system anrhydeddau sy'n benodol i Gymru, mae llawer y gallwn ei wneud o fewn y trefniadau presennol yng Nghymru i sicrhau bod y nifer fawr o unigolion rhagorol yn ein cymdeithas yn cael eu cydnabod am eu llwyddiannau.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jane', with a horizontal line above the first few letters.

Jane Hutt AS

Y Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol

P-06-1198 Dylai Gweinidogion Llywodraeth Cymru achub y coed, y gwrychoedd a'r caeau yng Nghefn yr Hendy, Meisgyn

Y Pwyllgor Deisebau | 4 Hydref 2021
Petitions Committee | 4 October 2021

Cyfeirnod: SR21/0988-1

Rhif y ddeiseb: P-06-1198

Teitl y ddeiseb: Dylai Gweinidogion Llywodraeth Cymru achub y coed, y gwrychoedd a'r caeau yng Nghefn yr Hendy, Meisgyn

Testun y ddeiseb: Rydym yn annog Llywodraeth Cymru i atal ei chynlluniau i werthu'r 49 erw o gaeau gleision ym Meisgyn ar gyfer 460 o dai. Gofynnwn iddi beidio â gwerthu'r tir ar gyfer codi tai a rhoi'r gorau i'w chynlluniau ar gyfer y datblygiad. Rydym yn annog Gweinidogion Cymru i roi sylw i'r argyfwng hinsawdd, cadw at egwyddorion Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol a thynnu yn ôl y cynlluniau ar gyfer y caeau hyn. Gan na fydd ysgol newydd yn cael ei darparu ar y safle, bydd hyn hefyd yn achosi mwy o draffig ar y ffyrdd a llygredd.

Mae'r caeau'n ffinio ar Goed-yr-Hendy (coetir hynafol), Afon Clun a Chors y Pant, sy'n safle gwarchod natur. Mae gan y caeau lawer o goed a fydd yn cael eu colli oherwydd adeiladu ffyrdd newydd ar gyfer yr ystâd newydd. Bydd gwaith codi tai yn niweidio'r gwrychoedd a'r glasbrennau. Mae Coed-yr-Hendy a'r caeau yn gartref i nifer fawr o adar, mamaliaid bach a phryfed; gwelir adar ac ystlumod yn gyson yn hela eu bwyd uwchben y caeau - ni ddylem fynd â hyn oddi wrthynt. Bydd adeiladu ar y caeau hyn yn cael effaith drychinebus ar fywyd gwylt lleol a'r system ecolegol leol.

Yn sgil y datganiad ar argyfwng hinsawdd y wlad hon, mae'n hollbwysig cadw ein gwrychoedd, ein coed a'n mannau gwyrdd o gofio eu bod yn amsugno ac yn hidlo

carbon deuocsid a llygryddion aer eraill. Hefyd, maent yn helpu i ddraenio dŵr glaw a lleihau erydiad pridd. Byddai parhau i ffermio defaid ar y caeau hyn yn dod â buddion aruthrol i'n hamgylchedd ym Meisgyn a'r tu hwnt.

Ni all Ymchwil y Senedd wneud sylw ar achosion unigol ac ni all drafod rhinweddau ceisiadau cynllunio unigol.

1. Cefndir

Yn 2020, cyflwynodd y deisebydd ddeiseb debyg iawn i Bwyllgor Deisebau'r Bumed Senedd. Roedd y deiseb hon yn ymwneud â'r un safle ac yn codi'r un materion. Yn dilyn newid i'w amgylchiadau personol, gofynnodd y deisebydd i'r ddeiseb honno gael ei thynnu'n ôl. Cytunodd y Pwyllgor a'ch ragflaenodd i wneud hynny.

Y datblygiad yng Nghefn yr Hendy, Meisgyn

Yn 2018, rhoddwyd caniatâd cynllunio amlinellol ar gyfer datblygiad o 460 o dai yng Nghefn yr Hendy, Meisgyn.

Gellir gweld y dogfennau sy'n ymwneud â'r cais cynllunio amlinellol ar wefan [Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf](#).

Y broses gynllunio

Dylai Awdurdodau Cynllunio Lleol wneud penderfyniadau cynllunio yn unol â'r polisi cynllunio cenedlaethol a lleol ynghyd â materion perthnasol eraill, a elwir yn 'ystyriaethau perthnasol'.

Nodir prif bolisiau cenedlaethol Llywodraeth Cymru o ran cynllunio defnydd tir ym [Mholisi Cynllunio Cymru a Cymru'r Dyfodol: y cynllun cenedlaethol 2040](#).

Caiff polisiau cynllunio lleol eu cynnwys mewn Cynlluniau Datblygu Lleol. Mae Cynllun Datblygu Lleol yn cynnwys cynigion a pholisiau ar gyfer defnyddio tir lleol yn y dyfodol. Dyma'r brif ddogfen a ddefnyddir wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio, oni bai bod ystyriaethau perthnasol yn nodi fel arall.

Mewn egwyddor, gall unrhyw ystyriaeth sy'n ymwneud â defnyddio a datblygu tir fod yn ystyriaeth berthnasol. Yn y pen draw, y llysoedd sy'n penderfynu.

Caniatâd cynllunio amlinellol

Gellir gwneud cais am dri phrif fath o ganiatâd cynllunio, sef caniatâd amlinellol, caniatâd manwl a chaniatâd llawn. Yn achos caniatâd amlinellol, gwneir ceisiadau

cychwynnol nad ydynt yn cynnwys y manylion llawn am holl elfennau dylunio'r cynnig. Felly, mae ceisiadau caniatâd cynllunio amlinellol yn caniatáu ar gyfer gwneud penderfyniad ynghylch egwyddorion cyffredinol datblygiad arfaethedig, cyn cyflwyno cynnig sy'n cynnwys y manylion llawn maes o law.

Mae dau fath o gymeradwyaeth amlinellol. Mewn rhai achosion, caiff yr holl elfennau dylunio manwl eu 'cadw yn ôl' i'w cymeradwyo yn y dyfodol, ac mewn achosion eraill, caiff rhai elfennau eu cynnwys yn y cais amlinellol tra bod elfennau eraill wedi'u cadw yn ôl.

Yn yr achos y mae'r ddeiseb hon yn cyfeirio ato, cadwyd pob mater yn ôl, ac eithrio mynediad, pan roddwyd caniatâd cynllunio amlinellol. O ran y materion a gadwyd yn ôl, mae'n ofynnol i'r datblygwr gyflwyno ceisiadau i'w cymeradwyo o fewn tair blynedd i'r dyddiad y rhoddwyd caniatâd amlinellol. Fodd bynnag, ym mis Mai 2021, rhoddwyd caniatâd i'r datblygwr ymestyn y cyfnod hwn am dair blynedd arall.

Rhoddwyd y caniatâd amlinellol yn ddarostyngedig i 31 o amodau cynllunio, yn cynnwys gofynion am fesurau gwarchod coed, cynllun gwarchod bywyd gwyllt, cynllun rheoli cynefin a chynllun lliniaru ar gyfer rhywogaethau a warchodir.

Mae'r datblygwr wedi gwneud sawl cais ers hynny yn gofyn i'r awdurdod cynllunio lleol gymeradwyo bod rhai o'r amodau hyn wedi'u bodloni. Er enghraifft, cymeradwywyd cais y datblygwr ym mis Medi 2020, ac felly ystyrir bod yr amod i lunio cynllun gwarchod bywyd gwyllt wedi'i fodloni. Mae'r cynllun hwn ar gael gyda'r dogfennau sy'n ymwneud â'r cais.

2. Camau a gymerwyd gan Lywodraeth Cymru

Fel y nodwyd, roedd y Pwyllgor a'ch ragflaenodd yn bwriadu trafod deiseb debyg yn 2020 cyn iddi gael ei thynnu'n ôl. Ym mis Mawrth 2020, gwnaeth Ken Skates, Gweinidog yr Economi, Trafnidiaeth a Gogledd Cymru ar y pryd, ysgrifennu at Gadeirydd y Pwyllgor hwnnw. Roedd ei lythyr yn nodi'r pwyntiau a ganlyn:

- Mae'r eiddo dan sylw yn destun cytundeb cyd-fenter rhwng Gweinidogion Cymru a Talbot Green Developments Limited ac mae rhwymedigaeth ar y partion sy'n rhan o'r cyd-fenter i hyrwyddo'r eiddo ar y cyd ar gyfer datblygiad preswyl ac i waredu'r eiddo gyda buddiant caniatâd cynllunio ar gyfer datblygiad preswyl.
- Mae'r cytundeb hwn wedi'i etifeddu o gytundebau a wnaed gan gyrff blaenorol, sef yr Is-adran Tir ac Awdurdod Datblygu Cymru.
- Cynhaliwyd ymchwiliad cyhoeddus ym mis Mawrth ym Mhont-y-clun i ystyried a ddylid cofrestru'r caeau fel Maes Tref a Phentref. Canfu'r arolygydd nad oedd y prawf statudol ar gyfer cofrestru wedi'i fodloni ac felly gwrthodwyd y cais.
- Mae'r safle wedi'i neilltuo yng nghynllun datblygu lleol Rhondda Cynon Taf ar gyfer datblygiad preswyl fel rhan o ddyraniad safle strategol.
- Mae rhwymedigaeth cynllunio cysylltiedig (cytundeb adran 106) yn sicrhau cynllun cyflogaeth a sgiliau, cyfraniad ariannol parcio a theithio, darparu'r

ganolfan leol, rhoi cynllun rheoli tir cynefin 25 mlynedd ar waith ynghyd â chynllun rheoli llain glustogi o goetir, darparu man agored cyhoeddus a meysydd chwarae a'r trefniadau rheoli cysylltiedig ac 20 y cant o dai fforddiadwy.

- Mae gofyniad i dalu Ardoll Seilwaith Cymunedol hefyd a gaiff ei gyfrifo pan fydd y materion a gadwyd yn ôl yn cael eu cymeradwyo.
- Bydd y caeau agored ar gyrion ffin ogleddol y safle yn parhau'n agored ac yn cael eu rheoli at ddibenion ecoleg a mynediad i'r cyhoedd fel rhan o'r cynllun rheoli tir cynefin.
- Ni fynegodd Cyfoeth Naturiol Cymru nac ecolegydd awdurdod cynllunio lleol Rhondda Cynon Taf unrhyw wrthwynebiad yn ddarostyngedig i'r amodau a'r cytundeb adran 106 y cyfeiriwyd atynt uchod.

Mewn llythyr at y Cadeirydd dyddiedig 27 Medi 2021, mae Vaughan Gething, Gweinidog yr Economi, yn nodi bod y tir sy'n eiddo i Lywodraeth Cymru (y mae'r caniatâd cynllunio yn berthnasol iddo) yn destun cytundeb cyd-fenter gyda phartner yn y sector preifat. Mae'r cytundeb cyd-fenter yn dyddio'n ôl i 2014, ac o dan delerau'r cytundeb hwn mae Llywodraeth Cymru wedi'i rhwymo'n gytundebol i fwrw ymlaen â gwerthu'r tir.

2. Camau a gymerwyd gan Senedd Cymru

Ym mis Hydref 2017, gofynnodd Andrew RT Davies AS gyfres o gwestiynau ysgrifenedig yn ymwneud â'r datblygiad – [gan gynnwys y cwestiwn](#) p'un a oedd Llywodraeth Cymru wedi cyfrannu unrhyw arian tuag at ffioedd asiantaeth, ymgynghoriaeth a rheolaeth. Atebodd Ken Skates AS, Ysgrifennydd y Cabinet ar y pryd dros yr Economi a'r Seilwaith, fel a ganlyn:

The Welsh Government has incurred professional fees for the completion of studies and the preparation and submission of a planning application, as has the company. In view of the fact that this is a joint venture with a private company the full financial details are considered to be commercially sensitive.

Fel y nodwyd eisoes, cyflwynodd y deisebydd ddeiseb debyg iawn i Bwyllgor Deisebau'r Bumed Senedd yn 2020, ac fe dynnwyd y ddeiseb honno yn ôl.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Ein cyf/Our ref VG/11167/21

Jack Sargeant AS
Cadeirydd – Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

27 Medi 2021

Annwyl Jack

Diolch am eich llythyr at y Gweinidog Newid Hinsawdd ar 24 Awst. Rwy'n ateb ar ei rhan gan fod y pwnc yn dod o dan fy mhortffolio i.

Mae'r tir sy'n eiddo i Lywodraeth Cymru yn destun Cytundeb Cyd-fenter (JVA) â phartner yn y sector preifat. Cafodd y Cytundeb ei lofnodi yn 2014 ac mae Llywodraeth Cymru wedi'i rhwymo drwy gontract i werthu'r tir.

Bydd y datblygiad a ddaw yn sgil hynny â llawer o gartrefi y mae mawr eu hangen i'r ardal. Bydd gofyn i'r datblygiad gydymffurfio â'r broses gynllunio a rhaid i'r datblygwr ddangos ei fod yn cynyddu bioamrywiaeth. Ymgynghorir â Cyfoeth Naturiol Cymru fel rhan o'r broses gynllunio.

Cafodd safle ysgol ei gynnwys yng nghynllun meistr y datblygiad, ond mae'r awdurdod lleol wedi cadarnhau erbyn hyn nad oes mo'i angen.

Yn gywir

Vaughan Gething AS/MS
Gweinidog yr Economi
Minister for Economy

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Vaughan.Gething@llyw.cymru
Correspondence.Vaughan.Gething@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. **Tudalen y pecyn 89**

Welsh Government Ministers should save the trees, hedgerows and fields in Cefn Yr Hendy, Miskin” | “Dylai Gweinidogion Llywodraeth Cymru achub y coed, y gwrychoedd a’r caeau yng Nghefn yr Hendy, Meisgyn”

Additional information for Petitions committee from petitioner

Background and opinion of petitioner.

I ask the petitions committee and Welsh Ministers to save 49 acres of greenfields in Miskin, Pontyclun RCT.

These fields were historically agricultural with some lead mining in the 19th Century, and again agricultural use for generations - farm land for pasture and taking of silage. They are farmed to this day by a tenant farmer. The fields surround the north of the village of Miskin, border the small historic settlement of Mwyndy, are bordered to the West by Coed Yr Hendy (ancient woodland – Blanket Tree Preservation order TPO – 42 (2000) RCT), and are close to the River Clun and the Pant Marsh (of which part is a Site of Nature Conservation).

The fields were bought along with many other parts of ‘Central Llantrisant’ in the 1980’s by the forerunner to the Welsh Government (monies from the public purse).

For generations (over 70 years) local residents have used the fields for pastimes - walking, blackberry picking, playing with children etc and continue to do so to date. This has been done in peaceful co-existence with the farming activities.

I have seen the response of Mr Gething today regarding contracts. My question to that would be, why when permission was granted on some of these fields in 2008 for the Welsh Development Agency and Scarborough Developments to build 216 houses, (a related company to Talbot Green Developments which shares the same office with the previous ‘Scarborough developments’, in Scarborough England, which WG is acting with on this matter) did the plans then not come to fruition then? Not a breach of contract in 2008?

Even if we accept the argument that Welsh Ministers may have a duty to bring the fields to development – it does not mean all must come to development and it does not mean that plans cannot be more sensitively made to protect the health and wellbeing of children at YGGG Llantrisant and exclude the most Western access point proposed (See Map A2).

There are many reasons these plans concern us, not least the impact on the roads, and lack of more schools or health services, which are already

stretched in our area. You can forget trying to get a dentist appointment locally since Covid 19, unless you pay to go privately! How can this small village sustain c1000 new inhabitants?

I am concerned as to Defra reports on soil erosion - soil is already being destroyed faster than it can be created - and cannot see why Welsh Ministers would still see this land as being a good site for development given that, plus concerns raised by residents as to the impact of water run off from new building into the River Clun (north of the of fields, at edge of JKL on map – A1 appendix) as well as all we know now about the importance of sustaining nature, hedgerows and trees. The fields have 2 prominent Oak trees as well as a number of Oak saplings. The fields are full of wildlife, and the number of bats swooping at dusk is an amazing sight. A large number of birds, small mammals and insects make Coed Yr Hendy and the fields their home - where will the birds swoop to feed if they are built on? Build on these fields, and the impact on local wildlife will be disastrous.

I am aware of existing housing targets (more recently called into question as to accuracy) and point to the fact that Plasdwr housing development is a 10 minute drive from here, and that Rhondda Cynon Taff had 2785 empty homes in 2015 (their own figures).

This land was in the LDP for 400 houses and a school, and the plans approved at RCT planning committee and in 2018 planning permission was granted on it for 460 houses plus a school, with specified access points at areas where existing, old trees and hedgerows as well as saplings would need to be cut down. However the committee (at which I was present) heard that RCT had no money to provide a school at the site and funding would need to be sought at an unspecified point in time from the Welsh ministers to fund a school there. Outline planning permission for 460 houses and a school was again renewed in May 2021 from RCT.

Currently the land is open to tender from developers and I am aware developers are not including a school in their plans – therefore there will be a significant cost to the public purse, or a lack of a school. I am aware of other developments where developers have had to include and fund a school. Why not here? Appendix A3 contains a link to the sale, with a video where the scale of these fields can be seen. Please look at this and absorb the beauty of our Welsh countryside.

I applied for Village Green status on the land in recognition of the fact that people have been using these fields for decades for enjoyment, walking and play with children. We were not successful in the Village Green application to preserve this beautiful Welsh Land for community use. We met most of the stringent criteria but sadly in the Inspector's view, did not provide significant pastime use of the land from 1997-2000 (due to lack of witnesses at inquiry for that period). He did however recognise that there was otherwise "clear

evidence of the use of the site for lawful sports and pastimes” (Bedford 2019, p104).

Link to Village Green Inquiry

<https://www.rctcbc.gov.uk/EN/Council/CouncillorsCommitteesandMeetings/DelegatedDecisions/RelatedDocuments/Decisions/2019to2020/Section152CommonsAct2006%E2%80%93ApplicationtoRegisterLandatCefnYrHendyFieldsMiskinPontyclunasaTownorVillageGreen.pdf>

The enjoyment of so many families of their local green space will be destroyed. Our beautiful Welsh green fields will be destroyed (while many brown field sites remain undeveloped!). I do not need to repeat here the vast amount of evidence which shows the importance of nature, green spaces, and free and open space for children and adults, to our mental and emotional wellbeing.

I urge you to show the strength of the Assembly's commitment to all our futures, to the climate emergency declaration and see if you can help to save all, or some of these fields from unsustainable development. Not only will that maintain good living conditions for those living locally (no increase in traffic, pollution, demands on health services) but will enable local residents to continue to use the open space which has been highly valued for emotional and physical wellbeing for generations.

I also feel the news articles in which Welsh Government implores people to plant trees makes a mockery of us all. It is contradictory for them to tell us to plant trees when they are knowingly destroying established trees, saplings and ancient hedgerows (which can be seen in maps from 1800s).

If the fields are preserved, the tenant farmer would be able to continue to farm his sheep as he has for decades, support his family livelihood and maintain this land in its natural state. Daily we hear on the news that we are in a climate crisis, that we should plant trees. Welsh Ministers should not promote or allow the destruction of the fields, hedgerows and trees, that, after all, were bought from the public purse in the 1980s.

This land was in the Local Development plan for 2011 – 2021 for 400 homes and a new Primary school, with a Grade Separated Interchange to be provided to join the A4119. This was initially granted outline Planning Permission in 2018 by Rhondda Cynon Taf (RCT hereon) and this was renewed on 14th May 2021 and represents planning permission in principle. At present tenders are invited from house builders. I am aware that house builders are not including a primary school in their plans.

I am also aware that while the closing date for tenders was 20.9.2021 this has been extended following developers finding issues with the land which had not been identified correctly by the landowner in their own site investigations. Which begs the question what other issues have been overlooked or were recorded incorrectly.

A) Environment.

1. It is my view that the sale of the Greenfields land by Welsh Ministers is morally wrong and not in line with the legislation or principles they introduced in the Well Being of Future Generations Act 2015 (known as WBFG here on). Through destroying these fields and trees it also undermines the Sennedd's commitment to its own declared Climate Emergency.

How on earth can the wanton destruction of this land fit with us being a globally responsible nation?

How can it lead to a healthier Wales – it will lead to increased pollution in the area, further drain on local health resources and increased car journeys – especially if no school is provided? It will take away the leisure use that residents have proven their use of from 2000 to this day.

It also undermines the requests we, the public, hear from our Welsh Government about how we should live more sustainably, plant trees and look after our countryside (news articles Appendix A3). Continuing with the sale of this land will lead to established trees and hedgerows being cut down to be able to build and put roads in – see woodland specifically at circle B on map in appendix A2.

The hedgerows – in the fields will have to be significantly cut down to allow for houses and roads, and can be seen in maps from 1898. Once gone, these are gone for good.

<https://www.francisfrith.com/uk/mwyndy/maps> (maps over centuries showing hedgerows)

The fields themselves are full of wildflowers each spring and summer with wild orchids also (see photos from June 2021 in Appendix A4, in field B in Map under A1) – these will all be lost forever if built upon.

I am also concerned for the loss of these fields as carbon sinks and surface water run off. The northern reaches of the fields in question then slope down hill to the Afon Clun and the Pant Marsh (SINC) which is a site where the rare Small Scabious Mining Bee has been found, and planting done by conservation groups of the Devils Bit Scabious plant has been done in 2020. See Maps at A1 for a screenshot from the media posts of the map where it has been found in 2020. As of yet surveys have not yet been done by Buglife on these Greenfields or the fields at the northern edges – Map at A1, fields H-M) and the discovery of the bee in the area post-dates environmental surveys done for the planning application in 2017.

Links - <https://twitter.com/buglifecymru/status/1330214727402876939>
<https://www.facebook.com/pontyclunenvironmentgroup/posts/2770150386566110>

<https://twitter.com/BuglifeCymru/status/1303964490623483904?fbclid=IwAR2UH8XI7n8qMC9zs-tBJOH3GziCKRdemizjwdFOAPJAygLbOcGFxjSFFvw>

BuglifeCymru on Twitter

“We were very excited to discover a 'new' population of Small scabious mining bee (*Andrena marginata*) last week as part of our @PostcodeLottery 'Searching for Scabious' project. This scarce and much declined bee was found at Pant Marsh in Rhondda Cynon Taf. 📷 (c) @olds_liam”
twitter.com

The Marsh Fritillary butterfly is also found in the Pant Marsh and I am exceptionally concerned that the ecological reports do not consider the impact of the increased surface water run off on the river and these insects. We do not get a second chance to conserve nature in these times. We all know the value of the environment to our future life on this planet.

The Pant Marsh is described by RCT’s Ecologist as a “original, flood plain grasslands site, very rare, species rich” and is currently under management by RCT as a nature reserve for 25 years. It is described as a fantastic habitat for hoverflies, marsh fritillary butterfly, grasshoppers, orb spiders and grass snakes. You can also see the planting of the Devils Bit Scabious and a description of it’s importance in the video link below (video by RCT’s own ecologist in September 2021). It also shows the Afon Clun and refers to existing water quality issues. Surely building and concreting over land so close, causing possible run off is irresponsible?

Video link: <https://youtu.be/QidTWtb8IA8>

Or search for Pant Marsh virtual video tour.

(you may hear the constant hum of the busy A4119 throughout too!)

The ancient woodland of Coed yr Hendy has a footpath running through it close to the edge with the fields in question. In wet weather this is incredibly boggy and you can see streams of water running through it (northward and downhill) from the fields. I do not need to be an expert in land drainage to know that building on the neighbouring fields will cause more run off downhill and that the ground will become even more boggy – causing to possible

monumental damage to this protected woodland. Politicians should recognize the experience of local people in knowing the lie of the land.

With the declared climate emergency in mind this is an opportunity for the Welsh Government to be climate-smart and save this greenfield site. A site that is a valuable natural resource and a carbon sink, something we desperately need in Wales today. "Greenfield land is most likely to have green habitat, such as trees, grasses, and hedgerows. The removal of these would mean the removal of key carbon sinks from an area. The role of soil should also not be overlooked; concreting over soil means that it cannot do its vital job in sequestering carbon" – SERA 2017 – link in A3

B) Traffic and pollution

I also note that the A4119, running along the side of some of the fields has extremely high pollution. There is an air quality management area ('Mwyndy') on the A4119 immediately bordering this site. The Rhondda Cynon Taff Council "Air Quality Progress Report 2019" shows that Nitrogen Dioxide (NO₂) readings for this AQMA have been above the EU and UK legal limit for the last 12 of 13 years. Link to information on Air Quality Management, Mwyndy RCT

[Agenda Item 4 - Protecting Improving Air Quality in Rhondda Cynon Taf \(rctcbc.gov.uk\)](#) (2015)
[Report.pdf \(modern.gov.co.uk\)](#) (2020)

To add a large house development which will primarily discharge onto that road is going to worsen those readings irrevocably, and is again not in keeping with the future generations principles.

c) Quality of the land

The land is agricultural yet the Agricultural Land Classification Survey completed for the planning application in 2017 was done via a desktop assessment which graded it at 'no better than 3b'. When we are looking at digging up 49 acres of Greenfields I would have expected closer attention to detail than this.

d) Education – new school issues

The provision of a new primary school is within the LDP however we understand from Mr Gething that this is not being insisted upon and there is no requirement for developers to include one in plans. Therefore are Welsh Ministers content that a new housing estate is sustainable on this basis?

1. The removal of the condition of the school means existing schools will need to absorb the extra pupils. It is proposed this is met with development monies, however, as the catchment area currently falls under Pontyclun PS,

this will mean extra pressure on an already strained school. Quoting a July 2016 Estyn report for the school, it states that classroom environment is under pressure, so much so that 'it inhibits classroom organisation and routine'. Therefore, how will the extra demand be met in an already over-capitated school?

2. One proposal is to have the catchment area amended to include Penygawsi and/or Tonysguboriau in Llantrisant and Talbot Green respectively. Both of these are not viable options.

Firstly, Tonysguboriau requires young children to walk along the A4119 up to Talbot Rd and then down to the school. Besides making very young children walk alongside the A4119 over the bridge where the pedestrian width is already too small, the walk of just over 2km is too far for 3-11 year olds to walk twice a day, particularly in British weather. The walk would require adult supervision which in today's world with both parents working, would not be possible.

In terms of Pengawsi, the walk is slightly shorter at 1.6km but is through a tunnel under the A4119, through wooded and undeveloped areas, past a grave yard and into the school. In 2008, Ian Jenkins who worked with the education department at RCT deemed expecting children to walk the route as unsafe for children to walk. Nothing has changed in the past 9 years to suggest that this decision could be overturned. Remember, these are 3-11 year old boys and girls.

3. If we put sustainability to one side, and assume that the trips to those schools would instead be made by car, then these extra trips at peak hours will need to be factored in to the traffic analysis. Both routes would require extra travel along the already over congested A4119. However, as developments are required to be sustainable, the car option needs to be excluded.

Therefore, should this proceed, a school must continue to be a requirement, not an optional item!

The only school in the village currently is YGGG Llantrisant, a Welsh speaking Primary school. It is clear it could not accommodate the needs of 460 new households. In 2017 there were 304 on roll with a capacity of 338 children. New building has been completed at the school in 2021 to accommodate existing children – how can it physically manage more children than it has capacity for? Also, if it is at capacity, and parents wish for their children to attend a Welsh Speaking primary – would they then be travelling to the nearest Welsh Primaries in Llanhari (3.4 miles) and Church Village (4.9miles) from Miskin.

Miskin is very much a family community, people raise their children here. I think from 460 homes even a lay person could estimate at least 460 new children to educate!

Lack of a school provision on the development goes against Welsh Government targets on class sizes, on encouraging use of Welsh (by causing YGGG Llantrisant to become oversubscribed) and is not sustainable as it will lead to hundreds of car journeys for children to attend school NOT in walking distance. The only school in walking distance is YGGG Llantrisant. The nearest English speaking primary school is Pontclyun Primary school (1.2 miles away). I don't know many Primary age children who would be walking there and back each day. Indeed, I see the parents driving them back and fore each day from Miskin!

Councillors of RCT approved the plans on the basis that a school was part of the masterplan, and a new school is referred to in the outline planning permission.

Welsh Ministers are doing an absolute disservice to children and young people by not expecting developers to build a school. If the Council of RCT state it is no longer a requirement, I would like to see the evidence behind this and why they are going against the adopted LDP. Welsh Ministers should have an interest in this as well, it should not just be residents advocating for children!

d) Plan not in line with the LDP.

I recognize the planning site is in the Local Development plan, however the adopted LDP for RCT clearly states a school, 400 homes and a Grade separated interchange with access to and from the A4119 must be provided. The Outline Planning permission granted in 2018 allows 460 homes and no grade separated interchange is required in a stark departure from the adopted Local Development Plan.

I will now discuss Western access point, which is to be off the existing roundabout by Ysgol Llantrisant, the village primary school. (see Map A2, circle A)

The LDP states that the access for the new estate should be via Grade Separated Junction, well away from the school. However the plan is for existing roundabouts for access. The roundabout and land leading towards the woods, by YGGG Llantrisant is NOT within the LDP for access or building.

YGGG Llantrisant is 20 footsteps away from the start of the proposed building site. Speaking from personal experience, crossing the road to take my

children to school there can already be hazardous. Adding to that building site traffic and increased traffic when the estate is built, will increase danger to children walking to school.

There will be increased pollution. The applicant's projected figures on pollution do not account for building site pollution and heavy plant machinery. I do not want children at that school to be exposed to diesel fumes in their formative years. You must also remember that children are being taught in that school with windows open due to Covid 19, and are likely to for some time. Air pollution has proven links to illnesses and breathing difficulties, especially for those with asthma.

When talking about our children's wellbeing, we are also talking about RCT's and Wales' economic future and wellbeing. You must look at the long term, Welsh Ministers have legal responsibility to take actions to stop problems happening. Again I say, the LDP did not include this piece of land for a reason.

Would you be happy for your children to attend the school with a building site starting 20 steps away?

I also refer you to the planning appeal of 2008 which made an approval for only 216 Homes on the land to be provided with the Grade Separated Interchange.

Welsh Ministers, in their role as landowners here, should want to be in keeping with legislation and principles of fairness. By themselves going outside of the LDP they give green light to any other developer that LDPs are not worth the paper they are written on, nor the time of council officers or Assembly staff involved in the painstaking completion of them.

e) Pressure on local health services

I would like to draw your attention to one of the five ways of working set out in the WCFG Act to help public bodies achieve the 7 principles of the Act. Namely, "Prevention" - How acting to prevent problems occurring or getting worse".

Even before Covid 19 the nearest hospital, the Royal Glamorgan Hospital was under pressure. On 11.1.2017 Wales Online reported that the A&E department at the Royal Glamorgan Hospital was in crisis and scenes were beyond words. It was reported that elderly patients lining the corridors on trolleys waiting to be seen, current waiting times can be between 4 -6 hours. Cwm Taf Health Board were quoted as saying **"there is a high level of demand at the Royal Glamorgan Hospital" they also said "the escalation levels at RGH are currently between 3 (severe pressure) and 4 (extreme pressure)".**

460 additional homes could potentially generate a further 1150 patients for this hospital this is based on the developer's calculation of 2.5 people per household.

This amount combined with other committed development in this area will exacerbate the services and have a detrimental impact on the quality of care received by its patients.

In 2017 my neighbours sought to register their 3 year old son for dental care locally, on being told no NHS dentists could register him, she sought via help via her MP Owen Smith. Mr Smith contacted the Health Board and my neighbour was provided with a response in writing from Alison Williams Chief Executive of the Cwm Taf Health Board wrote " unfortunately at present the one dental practice in Pontyclun and two in Talbot Green are **NOT** in a position to accept new patients", she also said " we are continually reviewing access to dental services across Cwm Taff and are aware that there is a high demand in the Taff Ely area". She was advised to contact other dentists, with the closest being in Pontypridd, 7 miles away.

Again I return to my point that this is not a sustainable development. All of the above health issues have exacerbated. I have not been able to get routine dental care for myself locally since March 2020 and have paid to go privately. Not everyone is able to do this. This is therefore not only unsustainable development it is also discriminatory to those on low incomes. The "More Equal Wales" and "A Healthier Wales" principles in WGFG Act I feel are relevant here. We already know that Dental decay in children in Wales and especially in RCT is at shocking levels - with the local health board Cwm Taf quoting 44% of children in RCT as having dental decay
<https://cwmtafmorgannwg.wales/services/primary-care-community-services/baby-teeth-do-matter/>

The added pressures on Cwm Taf health board owing to Covid 19 are continuing and I repeat, further local development is not sustainable.

f) Loss of open space

While much of the above relates to the loss of open space I will briefly mention that the plans for 460 houses on the site (c1150 residents) does not meet the Fields in Trust nor RCT's Policy AW6 (Point 10) regarding open space. Open space in Wales follows the Six-acre Standard as set out by Fields in Trust.

First published in the 1930's the Guidance is based on a broad recommendation that 6 acres (2.4 hectares) of accessible green space per 1,000 head of population enables residents of all ages to participate in sport and play; 75% of local authorities adopt this or an equivalent standard (2014 Fields in Trust / David Lock Associates Survey).
<https://www.fieldsintrust.org/guidance>

RCT's AW6 policy point 10 states **"10. Open space is provided in accordance with the Fields in Trust Standards"** -

http://www.cartogold.co.uk/rhondda/text/05_aw_policies.html

If we turn to look at the proposed map we can see that they are calculating small pockets of open space towards this, which in actual fact not functional open space. It is paying lip service to policy and I cannot see how they have included 2.4 hectares in open space (for 1000 residents) in fields which are 19.8 hectares.

While the developers may state the land that borders the fields at the north is open space – this is not accurate, it is not part of this parcel of land, it is not owned by Welsh Ministers (so how can they declare it's future designation?) it is used consistently for farming and it leads to the Pant Marsh which is protected in it's own right.

CONCLUSION

I would like to thank you for taking the time to read through this. As you can see there are many issues which I think are important. I summarise by stating that the plans are not sustainable and there is no 'place making' at the heart of them and therefore not in keeping with Planning Legislation in Wales. It is an 'add on' to a tiny village with no new services that would enhance the lives of new or existing residents.

I think this petition raises so many issues that it is right it is thoroughly debated by Welsh Ministers. This are not solely planning matters but it goes to the heart of what residents in Wales need from our Government – fair, principled decision makers who respect and value our country and

countryside and recognize that decisions today impact on all of our wellbeing tomorrow.

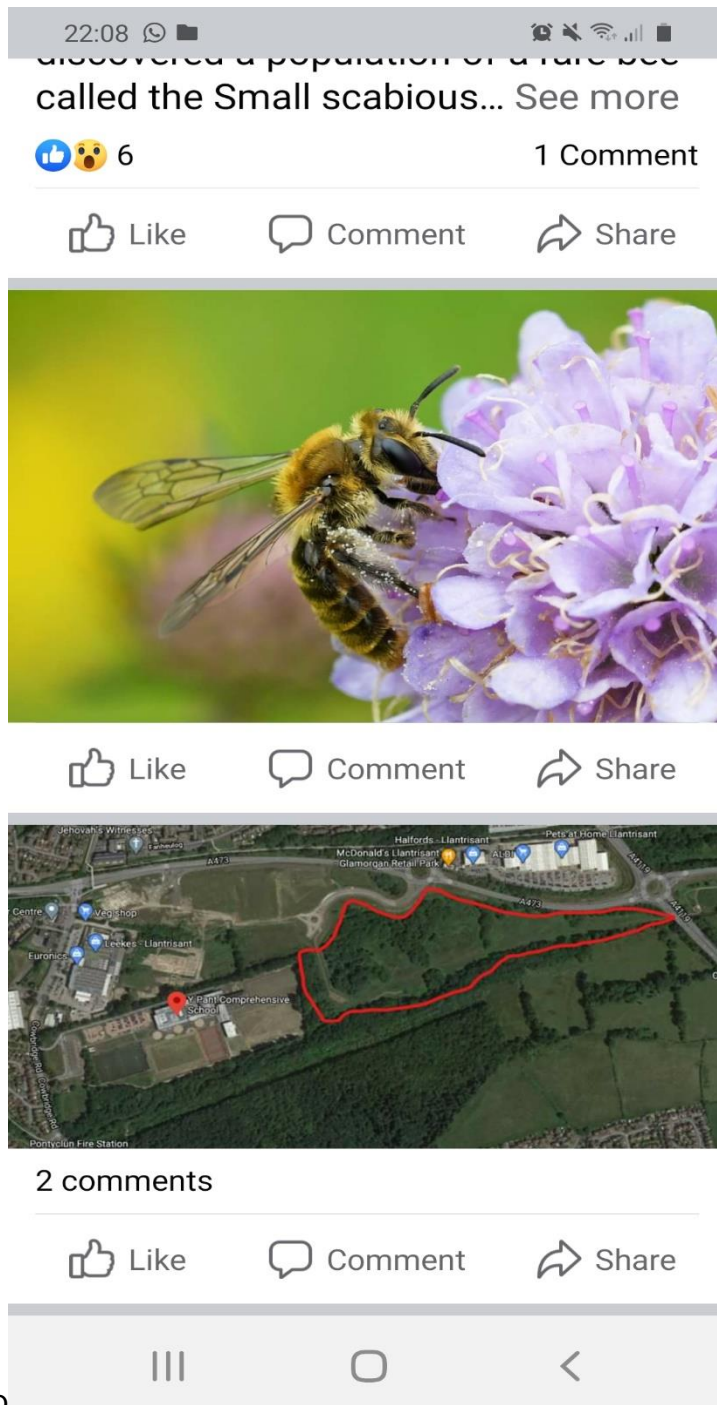
I urge Welsh Ministers to uphold the principles of the WBFG Act, to show commitment to the declared Climate Emergency and desist in their plans for the sale of the fields. If they cannot, they should amend the plans. Welsh Ministers should be leading the way ethically and practically. I can recycle and reuse, walk not drive, and plant as many trees as I can in my garden for the rest of my life – none of this will ever have the positive environmental impact that this single decision by Welsh Ministers could have in terms of the climate and wellbeing.

S Seymour 27.9.2021

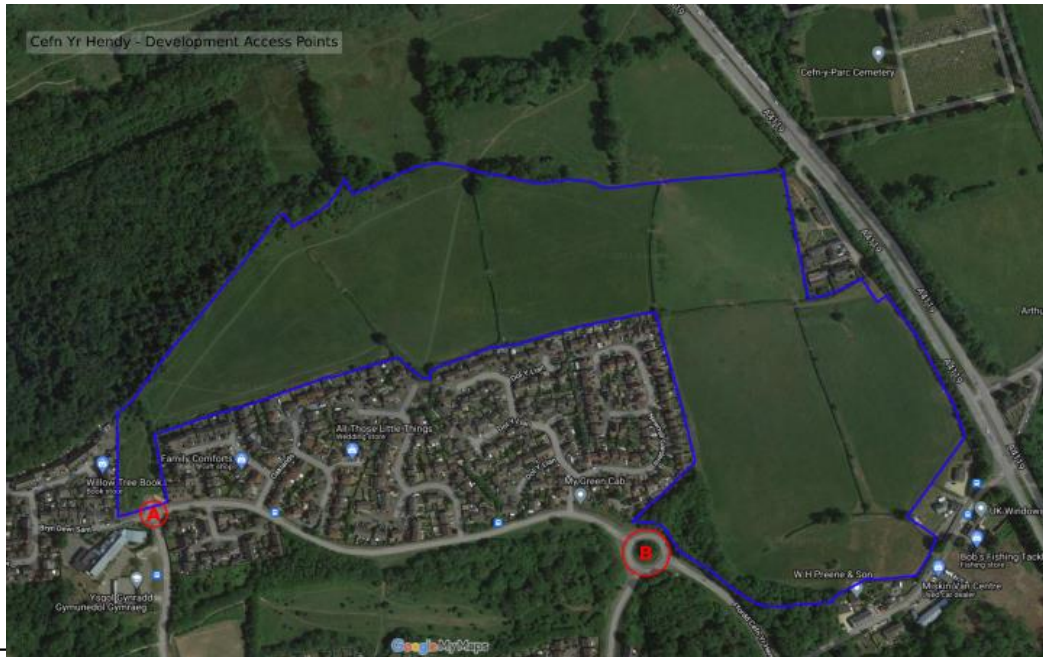
Appendix

A 1. Google Map of area with map Key

A1 – Scabious bee map

A3. News articles

WG urges residents to plant trees -

https://www.bbc.co.uk/news/uk-wales-58259637?fbclid=IwAR1vkdp3lOkfWvzl3nzdubCAUFdfwjiDH_M20HKPP5Wx5vwLMbd-Os0Cnm8

Article regarding development from SERA

https://www.sera.org.uk/designing_development_to_deliver_on_nature_climate_and_housing?fbclid=IwAR3FXia_5Kky5r6iV1Sm29WwCZKt8fOtd7_yLxoZPYWpoeZUIHcrE35h9w

Natural Resource Wales – wildlife and plant species at crisis

<https://www.bbc.co.uk/news/uk-wales-58641886>

Link to advert for sale of fields including video

<https://www.brutonknowles.co.uk/property-search/development/property/5335--1184990142?fbclid=IwAR2UH8Xl7n8qMC9zs-tBJOH3GziCKRdemizjwdFOAPJAygLbOcGFxjSFFvw>

Link to current RCT Local Development Plan. This land is described as Policy SSA8 – Mwyndy Talbot Green and covers areas in Talbot Green and not solely these fields. For ease – this part refers to Cefn Yr Hendy area

Cefn-yr-Hendy

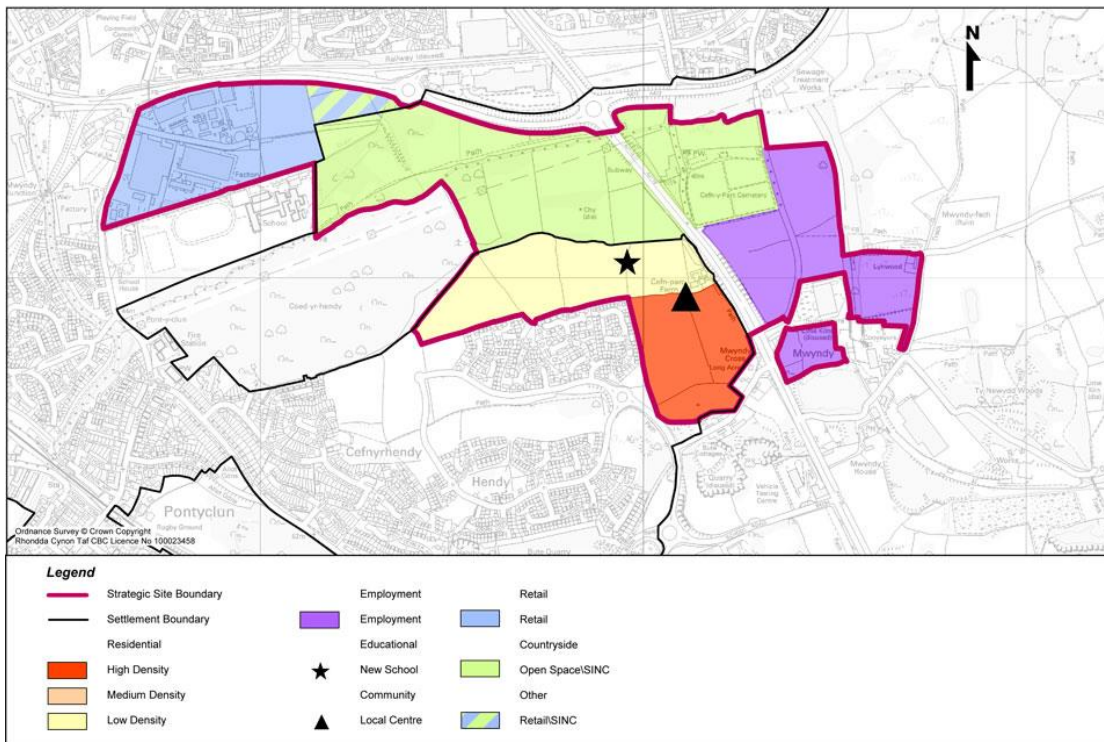
f) Residential development of 400 dwellings adjoining the existing residential area, served from the existing spine road roundabouts, new primary school and local centre. The residential development will be built at a range of densities, with higher density development to be constructed between the

existing housing development and the A4119 and lower density to be constructed on land adjacent to existing housing development on the northern boundary of the site. Consideration will be given to locating the proposed primary school in the central section of the site close to Cefn-parc Farm. In order to protect wider visual amenities a landscape buffer will be placed along the northern boundary of the site. The proposed local centre will comprise a maximum of 200m² net sales floorspace, designed to cater for local residents. Typically, this would include a mixture of convenience and comparison floorspace.

6.139

Phasing – To reduce the risk of an over-supply of comparison goods floorspace significantly in advance of the identified need for that floorspace, the retail development of the Cowbridge Road area shall be carried out in two phases. Until 1 June 2016 the construction of new retail floorspace will be limited to a new convenience goods floorspace of 3,700m² (net), new comparison goods floorspace of 2000m² (net) and the replacement of the existing Leekes floorspace with an equivalent amount of new comparison goods floorspace to that existing on those premises at the date of the adoption of the LDP. In the Mwyndy Cross and Cefn-yr-Hendy areas, no more 25% of dwellings and 25% of gross employment buildings floorspace shall be completed before the proposed A4119 grade-separated junction is open. In the Cefn-yr-Hendy area, no more than 75% of dwellings shall be completed before the proposed local centre is completed.

Policy SSA 8-Mwyndy / Talbot Green Area - Indicative Concept Plan

(Note the LDP map does not show use of either existing roundabout or the parcel of land near roundabout marked A on Map A2)

[Rhondda Cynon Taf Local Development Plan up to 2021 - Adopted March 2011 \(cartogold.co.uk\)](http://cartogold.co.uk)

A4 – photos of the fields

END

Papur briffio ynghylch deiseb: Gwasanaethau Plant Caerdydd

Y Pwyllgor Deisebau | 04 Hydref 2021
Petitions Committee | 04 October 2021

Cyfeirnod: SR21/837-11

Rhif y ddeiseb: Deiseb P-06-1199

Teitl y ddeiseb: Dylid gosod Gwasanaethau Plant Caerdydd mewn mesurau arbennig, a chynnal adolygiad annibynnol ar frys

Geiriad y ddeiseb:

Mae Gwasanaethau Cymdeithasol Caerdydd – a Gwasanaethau Plant yn benodol – wedi dirywio'n llwyr, gyda nifer o staff asiantaeth yn gyfrifol amdanynt. Disgrifiwyd arolygiad diweddar gan Arolygiaeth Gofal Cymru fel gwyngalch, a dywedwyd wrth staff am 'gydymffurfio'. Mae teuluoedd yn cael eu methu a'u rhwygo'n ddarnau, mae plant yn cael eu dwyn oddi ar rieni cariadus a'r rheini sy'n dioddef cam-drin domestig yn cael eu gorfodi, wedyn, i ddod i gysylltiad â'r camdriniwr.

1. Crynodeb

- Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (y Ddeddf) yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru ymyrryd yng ngwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol. Mae hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol gyhoeddi Adroddiadau Blynyddol am eu swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol.
- O dan y Ddeddf, mae'r cod ymarfer mewn perthynas â mesur perfformiad gwasanaethau cymdeithasol yn nodi bod 'rheid i bob awdurdod lleol sicrhau bod ganddo drefniadau ar waith i gasglu [a dychwelyd y] data ar y mesurau perfformiad statudol'. Mewn egwyddor, dylai fod yn bosibl cymharu mesurau perfformiad y gwasanaethau cymdeithasol plant hyn ar draws awdurdodau lleol Cymru.
- Fodd bynnag, ar hyn o bryd, ymddengys mai data ar lefel Cymru gyfan yn unig sy'n cael eu cyhoeddi am fesurau perfformiad gwasanaethau cymdeithasol yn ymwneud â phlant. Mae gwefan StatsCymru yn nodi bod hyn am nad yw pob awdurdod lleol yn gallu darparu ffurflenni wedi'u cwblhau'n llawn, oherwydd problemau o ran gweithredu neu baratoi ar gyfer system gyfrifiadurol newydd System Gwybodaeth Gofal Cymunedol Cymru.
- Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) yw'r rheoleiddiwr annibynnol ar gyfer gofal cymdeithasol a gofal plant yng Nghymru. Mae ei rôl yn cynnwys adolygu perfformiad awdurdodau lleol o ran cyflawni eu swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol. Mae'n gwneud hyn trwy gyfuniad o waith arolygu a gwaith gwerthuso perfformiad.

2. Pwerau ymyrraeth

Mae Rhan 8 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (y Ddeddf) yn nodi gwybodaeth ynghylch ar ba seiliau y gall Gweinidogion Cymru ymyrryd yng ngwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol ac mae'n nodi eu pwerau yn hyn o beth.

- Mae Adran 150 o'r Ddeddf yn nodi ar ba seiliau y gall Gweinidogion Cymru ymyrryd yn ymarfer gan awdurdod lleol o'i swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol. Mae'r adran yn cynnwys tair sail, sef bod yr awdurdod lleol:
 - a) wedi methu neu'n debygol o fethu o ran arfer dyletswydd sy'n swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol;
 - b) wedi gweithredu neu'n cynnig gweithredu'n afresymol o ran arfer swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol; neu

c) yn methu neu'n debygol o fethu â chyflawni swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol i safon ddigonol

- Mae [Adran 151](#) o'r Ddeddf yn caniatáu i Weinidogion Cymru roi hysbysiad rhybuddio i awdurdod lleol os ydynt yn fodlon bod unrhyw un o'r seiliau yn adran 150 yn bodoli ac mae'n nodi manylion pellach yn hyn o beth.
- Mae [Adran 152](#) yn darparu pŵer i Weinidogion Cymru ymyrryd wrth i awdurdod lleol ymarfer ei swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol os rhoddwyd hysbysiad rhybuddio ac mae'r awdurdod heb cymryd y camau gofynnol, ac mae'n nodi manylion pellach yn hyn o beth.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi [amryw Godau Ymarfer ar gyfer Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant \(Cymru\) 2014](#). Yn dibynnu ar natur y pryderon a nodir yn y ddeiseb, gall y rhain gynnwys:

- [Cod Ymarfer ar swyddogaethau cyffredinol](#)
- [Cod Ymarfer ar swyddogaeth y cyfarwyddwr gwasanaethau cymdeithasol](#)
- [Cod ymarfer mewn perthynas â mesur perfformiad gwasanaethau cymdeithasol](#)
- [Cod Ymarfer Gwasanaethau Mabwysiadu Awdurdodau Lleol](#)
- [Cod Ymarfer Gwasanaethau Maethu Awdurdodau Lleol](#)

2.1. Mesurau perfformiad o dan y Ddeddf

Cyflwynodd Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 fframwaith mesur perfformiad newydd ar gyfer awdurdodau lleol mewn perthynas â'u swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol. Disodlodd y mesurau hyn yr holl fesurau perfformiad ar gyfer gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol a oedd yn ofynnol gan Lywodraeth Cymru ar y pryd.

Wrth arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol, rhaid i awdurdodau lleol weithredu yn unol â'r [Cod Ymarfer mewn perthynas â mesur perfformiad gwasanaethau cymdeithasol](#) (a gyhoeddwyd o dan adran 145 o'r Ddeddf) a rhaid iddynt roi sylw i unrhyw ganllawiau perthnasol sydd ynddo. Mae'n dweud:

Wrth fesur a yw'r safonau ansawdd wedi'u cyflawni, mae'n rhaid i bob awdurdod lleol sicrhau bod ganddo drefniadau ar waith i gasglu'r data ar y mesurau perfformiad statudol a nodir yn y cod ymarfer hwn a'u dychwelyd i Lywodraeth Cymru o fis Mai 2017 ymlaen

Mae'n rhaid i'r data meintiol a nodir yn y cod ymarfer hwn gael eu cyflwyno'n flynyddol ac adlewyrchu blwyddyn ariannol lawn o ddata (bydd y flwyddyn gyntaf yn cwmpasu blwyddyn ariannol mis Ebrill 2016 i fis Mawrth 2017). Mewn perthynas â gwasanaethau cymdeithasol, mae data ansoddol yn ddata rhifiadol a gellir eu newid yn ystadegau.

Dywed hefyd:

Heb ddeall y gwahaniaeth y mae gofal a chymorth wedi'u gwneud i les pobl, ni ellir llawn ddeall pa mor effeithiol yw gwasanaethau gofal a chymorth na nodi cyfleoedd i'w gwella.

Mae data Cymru gyfan yn cael eu cyhoeddi mewn perthynas â mesurau perfformiad gwasanaethau cymdeithasol ynghylch plant. Mae cyhoeddiad Llywodraeth Cymru yn dweud mai **dim ond data ar 'lefel Cymru' sydd wedi cael eu cyhoeddi**, oherwydd

While extensive efforts have been made to gather reliable and accurate information from local authorities, 2016-17 and 2017-18 data remains imperfect. Not all local authorities have been able to provide fully completed returns, due to issues with implementing or preparing for the new Welsh Community Care Information System (WCCIS) computer system.

Mesurau perfformiad Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru gyfan ar gyfer plant ar gyfer y flwyddyn 2018-19 yw'r flwyddyn ddiweddaraf a gyhoeddwyd, a nodir mis Medi 2020 fel dyddiad dros dro ar gyfer ystadegau wedi'u diweddarau. Mae ystadegau 2018-19 fel a ganlyn:

Performance Measure	Performance Measure
PM24. The percentage of assessments completed for children within statutory timescales	88.9
PM25. The percentage of children supported to remain living within their family at 31 March	64.7
PM26. The percentage of looked after children returned home from care during the year	9.6
PM27. The percentage of re-registrations of children on local authority Child Protection Registers	5.1
PM28. The average length of time for all children who were on Child Protection Registers during the year (days)	253.3
PM29a. Percentage of children achieving the core subject indicator at Key Stage 2	58.3
PM29b. Percentage of children achieving the core subject indicator at Key Stage 4	10.9
PM30. The percentage of children seen by a registered dentist within 3 months of becoming looked after	59.5
PM31. The percentage of children looked after at 31 March who were registered with a GP within 10 working days of the start of their placement	90.6
PM32. The percentage of looked after children who have experienced 1 or more changes of school, during a period or periods of being looked after, which were not due to transitional arrangements, in the year to 31 March	10.0
PM33. The percentage of looked after children on 31 March who have had three or more placements during the year	9.2
PM34a. The percentage of all care leavers who are in education, training or employment at 12 months after leaving care	53.5
PM34b. The percentage of all care leavers who are in education, training or employment at 24 months after leaving care	50.7
PM35. The percentage of care leavers who have experienced homelessness during the year	11.5

3. Adroddiadau Blynyddol Gwasanaethau Cymdeithasol Awdurdodau Lleol

Mae Deddf 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol baratoi a chyhoeddi adroddiad blynyddol ynghylch arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yr awdurdod mewn perthynas â'r flwyddyn honno.

Trafododd Pwyllgor Craffu Plant a Phobl Ifanc Cyngor Caerdydd [Adroddiad Blynyddol y Gwasanaethau Cymdeithasol 2020-21](#) yn ei gyfarfod craffu ym mis Gorffennaf 2021.

Mae adroddiadau blaenorol Cyngor Caerdydd ar gael ar wefan [Adroddiad Blynyddol Gwasanaethau Cymdeithasol yr Awdurdod Lleol](#) a'r adroddiad ar gyfer 2019-20 yn y [papurau](#) hyn.

4. Arolygu perfformiad gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol

Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) yw'r rheoleiddiwr annibynnol ar gyfer gofal cymdeithasol a gofal plant yng Nghymru. Mae ei rôl yn cynnwys adolygu perfformiad awdurdodau lleol o ran cyflawni eu swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol. Mae'n gwneud hyn trwy gyfuniad o waith arolygu a gwaith gwerthuso perfformiad.

Y cyhoeddiad mwyaf diweddar yw [Arolygiad yn Seiliedig ar Risg o Wasanaethau Cymdeithasol Cyngor Caerdydd](#), lle mae AGC yn ymdrin â gweithgaredd arolygu ym mis Tachwedd a mis Rhagfyr 2020, gan ganolbwyntio ar y canlynol:

- Pa mor dda y mae awdurdodau lleol yn cyflawni eu swyddogaethau statudol i gadw pobl yn ddiogel a hybu eu llesiant, yn ystod y pandemig.
- Pa mor dda y mae awdurdodau lleol yn darparu cymorth, gofal a help cynnar a chyfnodau pontio di-dor rhwng gwasanaethau i blant anabl a'u teuluoedd.
- Yr hyn y mae awdurdodau lleol yn ei wneud i atal yr angen i blant gael eu derbyn i'r system gofal; ac a yw plant yn dychwelyd adref i'w teuluoedd yn ddigon cyflym, lle mae'n ddiogel iddynt wneud hynny?

Cyn hynny, cwmpasodd [llythyr adolygiad perfformiad blynyddol awdurdodau lleol 2019/20](#) gan AGC y cyfnod o fis Ebrill 2019 tan fis Mawrth 2020. Roedd yn cynnwys 'gweithgarwch â phwyslais penodol blynyddol a gynhaliwyd ym maes gwasanaethau plant ar 25 a 26 Chwefror 2020'.

Cyhoeddwyd yr [Adroddiad Arolygu Gwasanaethau Plant yng Nghyngor Dinas Caerdydd](#) blaenorol yn 2016.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r briffiau hyn o reidrwydd yn cael eu diweddarau na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref: P-06-1199

Ein cyf/Our ref: JMSS/10375/21

Jack Sargeant AS
Cadeirydd – Y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

23 Medi 2021

Annwyl Jack,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 3 Medi yn gofyn am fy marn ar y ddeiseb 'Dylid gosod Gwasanaethau Plant Caerdydd mewn mesurau arbennig, a chynnal adolygiad annibynnol ar frys'.

Mae'r pandemig wedi ei gwneud yn eithriadol o heriol i awdurdodau lleol a'r gweithlu gefnogi plant a theuluoedd sy'n agored i niwed yn eu cymunedau. Mae gwydnwch, gwaith caled a chreadigrwydd y gweithlu gofal cymdeithasol plant, awdurdodau lleol a phartneriaid wrth ymateb i'r heriau hyn yn dal i greu cryn argraff arnaf.

Mae Llywodraeth Cymru wedi parhau'n ymroddedig i weithio gydag awdurdodau lleol i sicrhau eu bod yn dal i roi blaenoriaeth i'r gwaith o gyflawni a datblygu eu hymyriadau cynnar a'u gwasanaethau ataliol, ac ar wella canlyniadau i blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal. Mae hyn yn cyd-fynd â'n hamcanion polisi parhaus i leihau nifer y plant sy'n derbyn gofal a chefnogi teuluoedd i aros gyda'i gilydd. Bydd y nodau polisi hyn yn helpu ein hawdurdodau lleol i sicrhau gwell canlyniadau i blant a theuluoedd sy'n agored i niwed yn eu cymunedau.

Rydym yn cysylltu'n rheolaidd â gwasanaethau plant awdurdodau lleol ac rydym yn ymwybodol o'r cynnydd y maent yn ei wneud o ran cyflawni ein hamcanion cyffredin ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a phlant a phobl ifanc sydd ar ffiniau gofal. Mae mecanweithiau cadarn ar waith i sicrhau bod awdurdodau lleol yn darparu gwasanaethau plant o ansawdd uchel i'w cymunedau. Mae Arolygiaeth Gofal Cymru yn chwarae rhan bwysig drwy roi sicrwydd annibynnol am ansawdd gwasanaethau cymdeithasol plant yng Nghymru. Caiff holl wasanaethau cymdeithasol plant awdurdodau lleol eu hadolygu gan Arolygiaeth Gofal Cymru drwy gylch perfformiad, gwerthuso ac arolygu blynyddol.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Julie.Morgan@llyw.cymru
Correspondence.Julie.Morgan@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

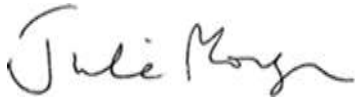
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae Arolygiaeth Gofal Cymru yn mabwysiadu agwedd gymesur, sy'n seiliedig ar risg, tuag at eu gwaith ac yn cymryd camau i leihau'r risg i ddiogelwch a llesiant plant ac maent yn sicrhau bod mesurau gwella yn cael eu cymryd pan fydd pryderon yn dod yn amlwg. Os oes gan Arolygiaeth Gofal Cymru bryderon difrifol nad yw plant yn cael eu diogelu'n ddigonol, caiff materion eu huwchgyfeirio er mwyn i Lywodraeth Cymru, o dan adran 151 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, gymryd rhan ac ymyrryd ynddynt.

Rwyf wedi manteisio ar y cyfle yn ddiweddar, mewn gohebiaeth â'r Aelod Cabinet dros Blant a Theuluoedd o Gyngor Caerdydd, i dynnu sylw at ein ffocws parhaus ar gefnogi ein plant a'n teuluoedd mwyaf agored i niwed. Soniais hefyd ein bod am sicrhau bod gwahanol adrannau o'r awdurdod lleol yn gweithio gyda'i gilydd i leddfu'r pwysau sy'n parhau a darparu gwasanaethau cynaliadwy.

Gobeithiaf fod fy ymateb yn ddefnyddiol ichi a'ch bod wedi nodi'r mesurau diogelu sydd ar waith a fyddai'n arwain, pe bai angen, at ymyrraeth gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â gwasanaeth plant awdurdod lleol.

Yn gywir,

Julie Morgan AS/MS

Y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol
Deputy Minister for Social Services

P-05-1199 Place Cardiff Children's Services into special measures and conduct an urgent independent review, Correspondence – Petitioner to Committee, 27.09.21

Sir/Ma'am,

Petition :- : P-06-1199

Many thanks for your email and the opportunity to contribute further following the response from Julie Morgan MS.

Firstly, I am somewhat surprised that Ms Morgan has engaged, previously when this matter was brought to her attention, she passed it to one of her ministerial team, who duly sent a response with several links to the complaints procedure for Cardiff Social Services, Care Inspectorate Wales and the like. Really not helpful.

However, what does not surprise me in the response is the attempt to blame the failings on Covid, the issues I have raised date from April 2019, long before covid and continue to this day and have nothing to do with the pandemic.

In fact, the Children's Strategy 2019 – 2022 was introduced as a result of the alarming number of looked after children in Cardiff at that time a figure that has not decreased since, and this is due to the fact that, *"the default position for the Local Authority with regards to child protection is to pursue the legal route"* these are not my words but the words of a Social Worker currently allocated to my family. Once legal proceedings are instigated and a child becomes looked after, it is easier for the Social Worker and is less work that offering support and intervention. In essence the child is safeguarded and move on next case. This approach is totally contrary to the Children's Strategy and intentions and what Ms Morgan says in her response but is what is happening daily. There is support and intervention offered at an early stage, and the reunification process is not pursued by Social Services as again this involves further assessments and increased work.

Ms Morgan refers to the Care Inspectorate Wales reviews; it is a fact that any review is only as good as the information it receives and documents its able to review. A source from within Social Services has told me that prior to the last review staff were told to *"Toe the Line"* and not give a true reflection of what was happening in the organisation. A Social Worker who had been allocated to my family in late October 2020, attended my home early December 2020 and informed us *"They were leaving the Local Authority, they were only ever temporary and they could not continue to work there as they were in turmoil"* They duly departed and left us once again with no allocated Social Worker, to date since April 2019 we have engaged with some 12 different Social Workers, this is due to the inability of the Authority to recruit and retain staff due to the working practices and volume of work, huge sickness levels and no succession planning and continuity within the Authority. For example, following a family court process we were not provided with a devolved responsibility document for 6 months, as the Social Worker that had vigorously pursued the matter

through the family courts, wrongly and using selective evidence, having secured the care order, told us quite openly and with some perverse pride, *“That looked after children weren’t their thing, they preferred court work and they would not be doing the devolved responsibility document”*

The above are facts and not in any way embellished for maximum impact, the comments and actions displayed and quoted within the above speak for themselves and demonstrate an organisation that is failing children and young people, with the Director with responsibility earning some close in the region of £200,000 last year the Local Authority are rewarding failure and an urgent, independent transparent review in which staff are given the opportunity to contribute without fear should be conducted at the earliest opportunity.

P-06-1203 Peidiwch â chyflwyno pasbortau brechlyn COVID-19 ar gyfer lleoliadau manwerthu a lletygarwch neu leoliadau eraill

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan John William Gates, ar ôl casglu cyfanswm o 336 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym am i Lywodraeth Cymru ymrwymo i beidio â chyflwyno yng Nghymru unrhyw e-basbortau imiwnedd neu basbortau i ddangos bod unigolyn wedi'i frechu. Mae'n bosibl y gallai unrhyw basbort o'r fath gael ei ddefnyddio i gyfyngu ar hawliau pobl sydd wedi gwrthod brechlyn COVID-19; er enghraifft, drwy eu hatal rhag cael mynediad i siopau, archfarchnadoedd neu leoliadau eraill. Byddai hyn yn annerbyniol.

Gwybodaeth Ychwanegol:

Ar 14 Rhagfyr 2020, dywedodd Nadhim Zahawi AS nad oedd unrhyw fwriad i gyflwyno pasbortau o'r fath. Mae'n parhau i wadu bod Llywodraeth y DU yn bwriadu gwneud hynny, serch adroddiadau y bydd pobl sydd wedi'u brechu yn erbyn COVID-19 yn cael pasbort sy'n profi eu bod wedi'u brechu fel rhan o gynllun peilot sydd wedi'i gyllido gan y Llywodraeth.

Mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru fod yn hollol glir ynghylch ei bwriad a'r defnydd a wneir o basbortau ar ôl brechu, oherwydd byddai cyflwyno cynllun o'r fath yn ddi-os yn effeithio ar gydlyniant cymdeithasol ac ar adferiad economaidd Prydain Fawr eleni ac yn 2022.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Aberafan
- Gorllewin De Cymru

Eitem 2.12

P-06-1214 Dylid gwahardd defnyddio masgiau wyneb yn yr ystafell ddosbarth

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Eleanor Cartwright, ar ôl casglu cyfanswm o 207 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Mae angen sicrhau bod gan blant y rhyddid i ddysgu, a hynny heb iddynt orfod defnyddio masgiau yn yr amgylchedd dysgu. Mae rhai pobl sy'n hŷn na 60 oed, yn ogystal â rhai sy'n iau, yn cael trafferth clywed a deall yr hyn sy'n cael ei ddweud gan berson sy'n gwisgo masg. Bydd plant hefyd yn colli allan ar y cyfle i ddysgu sgiliau cyfathrebu hanfodol. Dylech wahardd defnyddio masgiau er mwyn atal hyn rhag digwydd.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Wrecsam
- Gogledd Cymru

P-06-1215 Ailddechreuwch parkruns Cymru yr un pryd â rhai Lloegr

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan James Bruce, ar ôl casglu cyfanswm o 155 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Mae parkrun yn dda i iechyd y genedl. Mae'n darparu fframwaith i annog ymarfer corff ac yn helpu lles meddyliol.

Gofynnwn i parkruns gael eu caniatáu i ailddechrau ym mis Mehefin yr un pryd â rhai Lloegr a gwneud ymarfer corff yn flaenoriaeth.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gogledd Caerdydd
- Canol De Cymru

Eitem 2.14

P-06-1216 Lleihau'r costau ar gyfer prawf PCR yng Nghymru i'r rhai sy'n dychwelyd o wyliau tramor a rhoi terfyn ar hunanynysu i'r rhai sydd wedi cael y brechlyn

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Jonathan Thomas, ar ôl casglu cyfanswm o 203 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Mae'r costau ar gyfer profion PCR yng Nghymru yn uchel o'u cymharu â gweddill y DU. Mae Llywodraeth Cymru yn mynnu profi drwy'r GIG, ond yng ngweddill y DU gallwch gael prawf preifat.

Mae hefyd yn ofynnol i chi hunanynysu ar ôl dychwelyd o wyliau tramor, hyd yn oed os ydych chi wedi cael dau ddos o'r brechlyn neu wedi dod i gysylltiad â rhywun sydd wedi profi'n bositif. Nid oes prawf ar gyfer rhyddhau yn gynnar. Dylem roi terfyn ar hunanynysu i'r rhai sydd wedi cael dau ddos o'r brechlyn a rhoi terfyn ar ofynion profi i'r rhai sy'n teithio dramor.

Gwybodaeth Ychwanegol:

Sicrhewch fod Cymru'n gweithredu'n unol â Lloegr. Mae nifer yr achosion a heintiau'n is yma.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Dwyrain Abertawe
- Gorllewin De Cymru

P-05-1046 Ailystyried y cyfnod clo ac ymchwilio i dystiolaeth wyddonol nad yw'n gweithio a'i fod yn achosi mwy o niwed

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Anne Ellis, ar ôl casglu cyfanswm o 2,189 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i gyfnodau clo treigl a mwy llym fyth yn sgil y cynnydd yn nifer y canlyniadau positif ar gyfer Covid, a'i chred y bydd hyn yn arwain at fwy o achosion o Covid a chynnydd aruthrol mewn marwolaethau. A wnaiff hefyd ystyried barn yr Athro Sunetra Gupta, yr Athro Carl Heneghan a'r Athro Karol Sikora (ymysg eraill), a nodi datganiad Great Barrington a'i lofnodwyr; a chydabod fod cyfnodau clo mewn gwirionedd yn gwneud mwy o niwed nag o les.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gwyr
- Gorllewin De Cymru

Eich cyf/Your ref P-05-1046
Ein cyf/Our ref FM -/01688/20

Jack Sargeant MS
Chair, Petitions Committee

25 August 2021

Dear Jack,

A request was received, during the last Senedd term, from the then-chair of the Petitions Committee, for my views on a petition received requesting that we reconsider lockdown measures and investigate the scientific evidence.

It now appears that a reply was not provided to that request. As a matter of courtesy, I provide a reply below, in case it should prove useful to the present Petitions Committee in the discharge of its duties.

The science used to inform lockdown measures is provided by the Scientific Advisory Group for Emergencies (SAGE) and our Technical Advisory Group (TAG). The TAG published its evidence with regards to the need for a short-term period of simple, strict national restrictions to reduce the prevalence of Covid-19 in Wales at <https://gov.wales/technical-advisory-group-fire-breaks>. SAGE papers on circuit breaker and other non-pharmaceutical interventions are available at <https://www.gov.uk/government/publications/circuit-breakers-implementing-partial-lockdown-for-2-weeks-over-half-term-24-september-2020>.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
YP.PrifWeinidog@llyw.cymru • ps.firstminister@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

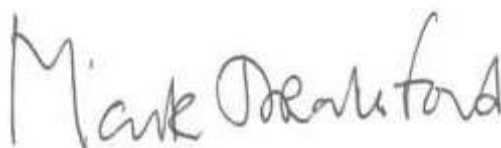
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

On 15 October 2020, SAGE published advice specifically on segmentation which can be found at the link below:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/928740/S0810_Summary_of_SAGE_advice_on_segmentation.pdf

I note that the petition refers to lockdowns being *based on the rise in the number of Covid positive test results and the belief that this will lead to more cases of Covid and a dramatic rise in deaths*. When a person tests positive for Covid, that is recorded as a Covid case, therefore a rise in the number of people testing positive for Covid, is a rise in the number of Covid cases.

Yours sincerely,

A handwritten signature in black ink that reads "Mark Drakeford". The signature is written in a cursive, slightly slanted style.

MARK DRAKEFORD

P-05-1046 Reconsider lockdown and investigate scientific evidence that it does not work and causes more harm, Correspondence – Petitioner to Committee, 27.09.21

I would like to make the point that where we are now clearly demonstrates my previous comments about lockdown. It has, without doubt, created more harm than good. Wales is now in a situation where the NHS backlog is, by its own admission, projected to take five years to clear. So the Welsh NHS - which was lagging pre-pandemic - is now further behind than ever. It was not Covid that caused this. It was the tunnel vision of the Welsh government's reaction to it and its failure to use a more measured and intelligent approach. Unfortunately, politics - and an attempt to be different to England - took over common sense and we all have to pay the price. If there was to be a proper inquiry into the Welsh government's actions there would be many criticisms levelled at it. Mr Drakeford and Mr Gething are good at issuing platitudes but in line with the Great Barrington Declaration - they did not protect the most vulnerable. Elderly patients were discharged to care homes and facilitated the spread of the disease amongst the very demographic that needed protection. The scandalous disruption to education is heart breaking. The waste of money is devastating. The loss of livelihoods is incalculable.

P-05-1056 Rhowch rymoedd i Awdurdodau Lleol reoli'r farchnad dai yn ardaloedd gwledig a thwristaidd Cymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Osian Jones, ar ôl casglu cyfanswm o 5,386 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Mewn nifer o ardaloedd gwledig a thwristaidd y mae cyfran helaeth o drigolion yn cael eu hamddifadu o gartrefi am fod prisiau tai wedi eu chwyddo gan y galw am ail gartrefi a thai gwyliau. Gallai'r Prif Weinidog gyfarwyddo Gweinidogion priodol i gychwyn trafodaethau ar frys gydag Awdurdodau Lleol i lunio strategaeth i sicrhau fod rheolaeth gan gymunedau ar y farchnad dai yn bennaf trwy ddiwygiadau yn y drefn gynllunio

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Arfon
- Gogledd Cymru

Eitem 3.3

P-05-1129 Mae angen cymhwyso mesurau deddfwriaethol nawr i weithredu argymhellion Comisiwn y Gyfraith i ddiddymu Lesddaliad

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Mark Habberfield, ar ôl casglu cyfanswm o 425 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Ar 21 Gorffennaf 2020 cyhoeddwyd y tri adroddiad ynghylch llesddaliad a chyfunddaliad preswyl gan Gomisiwn y Gyfraith (gweler y manylion ychwanegol). Rydym o'r farn y dylai'r argymhellion o'r adroddiadau hyn gael eu gweithredu ar unwaith yng nghyfraith Cymru, heb oedi, er mwyn gwella bywydau dros 400,000 o lesddeiliaid Cymru. Mae dros wyth mlynedd ers i'r Alban arwain y ffordd a diddymu lesddaliad o'u tai, ac yn sgil yr adroddiad hwn mae gan y Senedd fandad clir, bellach, i gymhwyso mesurau deddfwriaethol.

Gwybodaeth Ychwanegol:

<https://www.lawcom.gov.uk/project/residential-leasehold-and-commonhold/>

Cyhoeddodd Comisiwn y Gyfraith dri adroddiad gan argymhell diwygiadau i dri maes o fewn y gyfraith:

- (1.) rhyddfrenio lesddaliad, sef yr hawl i bobl sy'n berchen ar eiddo ar lesddaliad hir ("lesddeiliaid") brynu'r rhydd-ddaliad neu ymestyn eu lesddaliad
- (2.) yr hawl i reoli, sy'n hawl i lesddeiliaid gymryd yr awenau o ran rheoli eu hadeilad heb brynu'r rhydd-ddaliad
- (3.) cyfunddaliad, sy'n caniatáu perchnogaeth rhydd-ddaliadol fflatiau, gan gynnig ffordd arall o fod yn berchen ar eiddo sy'n osgoi diffygion perchnogaeth lesddaliadol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- De Caerdydd a Phenarth
- Canol De Cymru

Ein cyf/Our ref JJ/11192/21

Jack Sargeant AS
Cadeirydd – Y Pwyllgor Deisebau

deisebau@senedd.cymru

22 Medi 2021

Annwyl Jack,

Mae'n bleser gennyf roi'r wybodaeth ddiweddaraf i chi am y materion a godwyd mewn perthynas â deiseb P-05-1129 – *Mae angen cymhwyso mesurau deddfwriaethol nawr i weithredu argymhellion Comisiwn y Gyfraith i ddiddymu Lesddaliad.*

Ers imi ysgrifennu atoch ar 1 Chwefror 2021, rydym wedi cyhoeddi ein [hymchwil i werthu a defnyddio lesddaliad yng Nghymru](#). Wedi hynny, gwnes gadarnhau yn fy [Natganiad Ysgrifenedig](#) ar 17 Mawrth, fod yr ymchwil yn ategu'r dystiolaeth arall yr oeddem eisoes wedi'i chasglu ynghylch yr heriau a'r annhegwch a all fodoli o fewn lesddaliadaeth. Ar ôl ystyried yr holl dystiolaeth, gallaf nodi fy mwriad ar gyfer bwrw ymlaen â diwygio lesddaliad yng Nghymru.

Yn gyntaf, o ran tai lesddaliad, yn 2018 gwnaethom weithredu'n gynnar i atal cyllid Cymorth i Brynu Cymru rhag cael ei ddefnyddio ar gyfer tai lesddaliad newydd diangen. Gwnaethom hefyd sicrhau cytundeb ehangach gan y diwydiant i roi'r gorau i adeiladu tai lesddaliad newydd yn rheolaidd. Rwy'n falch o ddweud bod y camau anneddfwriaethol hyn eisoes wedi cwtdogi'n sylweddol ar arferion gwael o ran gwerthu tai lesddaliad newydd. Yn ôl y data diweddaraf gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol, yn 2018 dim ond 2.6% o dai newydd oedd yn lesddaliadau, o'i gymharu ag 8.1% o dai newydd yn 2017: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/housing/bulletins/leaseholdandfreeholdresidentialpropertytransactionsinenglandandwales/2018>.

Ni allai ein hymchwil nodi unrhyw fanteision i fod yn berchen ar dŷ lesddaliad, a chanfu fod lesddeiliaid tai a gymerodd ran yn yr ymchwil yn fwy anfodlon ar y cyfan na lesddeiliaid fflatiau. Yn wir, nododd yr ymchwil fod 'consensws cryf ynghylch dod â gwerthu tai lesddaliad i ben'. Daeth y [Grŵp Gorchwyl a Gorffen](#) annibynnol i'r un casgliad sef bod tai'n cael eu gwerthu fel lesddaliad 'heb unrhyw reswm y gellir ei gyfiawnhau' ac argymhellodd y dylai Llywodraeth Cymru 'ddeddfu i gyflwyno gwaharddiad ar y defnydd na ellir ei gyfiawnhau o lesddaliadau mewn tai newydd'.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

O ganlyniad, credaf fod achos cryf dros gyflwyno gwaharddiad statudol ar ddefnyddio lesddaliad yn ddiangen fel deiliadaeth ar gyfer tai yng Nghymru. I nodi tair enghraifft yn unig o'r problemau a godwyd mae materion fel cam-werthu, cynyddu rhenti tir a darparu gwybodaeth gamarweiniol i lesddeiliaid ynghylch prynu eu rhydd-ddaliadau. Rwy'n pryderu ei bod yn ymddangos mai dim ond er mwyn manteisio ar lesddeiliaid preswyl er budd ariannol y rhydd-ddeiliaid y bwriedir arferion o'r fath, yn hytrach nag at unrhyw ddiben defnyddiol.

O ran adroddiadau Comisiwn y Gyfraith ar Ryddfrenio, yr Hawl i Reoli ac Adfywio Cyfunddaliad, mae'r rhain yn nodi cynigion pellgyrhaeddol ar gyfer diwygio cyfraith lesddaliad ac ar gyfer annog cyfunddaliad fel model amgen ymarferol i lesddaliad ar gyfer perchnogaeth fflatiau. Mae'r cynigion hyn wedi'u derbyn yn gyffredinol gan Lywodraeth Cymru ac fe'u hadlewyrchir yn ein [Rhaflen Lywodraethu](#) newydd.

Yn fy natganiad ar 17 Mawrth, nodais fy mod yn ffafrio dull gweithredu ar y cyd rhwng Cymru a Lloegr ar gyfer rhoi diwygiadau arfaethedig Comisiwn y Gyfraith ar waith, yn enwedig gan y bydd hyn yn ei gwneud yn bosibl rhoi'r diwygiadau ar waith ynghynt yng Nghymru. Mae cynnydd da yn cael ei wneud a chyflwynwyd y Bil Diwygio Cyfraith Lesddaliad (Rhent Tir) (<https://bills.parliament.uk/bills/2864>), sy'n cynrychioli'r cyntaf o'r diwygiadau deddfwriaethol, yn San Steffan ar 12 Mai. Mae'r Bil yn gwneud cynigion i gyfyngu rhenti tir ar bob prydles newydd yng Nghymru a Lloegr i rent hedyn pupur, gan olygu na fydd i renti tir unrhyw werth ariannol yn ymarferol.

Mae Llywodraeth y DU yn bwriadu cyflwyno pecyn pellach o ddiwygiadau deddfwriaethol, gan gynnwys y rhai sy'n deddfu ar argymhellion eraill sy'n deillio o waith Comisiwn y Gyfraith, yn ddiweddarach yn ystod tymor Senedd bresennol San Steffan. Rydym yn gweithio gyda Llywodraeth y DU i sicrhau y bydd y diwygiadau hyn yn bodloni anghenion Cymru i'r un graddau. Er nad yw'r ddeddfwriaeth wedi'i drafftio eto, rhagwelir y bydd cynigion Comisiwn y Gyfraith i adfywio cyfunddaliadau yn hawlio lle amlwg.

Ym mis Mai, sefydlodd Llywodraeth y DU [Gyngor Cyfunddaliad](#) - grŵp arbenigol y mae Llywodraeth Cymru hefyd yn ymwneud ag ef - i helpu i sicrhau bod cyfunddaliad yn cael ei ddefnyddio'n eang fel dewis amgen cadarnhaol yn lle lesddaliad. Prif nod y Cyngor yw cynghori ar roi cyfundrefn gyfunddaliad ddiwygiedig ar waith a chynnig atebion i baratoi perchnogion tai a'r farchnad ar gyfer trefn gyfunddaliad ar raddfa eang ar gyfer fflatiau newydd. Yn ogystal, mae cynigion Comisiwn y Gyfraith yn cael eu hystyried ar gyfer diwygio sut y gall lesddaliadau presennol droi'n gyfunddaliadau. Y nod cyffredinol yw ymestyn manteision perchnogaeth rhydd-ddaliad i berchnogion fflatiau lle bo hynny'n bosibl.

Mae'n annhebyg y bydd y cynigion yn arwain at ddiddymu lesddaliad yn gyfan gwbl, gan ei bod yn bosibl mewn rhai eithriadau cyfyngedig mai opsiwn lesddaliad yw'r model mwyaf addas neu'r unig fodel ymarferol sydd ar gael. Fodd bynnag, rwy'n rhagweld, pan gyflwynir y diwygiadau hyn, mai ychydig iawn o dai neu fflatiau "newydd" a welwn â phrydles. Yn ogystal, er y bydd cynigion Comisiwn y Gyfraith ar gyfer gwella rhyddfrenio, yr hawl i reoli, a newid i gyfunddaliad, hefyd yn helpu lesddeiliaid presennol, yn enwedig y rhai mewn blociau o fflatiau sy'n dymuno arfer eu hawliau, nid wyf yn rhagweld y bydd lesddeiliaid presennol yn cael eu gorfodi i newid i gyfunddaliad yn groes i'w hewylllys fel grŵp ar hyn o bryd.

Er fy mod yn deall yr awydd i ddeddfu ar unwaith, mae'n bwysig bod unrhyw ddiwygio deddfwriaethol ar y fath raddfa, sydd mor arwyddocaol a chymhleth yn cael ei ystyried a'i gynllunio'n ofalus. Serch hynny, hyderaf fy mod wedi gallu eich sicrhau bod gwaith sylweddol ar y gweill gyda'r bwriad o gyflwyno diwygiadau cyn gynted ag y bo'n ymarferol.

Yn gywir,

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change

P-05-1129 Apply legislative measures now to enact the Law Commission's recommendations to abolish Leasehold, Correspondence – Petitioner to Committee, 28.09.21

Mark Habberfield
Co-Founder of Welsh Leasehold Campaign

Jack Sargeant MS
Chair - Petitions Committee
petitions@senedd.wales

28th September 2021

Dear Jack,

I am pleased to provide you with an update to our position with regards to petition *P-05-1129 – Apply legislative measures now to enact the Law Commission's recommendations to abolish leasehold.*

Our position is still very much that leasehold should be abolished.

With regards to the recent legislation in the form of Leasehold Reform (Ground Rent) Bill coming from Westminster, we feel this is a watered-down piecemeal solution being presented by a government that are freeholders themselves, act on behalf of builders and have interests in the hedge funds that profit from leasehold.

Any leasehold is bad. To those who do not live with the nightmare that is leasehold, peppercorn rents seem like a simple solution, but it will still heavily restrict leaseholders to unreasonable fees, little or no recourse to builders and unregulated management agents. This is on top of the mis-selling, escalating ground rents and complex leasehold contracts often designed to maximise profit for the freeholders. Everyone seems to forget that when a leasehold ground rent rises above £250 it becomes a shorthold tenancy meaning someone could lose their home in just one month if they forget to pay that ground rent.

As we have seen time and time again, any loopholes in leasehold contracts will soon be exploited unless it is gone for good. We have seen this with insurance brokerage fees going to freeholders but paid for by leaseholders. We have seen this in preferred contractors billing extra to give kickbacks to freeholders. We have seen this in excessive waking watch costs when they are generally not needed. We have seen this with the latest scandal of charging for fire safety work that turned out to be unnecessary. The stories just keep coming out. The only way to prevent the exploitation of leaseholders by freeholders and their agents is to abolish leasehold altogether, giving residents back control of their properties.

As seen in the evidence gathered by the Welsh Government on behalf of the Minister for Climate Change, there are no advantages to leasehold. The business of leasehold needs to stop and the only way to do this is remove it for good, just as every other country in the world has done bar England and Wales.

Past Welsh MP's have lobbied for the removal of leasehold in Wales for over fifty years and I trust the Petition Committee see how this complex issue would be better solved by abolishing leasehold rather than "polishing" leasehold into an ever more complex system.

Thank you for the opportunity to add further comment and thank you to the Petition Committee for considering this petition.

Yours sincerely,

Mark Habberfield

A solid black rectangular redaction box covering the signature area.

Eitem 3.4

P-05-1094 Rhoi terfyn ar ddirywiad treftadaeth Pontypridd – achubwch y Bont Wen

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Cynghorydd Mike Powell, ar ôl casglu cyfanswm o 304 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym ni sydd wedi llofnodi isod yn gofyn i Lywodraeth Cymru weithredu drwy CADW i sicrhau bod y Bont Wen ym Mhontypridd yn cael ei diogelu fel nad yw'r dref yn colli darn pwysig arall o'i threftadaeth hi a Chymru. Rhoi terfyn ar ddirywiad treftadaeth Cymru.

Gwybodaeth Ychwanegol:

Adeiladwyd y Bont Wen ym 1907, ac ar adeg ei hadeiladu dyma oedd y bwa concrit wedi'i atgyfnerthu hiraf ym Mhrydain. Cafodd ei rhestru'n strwythur Gradd II gan CADW ar 26 Chwefror 2001.

Mae Cyngor Rhondda Cynon Taf wedi nodi mai ei fwriad yw dymchwel y bont yn dilyn difrod storm yn gynnar yn 2020, sydd wedi ei gwneud yn anniogel ym marn y Cyngor. Yn ei lythyr at y Cynghorydd Mike Powell dyddiedig 25 Mehefin 2020, nododd Dafydd Elis Thomas, y Dirprwy Weinidog Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth, yn glir fod Polisi Cynllunio Cymru yn esbonio y dylai “dymchwel unrhyw adeilad rhestredig gael ei ystyried yn ddigwyddiad eithriadol a rhaid bod cyfiawnhad cryf tu hwnt dros wneud hynny”, gan gynnwys datganiad o'r effaith ar dreftadaeth. Nododd hefyd fod ei swyddogion wedi pwysleisio y byddai angen lefel uchel o gyfiawnhad er mwyn i gais am gydsyniad i ddymchwel adeilad rhestredig lwyddo.

Os caiff y bont ei dymchwel, dyna fydd ei diwedd hi.

<https://britishlistedbuildings.co.uk/300024848-white-bridge-also-known-as-berw-bridge-pontypridd#.X0rZH2nRYOM>

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Pontypridd

- Canol De Cymru

[REDACTED]
Petitions Committee Welsh Parliament
Email: petitions@senedd.wales

Gofynnwch Am/Please Ask For: Roger Waters

Fy Nghyf/My Ref:
101005951321

Eich Cyf/Your Ref:
P-05-1094

Dyddiad/Date:
21 September 2021

Good Afternoon [REDACTED],

Please accept my apologies for the delay in responding, but I am happy to be able to assure you that excellent progress has been made on safeguarding this important structure, in close liaison with CADW.

All scour damage within the river has been addressed and, following detailed inspections and assessments, the bridge has now opened with restrictions on vehicular loading in line with previous weight limits.

We are working closely with CADW on initiating trial repairs to the bridge structure and these trials will inform a comprehensive repair programme which, subject to funding and further agreement with CADW, we hope to undertake next summer. The scale of these repairs will be both costly and disruptive and will necessitate a full closure of the bridge.

I trust the foregoing is of assistance in clarifying the current very positive situation and the proactive approach to safeguarding this structure that the Council has taken.

Yours sincerely

Roger Waters – Director Frontline Services

Tŷ Sardis/Sardis House
Heol Sardis, Pontypridd, CF37 1DU
Sardis Road, Pontypridd, CF37 1DU

Ffôn/Tel: [REDACTED]

Nigel Wheeler B.Sc(Hons)
Cyfarwyddwr Cyfadran – Ffyniant, Datblygu, a Gwasanaethau Rheng Flaen | Group Director – Prosperity, Development & Frontline Services

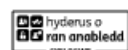
Dewiswch iaith a diwyg eich dogfen | Available in alternative formats and languages

Croesawn ohebu yn Gymraeg a fydd gohebu yn y Gymraeg ddim yn arwain at oedi. Rhowch wybod inni beth yw'ch dewis iaith e.e Cymraeg neu'n ddwyieithog.
We welcome correspondence in Welsh and corresponding with us in Welsh will not lead to a delay. Let us know your language choice if Welsh or bilingual.

Tudalen y pecyn 134

MAE EICH DATA O BWYS www.rctcbc.gov.uk/diogeludata
YOUR DATA MATTERS www.rctcbc.gov.uk/dataprotection

P-05-1142 Cynllun Mynd Allan i Helpu Allan

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Jamie Price, ar ôl casglu cyfanswm o 261 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Ar ôl y cyfyngiadau symud cyntaf, gwariodd Llywodraeth y DU £500 miliwn ar y cynllun bwyta allan i helpu allan!

Y tro hwn, dylid canolbwyntio ar iechyd!

Gyda lefelau gweithgarwch corfforol wedi disgyn i lefelau nas gwelwyd erioed o'r blaen yn ystod y trydydd cyfnod hwn o gyfyngiadau symud a ffigurau iechyd meddwl yn saethu'n uwch nag a welwyd erioed o'r blaen, mae angen inni flaenoriaethu iechyd ar ôl y cyfnod clo!

Byddai cynllun mynd allan i helpu allan ar gael i unrhyw un a fyddai am fynd i'r gampfa, pwll nofio neu gyfleusterau hamdden gyda phas diwrnod, i ddsbarth ffitrwydd neu weithgaredd ffitrwydd yn yr awyr agored. Gallai dynnu 50% oddi ar gostau unigolyn, wedi'i gyfyngu i uchafswm o hyd at £10 yr un.

Byddai hyn yn gyfle i flaenoriaethu a gwella iechyd y genedl ar ôl y pandemig ac yn tynnu ychydig o'r pwysau oddi ar y GIG yn y dyfodol!

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gorllewin Caerdydd
- Canol De Cymru

Eich cyf/Your ref P-05-1142
Ein cyf/Our ref DET/00218/21

Janet Finch-Saunders AS
Cadeirydd
Pwyllgor Deisebau

Government.Committee.Business@gov.wales

17 Chwefror 2021

Annwyl Janet,

Diolch am eich gohebiaeth am ddeiseb P-05-1142.

Mae pandemig y coronafeirws wedi cael effaith aruthrol ar weithgareddau dan do fel nofio a dosbarthiadau cadw'n heini. Dyna pam, dros y cyfnod clo, un o'r rhesymau prin pam y mae pobl wedi cael gadael eu cartref gennym yw er mwyn ymarfer corff yn yr awyr agored.

Ers dechrau'r pandemig, mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn gweithio'n glos â'r sector chwaraeon ac â'r holl wasanaethau cyhoeddus, i gefnogi ffyrdd gwahanol o gynnal ac annog gweithgarwch corfforol fel mesur i gefnogi iechyd a lles. Rydym wedi cynnal nifer o gronfeydd a chynlluniau trwy Chwaraeon Cymru, y darparwr chwaraeon yng Nghymru.

Yn 2020, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru gronfa adfer chwaraeon a hamdden o £14m ar gyfer 2020-21 i helpu'r sector i wynebu heriau'r pandemig ac i helpu i sicrhau cynaliadwyedd mwy tymor hir. Nod y gronfa adfer chwaraeon a hamdden yw rhoi cefnogaeth hanfodol i glybiau a mudiadau chwaraeon, darparwyr annibynnol a digwyddiadau chwaraeon sydd wedi dioddef yn sgil colli refeniw sylweddol dros y misoedd diwethaf. Mae arian y gronfa yn cael ei ddefnyddio hefyd ar gyfer arloesi yng nghanolfannau hamdden ac ymddiriedolaethau hamdden awdurdodau lleol. Bydd hynny'n ategu'r arian a neilltuwyd o gronfa caledi llywodraeth leol ar gyfer costau uwch ac incwm a gollwyd.

Mae Llywodraeth Cymru newydd gyhoeddi'r gronfa 'darparwyr preifat' ar gyfer cefnogi darparwyr gweithgarwch corfforol masnachol yng Nghymru. Ceir mwy o wybodaeth yma: <https://www.chwaraeon.cymru/cronfa-darparwyr-preifat-y-sector-chwaraeon/>

Rydym wedi rhedeg cronfa gweithwyr llawrydd chwaraeon ac mae gennym Gronfa Cymru Actif sydd ar agor i glybiau a mudiadau cymunedol di-elw <https://www.chwaraeon.cymru/cronfacymruactif/>. Mae'r holl gronfeydd hyn yn bod i helpu darparwyr i oroesi'r pandemig.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Dafydd.Elis-Thomas@llyw.cymru
Correspondence.Dafydd.Elis-Thomas@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

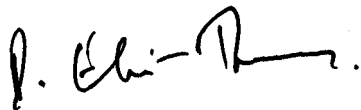
Tudalen y pecyn 136
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae cynyddu'r cyfleoedd ar gyfer bod yn gorfforol egniïol yn ganolog i sicrhau bod pobl ym mhob rhan o Gymru'n cadw'n iach ac yn dda. Dyma pam, fel rhan o Pwysau Iach: Cymru Iach, y gwnaethon ni fuddsoddi £500k i Chwaraeon Cymru allu datblygu Cynllun Hamdden Actif i Bobl 60+. Bydd hyn yn galluogi Chwaraeon Cymru i barhau i dargedu cyfleoedd gweithgarwch corfforol a chyfrannu at leihau anghydraddoldebau iechyd ymhlith pobl 60+ oed.

Rwy'n ddiolchgar ichi am eich adborth ac rydym wedi'i ystyried. Rydym yn cydnabod ymdrechion ac aberth anferthol pobl a busnesau Cymru i ddiogelu Cymru ac achub bywydau. Bydd Llywodraeth Cymru'n parhau i rannu'r wybodaeth ddiweddaraf yn rheolaidd trwy'r cynadleddau i'r wasg am Covid-19 a thrwy sianeli'r cyfryngau cymdeithasol yn yr wythnosau i ddod.

Gan obeithio y bydd yr wybodaeth yn ddefnyddiol ac yn dangos ichi beth o'r gefnogaeth rydym yn ei darparu.

Yn gywir,

Yr Arglwydd Elis-Thomas AS/MS

Y Dirprwy Weinidog Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth
Deputy Minister for Culture, Sport and Tourism

Eitem 3.6

P-05-1010 Ymchwiliad annibynnol i'r llyfogydd yn Rhondda Cynon Taf yn 2020 fel bod gwersi yn cael eu dysgu

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Eleri Griffiths, ar ôl casglu 274 llofnod ar bapur a 5,743 ar-lein, sef cyfanswm o 6,017 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym ni, y rhai sydd wedi llofnodi isod, yn mynnu bod Llywodraeth Cymru yn cychwyn ymchwiliad llawn, annibynnol, agored a chyhoeddus o ran y llyfogydd i gartrefi a busnesau ledled Rhondda Cynon Taf yn 2020, a bod camau priodol yn cael eu cymryd i unioni unrhyw broblemau fel gellid osgoi difrod tebyg rhag digwydd eto.

Gwybodaeth Ychwanegol

Mae pobl a busnesau ar draws Rhondda Cynon Taf angen ymchwiliad i'r llyfogydd sydd wedi taro cyn gymaint o'n cymunedau eleni, gyda rhai yn cael eu heffeithio deir gwaith ers mis Chwefror. Mae'n bryd i leisiau a phrofiadau pobl a busnesau Pontypridd, Trefforest, Ffynon Taf, Trehafod, Cilfynydd, Rhydyfelin, Nantgarw, y Ddraenen Wen, Hirwaun, Abercwmboi, Aberpennar, Pentre, Treorci, Treherbert, Maerdy, Porth ac eraill gael eu clywed, fel bod gwersi yn cael eu dysgu ar gyfer y dyfodol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Pontypridd
- Canol De Cymru

P-05-1010 An independent inquiry into the 2020 flooding in Rhondda Cynon Taf so that lessons are learned, Correspondence – Petitioner to Committee, 28.09.21

Independent Inquiry into the 2020 Flooding in Rhondda Cynon Taf

Storm Dennis affected many parts of the UK, but 25% of the damage that occurred in total was suffered by Rhondda Cynon Taf¹. Within RCT County Borough alone, 1498 properties suffered internal flooding and there was extensive damage to infrastructure including rail and highway networks, town centres, business parks and leisure facilities². As two members of the Petitions Committee reside in Rhondda Cynon Taf, they will have first-hand experience of the scale of the devastation.

This petition was originally brought forward by Heledd Fychan, Councillor for Pontypridd Town Ward and discussed by your committee. As Heledd is now a Member for the Senedd it has been passed to myself to take forward as I was a supporter of the petition. I saw the consequences of the flooding first hand as 43 homes in the lower end of Trehafod in the Rhondda Ward where I am a councillor were flooded. At the time, and as recently as September 2021 it has been noted by the First Minister that an independent inquiry would be a waste of public funds in light of the reporting mechanisms already in place (Section 19 reports) and in light of a report that the Law Commission has been tasked to publish in relation to Coal Tip Safety.

We are now in a much more informed position to look in detail at the analyses and recommendation made by these reports. As we feared there remains a chasm between what information RCT residents want to know and what the reports deliver in reality. This is why we would like the petitions committee to re-consider previous findings and give consideration again to the need for an independent inquiry.

Why an independent inquiry is needed?

Attached as [Appendix A](#) is the original submission to the committee, which makes the case for an Independent Inquiry. The original submission also includes a collection of testimonials which I would urge members to read. Therefore the comments below reflect recent development and updates, and why an independent inquiry is still considered essential.

i) Limitations of the Statutory Reports

The First Minister stated during the debate on this issue on 9 December 2020: *“All Members of this Senedd have a role in scrutinising those reports closely as soon as they're available and ensuring that the views and interests of their constituents are represented. And this Senedd has a role in ensuring that we do learn the lessons from those reports and apply them in national policy and local operational practice to keep Wales safe. I believe that the*

¹ <https://golwg.360.cymru/newyddion/cymru/563567-storm-dennis-argyfwng-stepen-drws-medd>

²

<https://www.rctcbc.gov.uk/EN/Resident/ParkingRoadsandTravel/Roadspavementsandpaths/FloodAlleviation/FloodInvestigationReports.aspx>

professionally prepared and legally required reports from local authorities will allow us to do that.”

To date, only 3 Section 19 reports have been published with at least 16 more expected. Only two detailed ones have been published – one in July relating to Pentre and one recently in relation to Cilfynydd.

I, and others involved in this campaign for justice for flood victims, am still convinced that the reports, thorough as they are and written in good faith, do not allow us to answer many of the issues that need addressing urgently. They are written by the Local Authority as the Lead Flood Authority.

In relation to Pentre, the overarching conclusion is that some brash from tree felling was a contributory factor to causing the flooding in this area, and NRW contend that though some brash did enter the water causeways, it was not responsible for the floods. Some selected people from Pentre were invited to a meeting with local politicians following the publication of this report where they were led to believe that compensation should be received from NRW. Chris Bryant MP stated on twitter on the 1st of July that

“.....we now know for certain what a lot of us thought for a long time which is that the main body of the flooding only happened because brash and wood was left on the mountain side near the water course, got into the water course, blocked the culvert and left to the flooding coming down the streets.....NRW must take responsibility and I will be making sure – working with Buffy Williams, Member of the Senedd that we get compensation for everyone who is involved....and at the same time it is really important that RCT have put new measures in place to make sure that nothing like this can ever happen again, that first of all means no wood lying near the water course, secondly a massive more than half a million pound has been spent on a new culvert at the top of Pentre...”

A statement released by NRW on July the 2nd states:

“We accept that woody material washed off the mountains above Pentre may have contributed to blockages to the culvert system, which also included a significant amount of soil and rock. However, a proportion of the woody debris was unrelated to NRW’s felling operations and was washed down as a natural consequence of such an extreme event. NRW therefore disagrees with the report’s inference that its harvesting operations were the primary cause of the flooding during Storm Dennis.”

Prior to the publication of the Pentre Section 19 report on June the 7th a letter was submitted by Councillor Andrew Morgan, Leader of RCT Council and Chair of the Welsh Local Government Association to the Minister for Climate Change Julie James. The letter in essence notes various problems experienced by Local Authorities when working with the NRW and calling for a review of NRW’s remit and that consideration should be given to how well NRW are performing and if there might be alternative arrangements for delivering their functions.

In view of the competing agendas at play here and the obvious blame game that is happening, it is not possible for RCT residents to have any faith that the truth of what happened at each flooding occurrence will be understood and shared publicly. Unfortunately, some politicians seem to show that they are willing to mislead local people and make false promises about compensation rather than present an honest report of what

happened, who did what, could things have been done any differently and what lessons have been learnt.

Heledd Fychan, Member of the Senedd recently undertook a survey of all those who occupied or lived in properties that were flooded in Pentre, after the publication of the Section 19 report. All of those that responded still support an independent inquiry and feel the Section 19 report did not provide the answers or assurances they were seeking. In response to the question 'How confident are you that work undertaken since the floods will stop your home/business from being flooded in future? Only 10% of respondents felt that they were confident that they would not flood again.

ii) Emergency Planning

As a new local councillor for the Rhondda Ward, elected only 8 months previously when the flooding hit I, along with countless volunteers got stuck into the task of helping those whose homes were under water. From my experience in Trehafod I would say the first few days can only be described as chaotic. Considering there was serious flooding and damage in so many communities at the same time, it could be argued that this was to be expected. Basic services were stretched and information hard to come by. Wondering if we were following best practice and official advice I went searching for the Local Authority's emergency plan. On the website there was a plan from 2011 (it was replaced with a more recent version a few weeks later). It is a detailed strategic plan giving guidance to officers and members about what should happen when and where. According to the plan the strategic objectives of the Local Authority in a situation of emergency is:

6.2 Objectives

- *The support of the emergency services.*
- *The provision of a wide range of support services for the community.*
- *The co-ordination of recovery and return to normality of the community including the incident site.*
- *Maintaining the authority's normal service at an appropriate level.*
- *The management of voluntary agencies.*

Their integration is essential to the effectiveness of the overall response and crucial to the care of those involved. The provision of services covering the following five functional areas will provide the basis for a coordinated local authority response to any emergency situation.

- *Information*
- *Personal Care and Support*
- *Works*
- *Feeding*
- *Accommodation*

It was of interest to note that the emergency plan also stipulated that

The use of Volunteers in an emergency within Rhondda Cynon Taf will be co-ordinated by the County Borough Volunteer Emergency Committee. The Committee will meet on a regular basis to discuss plans and strategy. The members of the Committee will be:-

- 1. A representative from Community Care*
- 2. A representative from Children's Services*
- 3. An Emergency Planning Officer*

4. The Fire Service

5. The Police

It is known that the work of dealing with the effects of Storm Dennis was a mammoth task for the Local Authority and other agencies. It is also true that many individual employees, local members and volunteers in many agencies performed above and beyond their role descriptions. Unfortunately it is not possible to truly understand the after picture of what happened, as there has been no analysis shared by Local Authority of the decisions and actions taken in the aftermath of the Storm. The statutory reporting duties does not require the Flood Authority to reveal how it performed against the emergency plan, what the logs of officers reveal about the learning actions that come from the experience and whether those who were leading the chain of command exercised their duties as expected.

Climate Emergency

In 2019, the Welsh Government declared a climate emergency. The Future Trends report, published in 2018, predicted that by 2030 the potential impacts of Climate Change on Wales include flooding, coastal changes, drought, shortages of water, risks to health and wellbeing from high temperatures, and risks to nature. An independent inquiry would help us understand the role the changes to the climate played in the flooding and determine what actions we need to take now – rather than in years to come – to save our climate. To quote Natural Resources Wales from their report into flooding in Wales in October 2020.

“Only by bringing together all levels of government, public bodies, businesses, communities, families and individuals to respond to this very real threat can we make Wales stronger in our adaptation to future floods. We at NRW are committed to doing just that.”

“But to truly learn the lessons from the February 2020 flood events, there needs to be a fundamental consideration of the choices that governments, decision-makers and society have on how the risks can be managed.”

Residents Concerns and Experiences

RhCTCBC as the main flood authority did employ a company to collate the views of affected residents. However no report has been shared outlining what the residents main concerns were and how, if and when their concerns will be addressed by the various implicated agencies.

Health Impacts

The stress experienced by local residents cannot be underestimated. The effects are ongoing and can still be clearly seen. Many homes stand empty, other homes have experienced long delays in home renovations due to the Covid pandemic that followed closely on the tails of Storm Denis. A public inquiry would have the ability to investigate the health impact of the flooding and use this information to provide services but also to plan for future climate related events. The wellbeing costs of the flooding has yet to be acknowledged or costed.

I urge the petitions committee to support this call for an inquiry as an opportunity to ensure that the destructive and damaging effects of Storm Denis is used as an experience to inform future planning and create a positive legacy for the future.

P-05-1097 Dylid gwahardd cewyll adar hela

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan y Cynghrair yn erbyn Chwaraeon Creulon, ar ôl casglu cyfanswm o 5,287 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Amcangyfrifir bod miliynau o ffesantod a phetris yn cael eu ffermio'n ddiwydiannol yng Nghymru bob blwyddyn fel y gellir eu saethu am 'sbort'. Er mwyn eu bridio, mae degau o filoedd o adar yn eu cadw'n gaeth mewn cewyll, yn aml am lawer o'u hoes bridio. Mae cewyll yn greulon ac mae anifeiliaid yn dioddef o'u herwydd. Yn flaenorol, mae Llywodraeth Cymru wedi nodi ei chefnogaeth i Gymru ddod yn genedl ddi-gewyll. Rydym yn galw ar Lywodraeth Cymru i wahardd defnyddio cewyll ar gyfer cynhyrchu adar hela.

Gwybodaeth Ychwanegol

Gall byw mewn cawell peri trallod ac anafiadau, ac nid yw'n darparu'n llawn ar gyfer anghenion nac ymddygiad naturiol yr adar. Gall yr adar ddioddef, ymysg pethau eraill, ddoluriau traed agored poenus, ymosodiadau a achosir gan straen, ac anafiadau sy'n deillio o'u hymgeision niferus i ddianc. Er mwyn lleihau ymddygiadau problemus sy'n gysylltiedig â'u cadw'n gaeth, megis pigo adar eraill, gellir hefyd ddefnyddio dyfeisiau fel atalyddion plastig, sy'n cael eu gwthio i'w ffroenau.

Mae ffesantod a phetris yn greaduriaid lled-wyllt eu natur, sy'n gwneud effaith y cewyll arnynt yn waeth fyth. Serch hynny, nid ydyn nhw hyd yn oed yn dod o dan y rheoliadau sylfaenol a ganiateir i anifeiliaid fferm eraill nac yn cael eu harchwilio'n rheolaidd. Mae ymchwiliadau wedi datgelu achosion o dorri canllawiau, megis defnyddio cewyll moel dro ar ôl tro, a gadael ffesantod marw mewn cewyll yn ddigon hir iddynt gael eu canibaleiddio. Hyd yn oed mewn cewyll a ddisgrifir fel rhai 'wedi'u cyfoethogi', gallai fod cyn lleied ag un glwyd i'w rhannu, llen blastig a rhywfaint o borfa artiffisial.

Ni waeth a yw'r cewyll sy'n eu cadw'n gaeth yn rhai moel neu'n rhai 'wedi'u cyfoethogi', mae adar hela'n dioddef. Mae gan Lywodraeth Cymru y pŵer i ddod â'r arfer hwn i ben.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gogledd Caerdydd
- Canol De Cymru

Briefing note from the League Against Cruel Sports for the Petitions Committee of the Sixth Senedd, on Petition P-05-1097 Ban game bird cages, September 2021

The League Against Cruel Sports welcomes the opportunity to update the newly constituted Petitions Committee on the issues which prompted our Petition calling for a ban on the use of game bird cages, and on developments since it was last discussed by the previous Petitions Committee in March 2021.

In terms of developments since the Petition was submitted, there are four main things to note.

- The Welsh Government's Programme for Government for the Sixth Senedd includes plans to 'Restrict the use of cages for farmed animals.' ([Welsh Government - Programme for Government](#) p.16) We have no further detail as yet on plans and timeframes for the restrictions but the League believes that any measures announced should include 'game' birds bred for 'sport' shooting within their scope.
- The Welsh Government's Review of the Code of Practice for the Welfare of Gamebirds Reared for Sporting Purposes, which began in 2019 and which had not concluded before the Covid pandemic began, remains unfinished. The League was among the stakeholders consulted on the review.
- The [Game Birds \(Cage Breeding\) Bill](#), introduced to the House of Lords by Lord Randall of Uxbridge, would ban the use of raised laying or battery cages to keep pheasants and partridges for egg production in England and Wales. It would also set minimum space requirements for enclosures used for those birds kept for egg laying, whether during or after the laying period. Breaking the law would be punishable by a fine, imprisonment or both. It was drawn in 17th place in the ballot for Private Members Bills in the House of Lords and received its First Reading on 10 June 2021. Its provisions would come into force 12 months after being passed. Lord Randall was special advisor on the environment to Theresa May MP when she was Prime Minister.
- A cage breeding ban is being backed by the 'Act Now For Animals' coalition of 50 animal charities. In May 2021 they submitted a green paper to (and aimed at) the UK's Defra. Full details can be found here and we feel are useful to consideration of the issue in Wales too:
<https://view.pagetiger.com/actnowforanimals/1>

We await more information from Welsh Government on all the first three points, including on how they may influence and interact with each other, and how they affect their response to our petition.

Eitem 3.8

P-05-1159 Gwahardd cynhyrchu, gwerthu a defnyddio maglau anifeiliaid unwaith ac am byth yng Nghymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Robert Curtis, ar ôl casglu cyfanswm o 6,514 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Gofynnwch i'r rhan fwyaf o bobl yng Nghymru ac mae'n siŵr y byddent yn dweud wrthyh eu bod yn credu y cafodd yr arfer o osod maglau ar gyfer anifeiliaid gwyllt ei wahardd yn yr oesoedd tywyll, ond yn anffodus mae'r gwir yn dra wahanol. Y gwir yw bod miloedd o anifeiliaid gwyllt a domestig yn cael eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol yng Nghymru bob blwyddyn gan fod pobl yn defnyddio maglau.

Gwybodaeth Ychwanegol:

Ar hyn o bryd, dim ond cod arfer gorau sydd gennym o ran eu defnydd, er bod y trapiau'n wirioneddol greulon. Nid oes lle iddynt yn y Gymru fodern sy'n ystyriol o fywyd gwyllt.

Mae'r maglau yn wifrau tenau â dolen sydd wedi'u dylunio i ddal ac achosi marwolaeth i'r dioddefwr yn y pen draw. Mae'r ffordd y maen nhw wedi'u dylunio'n golygu eu bod yn aml iawn yn achosi i'r anifail sydd wedi'i ddal ynddynt golli aelodau neu dagu, a dioddef marwolaeth araf.

Mae awgrymu "Cod arfer gorau" yn gyfwerth â chael "Cod arfer gorau" ar gyfer defnyddio'r gadair drydan. Mae'r ddau yn greulon ac yn annynol yn eu hanfod.

Mae hefyd yn anodd iawn gorfodi'r rheoliadau ynglŷn â gosod maglau, sy'n digwydd yn bennaf ar dir preifat mewn lleoliadau anghysbell.

Ar adeg pan yr ydym yn ceisio ailgyflwyno llawer o rywogaethau a gollwyd ers amser maith (oherwydd erledigaeth a hela anwybodus yn y gorffennol), fel bele'r coed, gwiwerod coch, ceirw, dyfrgwn a hyd yn oed afancod, mae

dyluniad anwahaniaethol y maglau yn golygu y bydd llawer o'r rhywogaethau gwarchoddedig hyn yn cael eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol yn y pen draw.

Mae'r trapiau anwahaniaethol hyn hefyd yn fygythiad gwirioneddol ac annerbyniol i'n cathod a chŵn anwes teuluol. Gwnewch Gymru'n rhydd rhag maglau!

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Bro Morgannwg
- Canol De Cymru

Lesley Griffiths AS/MS
Y Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru, a'r Trefnydd
Minister for Rural Affairs and North Wales, and Trefnydd

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-06-1159
Ein cyf/Our ref LG/10199/21

Jack Sargeant AS
Cadeirydd - Y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

deisebau@senedd.cymru

17 Medi 2021

Annwyl Jack,

Diolch ichi am eich llythyr dyddiedig 4 Awst ynglŷn â'r ddeiseb a gawsoch oddi wrth Robert Curtis yn gofyn am waharddiad ar weithgynhyrchu, gwerthu a defnyddio maglau anifeiliaid yng Nghymru.

Gwnaed ymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu ar gyfer 2021 i 2026, a gyhoeddwyd ar 15 Mehefin, i wahardd defnyddio maglau yng Nghymru. Mae hyn yn adeiladu ar gynigion a gyhoeddwyd fis Rhagfyr diwethaf ym Phapur Gwyn Bil Amaethyddiaeth (Cymru). Mae gennym fwiad clir i wella safonau lles anifeiliaid ac mae fy swyddogion wrthi'n edrych ar opsiynau deddfwriaethol fel y bo modd mynd ati yn ystod tymor y Senedd hon i wahardd defnyddio maglau yng Nghymru.

Yn Gywir,

Lesley Griffiths AS/MS
Y Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru, a'r Trefnydd
Minister for Rural Affairs and North Wales, and Trefnydd

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 148
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

P-06-1161 Casglu a chyhoeddi data yn rheolaidd o ran faint o fabanod/plant sy'n dychwelyd at ofal eu rhieni sydd wedi bod mewn gofal ar ddiwedd Lleoliad Rhiant a Phlentyn

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Nicola Jones, ar ôl casglu cyfanswm o 60 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Credwn fod llawer o'r rheini sy'n gadael gofal yn cerdded allan o'u lleoliadau gan nad oes llawer o ystyriaeth yn cael ei rhoi i'w profiadau blaenorol na'u lles meddyliol er bod gan fabi hawl i aros gyda'i riant/rhieni os yw'n ddiogel gwneud hynny.

Gwybodaeth Ychwanegol:

Mae llawer o rheini sy'n gadael gofal yn profi ymyrraeth gan wasanaethau cymdeithasol pan fyddant yn rhoi genedigaeth. Mae hyn yn aml oherwydd eu hanes a/neu ddiffyg canllawiau gan eu rhieni eu hunain. Heb os, mae'r rhai sy'n gadael gofal wedi profi trawma yn ystod eu plentyndod ac yn aml yn dioddef o orbryder yn eu bywydau fel oedolion. Yn aml nid ydyn nhw erioed wedi teimlo'n ddiogel yn eu cartrefi yn ystod eu plentyndod ac mae cael eu lle eu hunain wedi bod yn hafan ddiogel iddynt lle maen nhw'n gallu ymlacio'n llwyr. Ar hyn o bryd, os oes unrhyw bryderon, mae rhiant yn cael ei gludo o'i gartref, ei deulu a'i ffrindiau ac yna'n cael ei roi mewn cartref maeth neu gartref preswyl i'w asesu heb fawr o ystyriaeth i'r hyn sy'n sbarduno'r rhiant, a'i les meddyliol. Credwn fod hyn yn aml yn achosi cyfnod emosiynol dros ben ac yna mae rhieni'n gadael eu lleoliadau gan ddifaru am byth y penderfyniad brys a wnaed mewn eiliad bryderus na fyddai wedi digwydd pe bai'r sefyllfa wedi cael ei thrin â mwy o empathi. Rydym am wybod y ffeithiau i weld a oes angen ateb gwell ar gyfer y rhiant a'r plentyn.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gorllewin Caerdydd
- Canol De Cymru

P-05-1161 Routine collection and publication of data of how many babies/children return to their care experienced parents care at the end of a Parent and Child Placement, Correspondence – Children's Commissioner for Wales to the Chair, 03.09.21

Comisiynydd
Plant Cymru

Children's
Commissioner
for Wales

Jack Sargeant MS, Chair
of the Senedd Petitions
Committee

By email only

3rd September 2021

Dear Chair,

Thank you for your request, on behalf of the Committee, for my views on the petition to routinely collect data on how many babies/children return to their care-experienced parents' care at the end of a Parent and Child Placement. My Office has previously been contacted by the petitioner and one of my Policy Officers has met with her to discuss the petition and the intentions behind it.

Parent and baby placements are used to assess parenting skills and are also designed to support (predominantly) mothers who are new parents. Placements can be made subject to Section 38(6) of the Children Act 1989, as residential assessments in the course of care proceedings. The progress of such placements and assessments is therefore overseen by the court and the parties to the proceedings, including CAFCASS Cymru and the child's guardian on behalf of the child. Alternatively placements can be entered voluntarily, without the need to issue court proceedings. In such cases, the local authority remains responsible for oversight of the progress of the placement.

It is for local authorities to monitor the success and operation of such placements as the commissioning and funding organisation, and to work through any shared challenges to make the placements as effective as possible. I am not aware of any independent oversight of such placements collectively, other than individual monitoring by judges in each case that is before the courts.

There are national minimum standards for residential family centres of this nature to uphold, and the court should only be ordering such assessments and placements where these are deemed to be necessary, and at suitable and

Tŷ Llewellyn/Llewellyn House
Parc Busnes Glan yr Harbwr/ Harbourside
Business Park
Heol yr Harbwr/Harbourside Road
Port Talbot SA13 1SB
01792 765600

Tudalen y pecyn 150

post@comisiynyddplant.cymru
post@childrenscommissioner.wales

comisiynyddplant.cymru
childrenscommissioner.wales

approved settings. Some registered foster carers also accommodate parent and baby placements.

Where the parent is also care experienced, particularly where they are under 18 and remain subject to a care order themselves, the local authority has to manage its dual responsibilities to the child as the subject of the case but also to the parent for whom they share parental responsibility.

I am aware that at times these placements can result in parents being separated from their often limited support networks, with a lack of available placements resulting in parents and their children being placed a significant distance from their home communities. Parents can become caught between their own support needs and needing to prove their parenting skills in unfamiliar surroundings, often whilst under intensive scrutiny or assessment.

In research by the CASCADE research centre, the support challenge faced by care-experienced parents has been explored in broader terms.¹ Often, care-experienced parents have limited support networks, are under greater scrutiny as new parents, and face a challenge of asking Local Authority Social Services for support due to fears this could be construed by those undertaking the assessment as a poor reflection on their ability to parent. This is in contrast to non-care experienced parents, who are more likely to have a stronger support network around them. One clear example is that young parents who are not care-experienced are more likely to be living with family and can rely on this type of support, whereas care-experienced parents are unlikely to be living with a family member. My Office has previously raised the need for improved support and accommodation options for all care leavers.²

The ultimate aim of parent and baby placements should be to support families to remain safely together wherever this is possible, and to test this out in a safe environment for both the parent and the baby. Such placements could therefore be one important tool in supporting local authorities to achieve their stated policy intentions to safely reduce the numbers of children in the care system along with enhanced, preventative community support. However, as raised by the CASCADE research, a lack of data and understanding of the rates of intervention and outcomes for parents and their children, is contributing to underdeveloped responses to this important area of service provision.

It should not automatically be assumed that a care-experienced parent will require additional scrutiny and social services involvement from the outset. However, often care-experienced young people who become parents are overrepresented in care and child protection proceedings. Research by

¹ [NimbusRomNo9L-Regu \(cardiff.ac.uk\)](http://NimbusRomNo9L-Regu(cardiff.ac.uk))

² [Hidden Ambitions - Children's Commissioner for Wales \(childcomwales.org.uk\)](http://HiddenAmbitions-ChildrensCommissionerforWales(childcomwales.org.uk))

CASCADE³ and the Nuffield Trust⁴ have helped develop an understanding of the complex needs of care-experienced parents, and have highlighted that often these needs result in parents who are care-experienced being more likely than other parents to be involved in statutory interventions that could result in their children being removed from their care. This research also demonstrates the breadth of support that parents may require, and suggests that current offerings of support are at times falling short in effectively helping parents and preventing the need for children to be taken in to care.

In regards to the mental health concerns of parents raised in the petition, the 'Born into Care' Research followed the experiences of 1,000 mothers in Wales⁵, and found that over half of pregnant women at risk of care proceedings had reported a mental health condition and 77% had a mental-health related GP or hospital contact or admission prior to their child's birth. It has also helped to dispel myths that mothers are routinely concealing pregnancies, as the study found that 63% of mothers had booked an initial assessment by the end of the 12th week of pregnancy. This helps suggest that timely support could help prevent the need for mothers to enter care proceedings with their children.

Due to the current focus on the need to reduce the numbers of children entering the care system and a Welsh Government's commitment to radically reform Wales' care system, it is important we reflect on all areas of the system to understand the effectiveness of the support and services provided. Mother and baby placements are integral to this, but there is also a need to reflect and enhance other types of support available to all young parents, and to better understand how specifically, services respond to young parents who are care-experienced.

In terms of next steps for the Committee I would recommend that you;

- seek further evidence from young people who have experienced such placements and/or early social services involvement as a result of them being care experienced. I would suggest that you contact Voices from Care, NYAS, TGP Cymru and Children in Wales in the first instance to see if they have members or young people they are working with who'd like to share their experiences.

³<https://orca.cardiff.ac.uk/123919/1/Roberts%2C%20Louise%20When%20young%20people%20in%20and%20leaving%20state%20care%20become%20parents.pdf>

⁴<https://www.nuffieldfjo.org.uk/resource/born-into-care-wales>

⁵<https://popdatasci.swan.ac.uk/study-highlights-vulnerabilities-of-pregnant-women-living-in-wales/>

- further engage with local authorities to help develop an understanding of the breadth of support available to young parents (including those who are in or are leaving care) to ensure there is consistent access to effective support. This can help to share best practice and to identify gaps in services. This should include alternatives to parent and baby placements and specific support for fathers.

Yours sincerely

Sally Holland
Comisiynydd Plant Cymru
Children's Commissioner for Wales

P-06-1161 Routine collection and publication of data of how many babies/children return to their care experienced parents care at the end of a Parent and Child Placement, Correspondence – Petitioner to Committee, 28.09.21

Thank you for giving me the opportunity to respond to the document written by Sally Holland and send further comments. For the most part I am in agreement with her comments but she and the committee may not be aware of actual practice by Social Services. I only have one young person as an example but she tells me that she knows other care leavers who have lost their babies to adoption due to the stress they have been put under during their pregnancy and while in mother and baby placements. I will use this example but please keep in mind that it is unlikely to be the only case hence the reason for my petition.

"Parent and baby placements are used to assess parenting skills and are also designed to support (predominantly) mothers who are new parents. Placements can be made subject to Section 38(6) of the Children Act 1989, as residential assessments in the course of care proceedings. The progress of such placements and assessments is therefore overseen by the court and the parties to the proceedings, including CAFCASS Cymru and the child's guardian on behalf of the child. Alternatively placements can be entered voluntarily, without the need to issue court proceedings." The example mother was not subject to Section 38 but was forced to agree with a voluntary placement - she was told that if she didn't agree then it would be taken to court and the baby could be taken from her.

"Some registered foster carers also accommodate parent and baby placements." The example mum had made arrangements to come and stay with me after the birth as someone who she trusted and could support her with her new baby, I am also a registered Foster Carer. When Social Services became involved I then trained as a mother and baby placement but social services refused my offer of a placement.

"Where the parent is also care experienced, particularly where they are under 18 and remain subject to a care order themselves, the local authority has to manage its dual responsibilities to the child as the subject of the case but also to the parent for whom they share parental responsibility. I am aware that at times these placements can result in parents being separated from their often limited support networks, with a lack of available placements resulting in parents and their children being placed a significant distance from their home communities. Parents can become caught between their own support needs and needing to prove their parenting skills in unfamiliar surroundings, often whilst under intensive scrutiny or assessment" Although this is sometimes the only way to ensure a baby is safe, this can cause extreme anxiety for the parent. In the case of my example mother, she was

■ years old, concerns were historical and she had good support. Social Services could have put support in place in her own home as well as having the option of placing her with somebody she knew well.

I would urge that the committee takes note of the research undertaken by Cascade which highlights the need for change. I would also like to reiterate Sally Hollands comments that it is extremely important we reflect on all areas of the system to understand the effectiveness of the support and services provided. There is a need to reflect and enhance types of support available to all young parents, and to better understand how services respond to young parents who are care experienced.

I would urge the committee to follow Sally Hollands recommendations in seeking evidence from young people who have experienced such placements. I am sure my example mother would be happy to contribute. As Sally Holland points out, this would help to share best practice and to identify gaps in services. This should help provide alternatives to parent and baby placements so that low risk cases can be supported in their own homes.

For your information, this young mum was taken from hospital by social services only hours after a long labour and made to walk up two flights of stairs to pack her bags and carry them down to the car where she was forced to leave her baby and then taken to a placement away from any family and friends where she'd never been. I had personally asked the Social Worker to arrange an introduction to the placement prior to the birth - this was ignored. Mum was told it would be deemed negatively if she was on the phone to friends and family, she was told it would be deemed negatively if she spent time in her room with her baby alone - she took this very literally and desperately wanted some time to cuddle her baby away from prying eyes. Although it was supposed to be 'voluntary' she was told if she tried to go home they would have someone sat in her flat with her until it went to court and the baby would then be taken away. A psychological assessment stated that this mum was unlikely to harm her baby but this assessment was ignored. I firmly believe that if this mum had allowed the case to go to court for a judge to decide there would have been no case to answer and mum and baby would have been allowed home, unfortunately, fear of losing her baby made this mum follow social services suggestions causing her unnecessary anxiety. This baby is now ■■■■■ old and I haven't seen a better cared for, loved and thriving child who is meeting all her milestones. This care experienced mother had had enough negative experiences in her life and is now afraid to try for a second child as she is in fear of social services involvement again. I don't believe this is the only example.

I have been a Foster Carer for 8 years and have had many children in my care. Most have needed to be kept safe from abuse or severe neglect but for some, I have seen

the trauma experienced, not from the bad parenting or neglect, but from being taken into care when extra support in the home could have been provided.

Kind regards,

P-06-1164 Gwneud bwlio ac aflonyddu mewn ysgolion yn drosedd pan fydd plant wedi cyrraedd yr oedran cyfrifoldeb troseddol

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Alanna Louise Virk, ar ôl casglu cyfanswm o 94 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Mae gormod o blant yn dioddef mewn distawrwydd, yn hunan-niweidio neu'n cyflawni hunanladdiad. Nid yw annog plant i fod yn garedig wrth ei gilydd yn gweithio. Nid yw bwlis yn wynebu canlyniadau eu gweithredoedd. Dylid gwneud bwlio ac aflonyddu yn drosedd pan fydd plant wedi cyrraedd yr oedran cyfrifoldeb troseddol (10 oed+).

Gwybodaeth Ychwanegol:

Yn amlach na pheidio y dioddefwyr a'u teuluoedd sy'n gorfod ymdopi â chanlyniadau bwlio, nid y bwlis. Mae llawer o blant yn cyflawni hunanladdiad neu yn cael eu bywydau wedi'u dinistrio, ond mae bwlis yn byw gweddill eu bywydau heb wynebu unrhyw ganlyniadau am eu gweithredoedd. Yn aml ni fydd plant yn codi llais oherwydd eu bod yn teimlo'n ddi-rym ac yn credu nad oes modd atal y bwlio. Os byddai hyn yn gyfraith yna fe allai plant deimlo'n fwy hyderus i godi llais yn erbyn eu bwlis. Mae bwlio ac aflonyddu yn y gweithle wedi'i warchod o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Pam na all plant gael yr un amddiffyniad?

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Wrecsam
- Gogledd Cymru

Ein cyf/Our ref JMEWL/10851/21

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

13 Medi 2021

Annwyl Jack,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 4 Awst ynghylch Deiseb P-06-1164 – Gwneud bwlio ac aflonyddu mewn ysgolion yn drosedd pan fydd plant wedi cyrraedd yr oedran cyfrifoldeb troseddol.

Mae mynd i'r afael â bwlio mewn ysgolion yn brif flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru. Rydym yn benderfynol o sicrhau bod ein dysgwyr yn teimlo'n ddiogel ac yn cael cefnogaeth i gyrraedd eu potensial llawn. Rydym yn cydnabod yr effaith y gall unrhyw ffurf o fwlio ei chael ar les person ifanc, ac rydym yn annog ysgolion i wneud mwy nag ymyrryd pan fo problemau'n dod i'r amlwg, gan ofyn iddynt hefyd hybu cydberthynas sy'n seiliedig ar barch a chefnogi lles o fewn cymuned yr ysgol.

Mae cyfreithiau eisoes yn eu lle i amddiffyn pobl pan fo bwlio neu aflonyddu yn gyfwerth â throedd. Nid yw Llywodraeth Cymru yn bwriadu cyflwyno deddfwriaeth ychwanegol yn y maes hwn.

Yn ôl y gyfraith, rhaid i ysgolion gael polisi ymddygiad, a rhaid i'r polisi hwn nodi'n glir sut y mae'r ysgol yn ymdrin â bwlio ynghyd â'r strategaethau ar gyfer herio ymddygiad o'r fath. Dylai ysgolion hefyd gadw cofnod o achosion o fwlio fel rhan o'u harferion monitro trefniadau diogelu a thystiolaeth o effaith. Mae cadw cofnod o ddigwyddiadau hefyd yn helpu ysgolion i fod yn rhagweithiol er mwyn mynd i'r afael â bwlio.

I gefnogi hyn, cyhoeddwyd cyfres o ganllawiau, sef 'Hawliau, parch, cydraddoldeb' ym mis Tachwedd 2019, sy'n rhoi canllawiau statudol i ysgolion ac awdurdodau lleol er mwyn helpu i fynd i'r afael â bwlio a'i atal mewn lleoliadau addysg yng Nghymru. Mae'r gyfres hefyd yn cynnwys canllawiau cynghori i blant, pobl ifanc a'u rhieni/gofalwyr i helpu'r rhai sy'n cael eu heffeithio gan fwlio.

Rydym yn parhau i gydweithio ag ysgolion ac awdurdodau lleol er mwyn iddynt weithredu a chyflawni nodau'r canllawiau hyn, drwy hyfforddiant a chefnogaeth, er mwyn sicrhau eu bod

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru
Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 158
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

yn cael eu defnyddio mor effeithiol â phosibl i gefnogi plant a phobl ifanc. Bydd y canllawiau hefyd yn cael eu diweddar yn y man i adlewyrchu'r camau gweithredu sydd yng Nghynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol Llywodraeth Cymru.

Yn ddiweddar, mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi cyhoeddi [canllawiau](#) fframwaith newydd i ysgolion ynghylch datblygu dull gweithredu ysgol gyfan i ymdrin â lles meddyliol ac emosiynol, a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2021. Mae'r canllawiau wedi'u llunio i helpu ysgolion i ddatblygu ac adeiladu dulliau ysgol gyfan i ymdrin â lles, sy'n gyson, yn deg ac yn addas i'w hamgylchiadau a'u hanghenion unigryw hwy. Mae £9m o'n cyllideb yn 2021-22 ar gael i gefnogi'r gwaith hwn. Mae hyn yn ychwanegu at y £5m i gefnogi ein gwaith ysgol gyfan yn 2020-21.

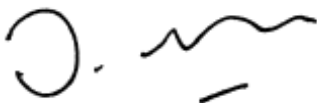
Mae Law yn Llaw at Iechyd Meddwl: Cynllun Cyflawni ar gyfer Iechyd Meddwl 2019 i 2022 yn tynnu sylw at atal hunanladdiad a hunan-niweidio fel un o'r prif feysydd blaenoriaeth. Rydym yn cydweithio â'r Grŵp Cynghori Cenedlaethol ar gyfer Atal Hunanladdiad a Hunan-niweidio, sy'n cynghori Llywodraeth Cymru ar y mater er mwyn datblygu rhagor ar ddulliau gweithredu cenedlaethol a rhanbarthol, ac maent wedi penodi arweinwyr rhanbarthol er mwyn cynorthwyo yn y gwaith hwn. Rydym hefyd yn darparu cyllid drwy ein cynllun grant adran 64 i Action for Children er mwyn iddynt gyflwyno eu canllawiau cwricwlwm Iechyd Meddwl i Ysgolion Uwchradd. Mae'r canllawiau hyn yn darparu cyfres llawn o adnoddau ar-lein, sydd wedi'u profi ac yn gwella dealltwriaeth o iechyd meddwl, anhwylderau meddyliol, ac yn lleihau'r stigma sy'n perthyn i afiechyd meddwl ac yn cynyddu'r gallu i fynd i chwilio am help, boed i fyfyrwyr neu athrawon.

Cyn y gwaith uchod, mewn cydweithrediad â'r Grŵp Cynghori Cenedlaethol lansiodd ein Canllawiau ar Hunan-laddiad a Hunan Niweidio i Ysgolion yn ffurfiol ym mis Medi 2019, i gyd-fynd a Diwrnod Atal Hunanladdiad y Byd. Mae'r canllawiau hyn yn ychwanegu at y llu o arfau sydd gan y gweithwyr proffesiynol i fynd i'r afael â'r mater hwn pan fo hyn yn codi, gan wneud y broblem yn llai a rhoi gwybod i bobl sut a phryd i chwilio am help a chefnogaeth bellach.

Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi creu pecyn adnoddau ar-lein sy'n hybu'r nifer o becynnau digidol sydd wedi'u llunio'n benodol i roi cymorth i bobl ifanc gyda'i iechyd meddwl a'i lles emosiynol. Mae'r Pecyn Cymorth Iechyd Meddwl Pobl Ifanc yn rhoi gwybod i bobl ifanc rhwng 11 a 25 oed am wefannau, apiau, llinellau cymorth a llawer mwy er mwyn meithrin gwytnwch a'u cefnogi yn ystod pandemig y Coronafeirws a thu hwnt i hynny.

Rwy'n credu bod y camau hyn yn dangos yn glir bod Llywodraeth Cymru yn ystyried bod lles ein plant a'n pobl ifanc yn fater difrifol iawn.

Yn gywir,

Jeremy Miles AS/MS

Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Eitem 3.11

P-06-1167 Cefnogwch fusnesau teithio a thwristiaeth Cymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Matthew Sutton, ar ôl casglu cyfanswm o 138 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Mae'r coronafeirws wedi effeithio'n sylweddol ar bob busnes ledled Cymru, ond mae wedi cael effaith ariannol enfawr ar y diwydiant teithio a thwristiaeth ers y dechrau.

O'r rheol 5 milltir wreiddiol, i gael caniatâd i fasnachu am 7 wythnos yn unig, a bellach mae cyfyngiadau teithio lleol wedi cael eu gosod eto ar draws rhannau helaeth o Gymru.

Gwybodaeth Ychwanegol:

Mae'r diwydiant twristiaeth, yn enwedig gwyliau bysiau, yn mynd â phobl i lan y môr, i drefi ac i ddinasoedd, gan roi digonedd o arian i fusnesau lletygarwch a manwerthu lleol.

Ychydig iawn o arian gawson ni, ac ni fydd y cyhoeddiad diweddaraf ynghylch y Gronfa Cadernid Economaidd yn ddigon i gefnogi'r holl fusnesau ledled Cymru y mae angen y gefnogaeth arnynt.

Mae pecynnau cymorth wedi'u rhoi ar waith ar gyfer llawer o fathau o fusnesau, ond mae'n ymddangos mai ein maes ni sydd wedi'i effeithio waethaf ac sydd wedi cael y lleiaf o gymorth.

Rydym yn gofyn yn garedig am eich cefnogaeth i annog Llywodraeth Cymru i drafod cynllun i helpu ein diwydiant i oroesi'r pandemig hwn.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Merthyr Tudful a Rhymni
- Dwyrain De Cymru

Ein cyf/Our ref VG/10908/21

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN
Government.Committee.Business@gov.wales

31 Awst 2021

Annwyl Jack

Diolch ichi am eich llythyr ar 4 Awst yn gofyn am fy marn am ddeiseb gan Matthew Sutton ynghylch effaith ariannol arwyddocaol y pandemig ar y diwydiant teithio a thwristiaeth.

Gwelaf fod y ddeiseb yn cyfeirio at y cyfyngiadau teithio amrywiol effeithiodd ar y busnesau hyn gan ddweud mai hwn oedd y sector ddiodefodd waethaf ac a gafodd y gefnogaeth leiaf. Mae hefyd yn galw ar Lywodraeth Cymru i greu cynllun i helpu'r diwydiant i oroesi'r pandemig. Mae'r ddeiseb yn nodi bod rhai cyfyngiadau'n dal mewn grym ond wrth gwrs, nid yw hynny'n wir bellach ers symud i rybudd lefel 0 ar 7 Awst.

Yn gyntaf oll, mae Llywodraeth Cymru'n cydnabod yr anawsterau a'r heriau y mae'r diwydiant teithio a thwristiaeth wedi'u hwynebu ac yn dal i'w hwynebu mewn rhai sefyllfaoedd. Dyna pam rydym wedi neilltuo symiau digynsail o arian i helpu busnesau trwy'r pandemig, gan gynnwys arian y Gronfa Cadernid Ewropeaidd (ERF) a'r grantiau ar gyfer ardrethi annomestig a'r grantiau dewisol a ddarparwyd gan awdurdodau lleol. Hyd yma, rydym wedi neilltuo rhagor na £2.5bn o gymorth ariannol gan ddiogelu mwy na 160,000 o swyddi. Mae hyn ar ben y pecyn 12 mis o wyliau ardrethi i'r rheini yn y sectorau a gafodd eu taro waethaf. Mae'r mesurau rydym wedi'u rhoi ar waith yn ychwanegol at y rheini a ddarparwyd gan Lywodraeth y DU, fel y Cynllun Cymorth Incwm i'r Hunangyflogedig, y Cynllun Cadw Swyddi a'r Benthyciadau Adfer.

Gallaf gadarnhau fod y diwydiant coetsys wedi bod yn gymwys am yr ERF ac wedi manteisio arno, gan gynnwys y Gronfa Benodol i'r Sector. Ni fu gofyn sefydlu 'Cronfa Gweithredwyr Bysiau', tebyg i'r hyn a sefydlwyd yn yr Alban, yng Nghymru oherwydd nifer y pecynnau cymorth ariannol oedd ar gael yma.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Vaughan.Gething@llyw.cymru
Correspondence.Vaughan.Gething@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Yn ogystal, yn gynnar yn y pandemig cafodd busnesau cymwys wneud cais i Gynllun Benthyciadau Covid-19 Busnes Cymru o dan ofal Banc Datblygu Cymru am fenthyciadau rhwng £5k a £250k ar gyfraddau llog ffafriol. Mae BDC yn parhau i gynnig benthyciadau ac ecwiti i fusnesau Cymru ac mae £270m ychwanegol wedi'i neilltuo i'r Gronfa Buddsoddi Hyblyg. Mae hyn yn golygu bod mwy na £500m ar gael drwy'r gronfa hyd at 2030 i gefnogi llwyddiant hirdymor a thwf cynaliadwy ein cwmnïau, gan greu a diogelu miloedd o swyddi yng Nghymru.

Cafodd pecyn cymorth diweddaraf yr ERF ei lunio er mwyn helpu busnesau â'u costau gweithredu rhwng 1 Gorffennaf 2021 a 31 Awst 2021 i'w cefnogi heibio dechrau'r cyfnod lefel rhybudd sero ar 7 Awst. Hwn fydd y pecyn terfynol o gymorth brys i'r rhai sy'n gallu masnachu, hynny yw os na fydd Cymru'n cyflwyno cyfnod clo newydd neu gyfyngiadau masnachu sylweddol iawn. Fodd bynnag, byddwn yn monitro'n agos yr effaith ar fusnesau, gan nodi'r llacio pellach yn y cyfyngiadau ar deithio rhyngwladol.

Wrth edrych tua'r dyfodol, mae Llywodraeth Cymru am sefydlu Cronfa Datblygu ac Adfer Busnesau i helpu busnesau i ymadfer, datblygu a thyfu. Cyhoeddir rhagor o fanylion ar wefan Busnes Cymru yn ystod yr wythnosau nesaf

Rwy'n credu fy mod i wedi dangos y lefel sylweddol o gymorth sydd wedi'i roi i'r sector. Gwn o'n cyfarfodydd â rhanddeiliaid fod cwmnïau teithiau a choetsys yng Nghymru wedi manteisio ar y trefniadau ariannu hyn. Un ymateb a gafwyd mewn cyfarfod diweddar â rhanddeiliaid gan weithredwr bysiau oedd: *"Mae Llywodraeth Cymru wedi rhagori ar wledydd eraill ac mae'r cymorth a'r arweiniad wedi bod yn dda iawn"*. Rydym wedi cael ymatebion cadarnhaol eraill gan y sector.

Roedd yn bwysig cadw mewn cysylltiad rheolaidd â'r sector drwy gydol y pandemig a chafodd Croeso Cymru gyfarfodydd â chwmnïau gwyliau coetsys yng Nghymru, Cydffederasiwn Cludiant Teithwyr – Cymru, Cymdeithas Bysiau a Choetsys Cymru, y Gymdeithas Cludo ar y Ffyrdd a'r Gymdeithas Twristiaeth Coetsys i drafod a datrys problemau sy'n wynebu'r sector penodol hwn. Mae'r grŵp wrthi'n llunio cynlluniau adfer y tu hwnt i'r cymorth ariannol brys a'r mesurau ail-agor diogel sydd eisoes wedi'u darparu.

Rydym bellach yn canolbwyntio ar y gwaith ailadeiladu – sy'n mynd â'r Cynllun Adfer ar gyfer y sector ([Dewch i lunio'r dyfodol](#)) a gyhoeddwyd ym mis Mawrth, yn ei flaen, ac mae llawer o'r cynigion yn y Cynllun hwn eisoes ar y gweill neu yn yr arfaeth. Yr ydym yn alinio'r cynllun ag ymrwymadau newydd y Rhaglen Lywodraethu, ac mae gennym nod pellach i'r Cynllun Adfer weithredu fel pont i flaenoriaethau ein Llywodraeth ar gyfer yr economi ymwelwyr, ac un o'r nodau yw datblygu twristiaeth drwy gydol y flwyddyn yng Nghymru.

Yn gywir,

Vaughan Gething AS/MS
Gweinidog yr Economi
Minister for Economy

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau

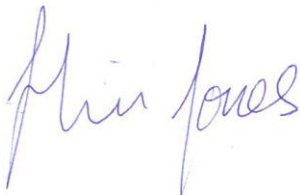
24 Medi 2021

Newid i slot cyfarfod y Pwyllgor Deisebau

Annwyl Jack

Diolch am eich llythyr dyddiedig 16 Medi. Ystyriodd y Pwyllgor Busnes eich cais i newid slot cyfarfod y Pwyllgor Deisebau o fore Llun i slot prynhawn Llun yn ein cyfarfod ar 21 Medi. Roedd y Pwyllgor yn fodlon cymeradwyo'r cais hwn.

Yn gywir

Elin Jones AS

Y Llywydd a Chadeirydd y Pwyllgor Busnes

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.